

Ти

можеш

да разбереш

Божия

план

за децата

Какво казва Библията за духовните нужди на
децата

САМ ДОХЪРТИ

Ти можеш да разбереш Божия план за децата

Какво казва Библията
за духовните нужди
на децата

САМ ДОХЪРТИ

Издателство СЕД ООД

**Серия от кратки „Ти можеш“ ръководства
за детски работници:**

Ти можеш да водиш дете при Христос
Ти можеш да разбереш Божия план за децата
Ти можеш да преподаваш Библейски урок на деца

В тази поредица е използван превода на Библията от 2005г.
в някои издания отбелязан като „Българско Библейско
Дружество“, без упомената година.

Тази книга е преработено издание на книгата „*How to teach
a Bible Lessn to Children*“, издадена на български език през
1997 година.

Публикувана от:

Child Evangelism Fellowship® Inc.

Specialized Book Ministry

Copyright © 2011 All rights reserved.

Превод © 2016 „Издателство СЕД“

Използвано с разрешение. Всички права запазени.

Печатано в България.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	7
Първа част: Три основни факта	9
1. Библията е Божието слово и е словесно вдъхновена	
2. Детето е създадено от Бога	
3. Децата се нуждаят от Благовестието	
Втора част: Изучаване върху пет библейски пасажа за децата	17
1. Второзаконие	
2. Псалми 78:1-8	
3. Матей 18:1-14	
4. Марк 10:13-16	
5. Притчи	
Трета част: Детски образи в Библията	54
Четвърта част: Библейски отговори на единадесет въпроса, свързани с децата	56
Пета част: Библейски отговори на шест въпроса, свързани със служение сред децата	113
Шеста част: Други библейски истини за децата	123

ВЪВЕДЕНИЕ

Ясното поучение на Божието слово е основата на вашия подход към децата. Човешките възгледи, мнения и теории имат своето място, но трябва да са подчинени на Писанията. Нужно е да преценявате своето мнение и това на околните в светлината на Божието слово. Образованието, философията и психологията са важни, но Библията трябва да е на първо място. Дадена теория е грешна, ако се различава от учението на Библията! Следователно е нужно да започнем изучаването на темата за евангелизирането на децата, като видим какво действително казва за тях Библията. Богословието и вярванията на човек по отношение на децата определят методологията и подходът към тях.

Важно е да помним, че Библията няма отделно и различно богословие за детската възраст и за годините на зрялостта. Библията ни предоставя богословие за човека, което включва деца и възрастни. Макар да съществуват много различия между децата и възрастните във физическо, психологическо, социално и в известен смисъл духовно отношение, позицията им пред Бога е еднаква.

Вместо да излагам теории или да ги коментирам, в тази книга съм се опитал да представя библейските факти за децата такива, каквито са, с минимални заключения и лични интерпретации на фактите. Някои хора могат да решат, че това, което представям, е прекалено просто. Вярвам, че е нужно да се върнем към Словото и да открием какво пише там. Помнете, че става въпрос за вечната съдба на момчетата и момичетата и няма място за различни предположения или теории.

Тази книга представлява разширена и актуализирана версия на книгата „*Библейска основа за евангелизиране на децата*“, която написах с помощта на Рой Харисън през 1981 и която е

публикувана от европейския офис на СЕД.

Тази книга се състои от шест части:

1. Представяне на три базисни факта, които трябва да бъдат разбрани.
2. Изучаване на пет библейски пасажа, които ни говорят за децата.
3. Разглеждане на детски образи в Библията.
4. Поредица от единадесет важни въпроса, свързани с децата и библейските им отговори.
5. Шест въпроса, които някои хора задават, във връзка със служението сред децата и отговорите, които ни дава Библията.
6. Няколко други библейски истини, свързани с децата.

Моля се тази книга да ви бъде полезна и да послужи за благословение на всички, които обичат децата и искат те да достигнат до спасителното познание на нашия Господ Исус Христос.

Сам Дохърти
Септември, 2010 г.

Първа част

Три основни факта

Изучавайки *библейската основа за евангелизирането на децата*, трябва да разберем и да повярваме в три основни факта. Всеки един от тях е свързан с една от следните ключови думи: *библейска, дете, евангелизиране*.

Факт 1: Библията е Божието слово и е словесно вдъхновена

Тъй като Библията е основа на всички изучавания е нужно всеки учител да разбере какво точно казва тя.

Ние вярваме, че Библията е истинното, завършено и цялостно Божие слово; че е написана от Божии мъже под вдъхновението и водителството на Святия Дух и че всяка дума, според както първоначално е дадена, е истинна и безгрешна (*2 Тимотей 3:16; 2 Петър 1:21*).

Следователно можем да разчитаме, че Библията изцяло, напълно, без колебание ще даде на всеки честен и търсещ учител отговорите на неговите въпроси и ще положи здрава основа за работата му сред децата.

Факт 2: Детето е създадено от Бога

Преди да започнем подробно изучаване на Библейските текстове, свързани с децата, е полезно да видим една много важна и основна истина в Божието слово за тях. Всички, които желаят да окажат духовна помощ на момчетата и на момичетата е нужно да я разберат, да я приемат и да действат съобразно нея.

Всички деца са резултат от Божията творческа сила. Първите две глави на Битие разказват за това как Бог създаде първия човек. Бог го създаде и му даде живот. Всяко родено дете на този свят е потомък на този първи човек и продължава да диша

с диханието, което Бог му вдъхна.

Еднакво вярно е, че всяко родено дете на този свят е пореден пример за Божията творческа сила. В *Псалми 139:14*, когато говори за своето зачатие и рождение, Давид казва: „страшно и чудно съм направен.“ Павел казва в *Деяния 17:25* – „понеже Той сам дава на всички и живот, и дишане, и всичко.“

Разбирането и приемането на прекрасната истина, че всяко дете е сътворено от Бога, би трябвало да доведе всеки учител до няколко заключения и приложения.

➤ **Вълнуваща част от историята**

Те са резултат от Божието действие и произлизат от първия човек, който бе сътворен по Божия образ (*Битие 1:27; Битие 2:7*). В децата все още могат да се видят, макар и опетнени от греха, следи от този първоначален образ (*Битие 9:6; Яков 3:9*).

Нужно е също така да си припомним, че детството не е само подготовка за зрелостта, а е важна, уникална и достойна част от цялостния живот и опит на човека.

Това определено е подчертано в отношението на Господ Исус към децата (*Матей 18:1-14; Марк 10:13-16 и Матей 21:16*). Той имаше специално отношение към тях.

Това се потвърждава и от факта, че Господ Исус се роди на този свят като дете – живя, порасна и премина през всички етапи на детството (*Лука 2:7, 40, 52*).

Следователно е нужно да се отнасяме към децата с уважение и да зачитаме тяхното достойнство.

➤ **Децата зависят от своя Създател Бог за всичко – физически и духовно**

Павел каза на атиняните в *Деяния 17:26*, че Създателят Бог „им е определил отнапред положени времена и пределите на земята им“ и че „в Него живеем, движим се и съществуваме“ (*стих 28*). Физическият живот зависи от Бога; духовният живот идва от Бога, Който работи в сърцата на децата посредством проповядването на Евангелието (*Йоан 6:44, 65*).

Следователно е нужно да вярваме, че Бог ще работи в сърцата на децата.

➤ **Децата са отговорни пред Бога, като техен Създател**

Павел подчертава тази истина в Атина, като казва: „А Бог (Който създаде света и самия теб), без да държи сметка за времената на невежеството, сега заповядва на всички човеци навсякъде да се покаят, защото е назначил ден, когато ще съди света справедливо чрез Човека, Когото е определил“ (Деяния 17:30-31).

В Еклесиаст 12:1 се казва: „И помни Създателя си в дните на младостта си.“

Следователно е нужно да преподаваме тази отговорност на децата.

➤ **Децата имат вроден копнеж да се покланят пред някого или пред нещо**

В началото на своята евангелизационна проповед пред атиняните Павел казва: „...намерих и един жертвеник, на който беше написано: **НА НЕПОЗНАТИЯ БОГ**. Тъкмо Онзи, на Когото се кланяте, без да Го познавате, ви проповядвам аз“ (Деяния 17:23).

Детето ще откликне с благодарност и покорство на своя Създател или ще се поклони пред някой друг.

Следователно е нужно да им представим истината за Бога.

➤ **Децата са сътворени равни пред Бога**

Бог създаде ВСИЧКИ деца. Расата, цветът, културата, страната, социалният статус или каквито и да било обстоятелства не спомагат детето да е по-любимо или по-малко любимо на Бога. Павел ясно заявява на атиняните: „направил е (Бог) от една кръв всички човешки народи да живеят по цялото лице на земята...“ (Деяния 17:26).

Следователно учителят не трябва никога да има любимци или да допуска неравенство.

➤ **Децата са различни**

Макар всички деца да имат много общи черти, всяко дете е

създадено от Бога като уникална личност, която се отличава от останалите. Няма две напълно еднакви деца.

Следователно е нужно да адаптираме себе си и да имаме индивидуален подход към отделните деца.

➤ **Децата са завършени същества**

Бог създаде детето не само като тяло, душа и дух, а завършено, единно същество. Освен това душата на детето, „*истинската му същност*“, се състои от чувства и воля, с помощта на които взема решения. Тези две неща работят съвместно.

Следователно с нужно винаги да се грижим за детето в неговата цялост.

Факт 3: Децата се нуждаят от Благовестието

Нужно е да разберем ясно няколко факта:

- Господ Исус ни заповядва да проповядваме Благовестието на спасените деца (*Марк 16:15*). Учителят трябва да евангелизира децата, не да ги забавлява.
- Святият Дух използва проповядването на Благовестието, за да говори в сърцата на спасените деца и да ги доведе при Исус Христос (*Римляни 1:16; Ефесяни 2:5*).
- Съдържанието на Благовестието ни е посочено ясно в Новия Завет. Откриваме го в евангелизационните проповеди на апостолите в Деяния, в подробното и логично описание на Павел в Римляни и в много други по-кратки части на Новия Завет (напр. *1 Коринтяни 15:1-4; Йоан 3:14-21* и др.).
- Има само едно Благовестие, което не трябва да бъде променяно (*Галатяни 1:8-9*). То трябва да се проповядва на стари и на млади, на деца родени в християнски семейства и на деца родени в нехристиянски семейства (*Марк 16:15*).

Какво представлява Благовестието?

Проповядването на Благовестието на децата включва пет области на библейската истина:

➤ **Преподавайте за Бога – източника на спасение**

Преподавайте за Неговия характер, (кой е Той, какъв е) и Неговото дело (какво е направил). Разбирането за греха и нуждата от спасение започват с ясно разбиране за Бога.

Подчертайте, че:

- Бог е Създател (*Деяния 17:23-29*). Следователно човек е отговорен пред Бога.
- Бог говори на човека чрез Библията (*1 Коринтяни 15:3-4*). Следователно човек трябва да слуша Божието Слово.
- Бог е свят и справедлив (*Деяния 17:31*). Следователно трябва да осъди греха.
- Бог е добър и благодатен, любящ и милостив (*Йоан 3:16*). Следователно може да отговори на всяка човешка потребност.
- Святостта на Бога прави спасението необходимо; любовта на Бога го прави възможно. Преподавайте балансирано тези библейски истини.

➤ **Преподавайте за греха – нуждата на човек от спасение**

Преподавайте за греховността на човешкото сърце. Обяснете какво представлява греха и че всички сме грешни пред святия Бог. Преподавайте за последствията от греха.

Подчертайте, че:

- Грехът е срещу Бога (*Псалми 51:4*) и означава, че нарушаваме Божия закон (*1 Йоан 3:4*).
- Всички са грешни по природа (*Ефесяни 2:3*) и поради делата си (*Римляни 3:23*).
- Грехът заслужава наказание и вечно отделяне от Бога (*Римляни 1:18*).
- Святият Дух изобличава за грях. Молете се да го прави в сърцата и в живота на децата, на които преподавате.

➤ **Преподавайте за Исус Христос – пътят за спасение**

Преподавайте истините за Господ Исус Христос. Той спасява.

Преподавайте за Неговата личност и делата Му (кой е Той и какво направи). Подчертайте:

- Той е Бог Син, единственият Спасител (*Деяния 9:20*).
- Неговата смърт: значение, важност и вседостатъчност за изкупването от греха (*Деяния 2:23, 36, 38*).
- Неговото възкресение: Той е жив Спасител (*Деяния 2:24-32*).
- Неговото прославяне: Той е Господ на всичко (*Деяния 2:23-32*).
- Трябва да вярваме в Христос, за да се спасим (*Деяния 16:31*).
- Преподаването за Неговата личност и спасително дело е тясно свързано с представянето на Благовестието.

➤ **Преподавайте за покаянието и вярата – приемането на спасението**

Поканата да дойдем при Христос е основна част от Благовестието (*Йоан 6:37; Йоан 1:12*). Молете се за непосредствена, жива вяра в Христос.

Акцентируйте върху:

- Христовата покана да дойдем при Него (*Матей 11:28*).
- Необходимостта да се обърнем от греха към Бога (*Деяния 2:38; Деяния 20:21*).
- Необходимостта да повярваме в Господ Исус Христос и да Му се покорим (*Деяния 16:31; Деяния 20:21*).
- Покаянието и вярата включват тристранен отклик на Христовата покана – отклик на ума, на сърцето и на волята (*Римляни 6:17*).

➤ **Преподавайте за резултатите от спасението**

Трябва да обясним на децата какво ще се случи ако и когато приемат Исус Христос за свой Спасител:

- Всичкият им грях ще бъде простен. Ще бъдат оправдани (*Деяния 13:38-39*).
- Ще получат дара на Святия Дух (*Деяния 2:38*).
- Ще бъдат обновени и ще получат ново естество (*Йоан 3:3-8*); Бог очаква да види истинска промяна в живота им (*Деяния*

26:20).

Какви методи за евангелизиране да използваме?

Много е важно да разбираме и да използваме методите за евангелизиране, които са описани в служението на евангелистите в Новия Завет. Тяхното служение включва:

- **Прогласяване** на великите истини на Благовестието – особено на основните истини за смъртта и възкресението на Исус Христос (*1 Коринтяни 15:3-4*). Добрата вест, свързана с тези две истини обаче, може да бъде разбрана единствено в светлината на лошата вест, свързана с нашия грях. Ето защо обяснението на истините за смъртта и възкресението, съдържат и истините за греха, който може да бъде разбран в светлината на Божия характер.
- **Обясняване** на великите истини на Благовестието. Съвременните деца имат много малко познания за Библията. Ето защо споделянето на Благовестието е недостатъчно, ако не бъде правилно обяснено и преподадено (*Матей 28:19-20*). Децата ни се нуждаят от преподаване на Благовестието – не просто от преподаване и не просто от евангелизиране, а и от двете неща.
- **Покана** да откликнат на великата истина за Благовестието. Благовестието изисква отклик – сърдечен отклик. Апостолите винаги предизвикваха своите неспасени слушатели да откликнат на чутото (*Деяния 2:38; Деяния 13:39; Деяния 16:31*). Не става въпрос за физически отклик, а за сърдечен отклик на Бог Святия Дух, Който изобличава и насочва към Исус Христос.
- Изясняване на това, което става, когато един грешен човек повярва в Исус Христос и какво означава да си християнин (*Деяния 3:26; Деяния 14:15; 2 Коринтяни 5:17; 1 Солунци 1:9*).

На първия европейски конгрес на СЕД покойният д-р Франсис

Шефър, световно известен християнски писател и учител, казва: „Има само едно Благовестие за зрели хора и за деца. Евангелизирането на децата не включва друго благовестие, а представлява проблем в превода, при който трябва да предадем великите истини на християнската вяра по много простичък начин. Най-важната причина, поради която вярвам, че малките деца могат действително да разберат жизнено важните истини на Благовестието, е вярата ми в служението на Святия Дух да им предаде посланието за спасение и осветление. Няма зрял човек, без значение от интелекта му, който да разбере истините на Благовестието, без просветлението на Святия Дух.“

Въпроси за размисъл

- *Как бихте обяснили словесното вдъхновение на Писанията на по-млад учител, който се подготвя да започне служение сред децата?*
- *Предвид на казаното в тази част – защо еволюционната теория е толкова опасна и вредна?*
- *Изучаването на евангелизационните проповеди на апостолиите в книгата Деяния потвърждава ли, че те трябва да включват поучение за Бога, греха, Исус Христос и за човешкия отклик, изразен в покаяние и вяра? (Посочете библейски пасажи).*

Втора част

Изучаване върху пет библейски пасажа за децата

В тази част ще разгледаме и изследваме пет от основните библейски пасажи, свързани с децата.

(1) Второзаконие: нашата отговорност към децата

Важно е да помним обстоятелствата, при които е дадена книгата Второзаконие. Децата на Израил, след 40 годишно обикаляне в пустинята, достигат Обещаната земя и се подготвят да влязат в нея. Те са пред прага на нов етап в личния си живот и живота си като общност, народ. Пред тях стои завземането и заселването на земята, която Бог им бе дал.

Бъдещето им ще зависи от поколението деца, които ще пораснат в Обещаната земя. Книгата Второзаконие поставя голям акцент върху децата и отговорността на родителите към тях. Всеки учител и родител днес може да научи много ценни уроци от нещата, казани за децата в тази книга.

Във Второзаконие има четири основни пасажа, свързани с децата.

а) Второзаконие 4:9-10 Божие предупреждение към хората, които обучават деца

В този пасаж откриваме четири предупреждения.

- *Стих 9а: „Само внимавай...“*

ВНИМАВАЙ за себе си. Това означава правилно взаимоотношение с Бога. Важно е детските работници да изпитват себе си, за да се уверят, че имат правилно духовно взаимоотношение с Бога. Не е възможно да преподават удовлетворително,

без да са „в правилни взаимоотношения с Бога.“

• *Стих 9б: „...и усърдно пази душата си...“*

ПАЗИ се и пази добре душата си. Това означава непрестанно общуване с Бога. Учителят трябва усърдно да пази духовния си живот чрез постоянно общуване с Господа и изучаване на Неговото Слово.

• *Стих 9в: „...да не би да забравиш делата, които си видял, и да не би да ги забравиш през всички дни на живота ти.“*

ДА НЕ ЗАБРАВИШ какво Бог е направил за теб. Израилтяните трябваше да помнят какво е направил Господ за тях – как ги избави от робство, как раздели Червено море, манната, скинията и особено даването на закона на Синай.

Ние също трябва да помним какво Господ е направил за нас. Това означава внимателно да изучаваме Божието Слово и Неговите дела.

Той ни е избавил от робството на греха, пази ни чрез силата Си, посреща ежедневните ни нужди, позволява ни да общуваме с Него, дал ни е Словото Си.

• *Стих 9г: „...но ги напомняй на синовете си и на внуците си.“*

ПРЕДАВАЙ тези истини на децата. Това означава целенасочено преподаване на Божието Слово. Народът трябва да преподава за две неща: за Божиите дела (*стих 9*) и за Божиите думи (*стих 10*).

б) Второзаконие 6:3-9

Божиите заповеди към хората, които обучават деца

Тези стихове могат да се разделят на четири части.

➤ **Божията първоначална заповед**

• *Стих 3а: „И така, чуй Израилю, и внимавай да ги вършиш...“*

Тук виждаме две заповеди:

✓ „Чуй“ – вслушай се в това, което Господ казва.

✓ „Внимавай да ги вършиш...“ – покори се на Господните

думи.

➤ **Божие двустранно обещание**

• *Стих 3б: „...за да ти бъде добре и да се размножите много в земята, където текат мляко и мед, според както Господ, Бог на бащите ти, ти е обещал.“*

✓ *„За да ти бъде добре...“* – който слуша и се покорява на Божие Слово, **ще бъде благословен**.

✓ *„Да се размножите много...“* – който слуша и се покорява на Божие Слово, **ще нарасне** и ще се умножи.

В дните на Мойсей Бог искаше Неговият народ да бъде духовно здрав и да нараства числено. Това е Божията воля за Неговия народ и днес.

➤ **Божите три основни заповеди**

• *Стих 4: „Слушай, Израилю; Йехова, нашият Бог, е един Господ.“*

Този стих въвежда три заповеди и на първо място показва авторитета и откровението за Бога, върху които се основават тези три заповеди. Трябва да чуем великата истина, че Господ (Йехова) е наш Бог (Елохим). Трябва да се уверим, че тази истина е основа на нашето служение към децата. Нужно е да учим децата си за Бога – за Неговото величие, вечност, святост и любов. Нашият живот и поучение трябва да бъдат Богоцентрични.

• *Стих 5: „и да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа и с всичката си сила“*

✓ Това е първата заповед: **Възлюби Спасителя**.

Взаимоотношенията ни с Господа трябва да са приоритетни в нашия живот. Първо е нужно да Го видим, какъвто е – Господ нашият Бог (*стих 4*); след това да Го обичаме. В *Йоан 21:15* Господ Исус попита Симон Петър: *„Симоне Йонов, обичаш ли Ме повече, отколкото Ме обичат тези?“* Когато Симон Му отговори: *„Да, Господи, Ти знаеш, че Те обичам“*, Господ Исус му каза: *„Паси агънцата Ми.“* Той

не заповяда на Симон Петър да храни агънцата, докато не се увери, че са налични правилни взаимоотношения. Следователно вашето служение сред децата започва с правилни взаимоотношения с Бога и с искрена любов към Него.

- *Стих 6: „Тези думи, които ти заповядвам днес, нека бъдат в сърцето ти.“*

✓ Това е втората заповед: **Учи и пази Писанията в сърцето си.**

Божие Слово трябва да е скрито в нашите сърца, не само да е в умовете ни! Бог ни е дал Словото Си не само за информация (макар това да е важно), но и за преобразяване.

Когато Божие Слово е в сърцата ни, нашият живот се променя – така ще сме най-полезни в обучението си на децата.

„Реката не може да тече по-високо от мястото, от което извира!“

- *Стих 7: „И на тях да учиш прилежно децата си и за тях да говориш, когато седиш в дома си, когато ходиш по пътя, когато лягаш и когато ставаш.“*

✓ Това е третата заповед: **Работи за душите на децата!**

Трябва да учим децата. Но на какво и как да учим децата? Те трябва да бъдат обучавани в Божие Слово, при това с голямо усърдие. (*„И на тях да учиш прилежно.“*) Еврейската дума „прилежно“ означава „много“ или „крайно много“. С други думи е нужно да обучаваме децата добре и задълбочено.

Къде да учим децата? Навсякъде. (*„Когато седиш в дома си, когато ходиш по пътя.“*)

Кога да учим децата? Трябва да ги учим **по всяко** време (*„Когато лягаш и когато ставаш.“*)

Помнете, че преди да изпълним това, е нужно да имаме

правилни взаимоотношения с Бога и самите ние да носим Неговото слово в сърцата си.

➤ Три важни напомняния

Бог дава три важни напомняния за онези, които обичат Спасителя, изучават Писанията и работят за душите на децата.

- *Стихове 6, 8, 9: „Тези думи, които ти заповядвам днес, нека бъдат в сърцето ти... Да ги връзваш за знак на ръката си и да бъдат като превръзка на челото ти. И да ги написваш върху стълбовете на вратите на къщата си и на портите си.“*

- ✓ Трябва да **живеем** Божието слово в ежедневието си: *„Тези думи, които ти заповядвам днес, нека бъдат в СЪРЦЕТО ти.“*

- ✓ Трябва да **гледаме** Божието слово и да размишляваме върху Него: *„Да бъдат като превръзка на ЧЕЛОТО ти.“*

- ✓ Трябва да **споделяме** Божието слово с другите: *„И да ги написваш върху стълбовете на вратите на къщата си и на ПОРТИТЕ си.“*

Единствено Бог може да даде на нашите деца духовен живот. Ние можем да се молим, да се покоряваме на тези три заповеди, да помним тези три условия – за да видим как Бог действа в живота на нашите деца и как двустранното Му обещание се изпълнява.

в) Второзаконие 11:18-21

Божие слово и хората, които обучават деца

Тук Бог отново напомня на Своя народ за важноста на Своето слово, какво иска от народа да направи с това Слово и какъв ще е резултатът.

➤ Четири Божии заповеди, свързани с Неговото слово

- *Стих 18а: „И така, вложете тези мои думи в сърцето и в душата си.“*

- ✓ **ВЛОЖЕТЕ** Неговото слово в сърцето си.

- *Стих 18б: „привържете ги като символ на ръката си и нека*

бъдат като превръзки на челата ви.“

✓ **ЧЕТЕТЕ** Неговото слово. (Ако не го четете, няма как да му направите дом в сърцето си!)

• *Стих 19: „Да учите на тях децата си, като говорите за тях, когато седите в къщата си, когато ходите по пътя, когато лягате и когато ставате.“*

✓ **ПРЕПОДАВАЙТЕ** Неговото слово на децата – навсякъде и по всяко време.

• *Стих 20: „Да ги написваш върху стълбовете на вратите на къщата си и на портите си.“*

✓ **ПОКАЗВАЙТЕ** Неговото слово на всички, не само на вашите деца.

➤ **Два резултата, които Бог обещава, ако преподавате Неговото Слово**

• *Стих 21: „за да се умножат дните ви и дните на децата ви на земята, за която Господ се е клел на бащите ви да им я даде, колкото време е небето над земята.“*

✓ Ще благоуспявате, ще бъдете благословен и ще се умножавате.

✓ Децата ви ще благоуспяват, ще бъдат благословени и ще се умножават.

г) Второзаконие 31:12-13

Божията цел за хората, които обучават децата

„Събирай народа – мъжете, жените, децата и чужденеца, който е вътре в градовете ти, за да чуят и се научат, за да се боят от Господа, вашия Бог, и старателно да изпълняват всички думи на този закон; да чуят и синовете им, които не знаят, за да се научат да се боят от Господа, вашия Бог, докато живеете в земята, към която преминавате през Йордан, за да я завладеете.“

Обърнете внимание, че тези думи са отправени до свещениците (левитите) и до всички старей на Израил (*стих 9*). Духовните водачи на Божия народ трябваше да изпълняват тази отговорност. Дадени са им шест неща, към които да се стремят

и които да постигнат с народа си, включително сред децата.

➤ **Трябва да ДОЙДАТ**

• *Стих 12а: „СЪБИРАЙ народа – мъжете, жените, децата...”*

Обърнете внимание, че децата са споменати конкретно в стихове 12 и 13. Те са искали, на първо място, децата да дойдат, за да чуят Божието слово. Ако не се съберат, няма да чуят какво Бог има да им каже. Събирането е ставало на всеки седем години, за да не остане ненаучено дете и всички да имат еднаква възможност лично да повярват в Бога и да Му се покорят (*стихове 10, 13*).

Първата ни цел трябва да бъде да **СЪБЕРЕМ** децата заедно, за да им преподаваме Божието слово. Тази заповед, образно казано, е насочена към техните **КРАКА!**

➤ **Трябва да СЛУШАТ**

• *Стих 12б: „...за да ЧУЯТ...”*

Втората ни цел е насочена към техните **УШИ!** Не е достатъчно децата да дойдат. Нищо няма да бъде постигнато, ако не чуят истините, които ще преподадете.

Апостол Павел пита: *„И как ще повярват в Този, за Когото не са чули?”* (*Римляни 10:14*).

➤ **Трябва да РАЗБЕРАТ**

• *Стих 12в: „...и се НАУЧАТ...”*

УМЪТ (разбирането) идва на следващо място. Не е достатъчно само да чуят. След като чуят истината, децата трябва да я разберат. Преди хиляди години Мойсей пише принципа, заложен в съвременните методи на преподаване.

➤ **Трябва да се ДОВЕРЯВАТ**

• *Стих 12г: „за да се БОЯТ от Господа, вашия Бог.”*

Сега идва ред на **СЪРЦЕТО** (опитността).

Изразът *„за да се боят от Господа, вашия Бог”* е приложен конкретно към децата в стих 13. Чуването с ушите и научава-

нето с ума са нужни градивни камъни за действието на благодатта в сърцето. Страхът от Господа е почиттелно доверие в Бога. Целта ни не е само децата да чуят и да научат, а да се боят от Бога и да положат вярата и надеждата си в Него. Всяка работа сред децата, която не се стреми към тази цел, не е библейска.

➤ **Трябва да се ПОКОРЯВАТ**

- *Стих 12д: „...и старателно да **ИЗПЪЛНЯВАТ** всички думи на този закон.“*

Това включва ЦЯЛАТА ЛИЧНОСТ и нейното покорство.

Когато детето е чуло и е разбрало истината, и има реална опитност с Бога в сърцето си чрез покорство на Божието слово, трябва да покаже вярата си и новия си живот, като продължи да се покорява на това Слово. Като покорен ученик на Господа трябва да продължи да изпълнява на практика Божието слово. Когато преподавате, се стремете да насърчавате и да учите детето да живее живот на такова ученичество и покорство.

➤ **Трябва да СВИДЕТЕЛСТВАТ**

- *Стих 13: „...да чуят и **СИНОВЕТЕ** им, които не знаят, за да се научат да се боят от Господа, вашия Бог, докато живеете в земята, към която преминавате през Йордан, за да я завладеете.“*

Това, на последно място, е предаване на посланието (с ЕЗИКА) на други.

Някой е казал, че когато достигаме до децата, все едно достигаме таблица за умножение! Когато децата пораснат и самите те си имат деца, ще се стремят да водят своите деца при Бога (чрез слушането, разбирането и покорството пред Господа).

От тези два стиха можем да видим, че е нужно да се съсредоточим в служението си върху краката, ушите, умовете, сърцата, цялата личност и езика на децата. И ще се стараем да направят следните неща:

- ✓ Да **ДОЙДАТ** заедно с другите, за да бъдат научени на Божието слово в Неделното училище или в Клуба на до-

брата вест;

- ✓ Да СЛУШАТ Божието слово, когато дойдат;
- ✓ Да РАЗБИРАТ Божието слово, когато го слушат;
- ✓ Да ПРИЕМАТ Исус Христос за свой Господ и Спасител;
- ✓ Да Му се ПОКОРЯВАТ – първоначално и завинаги;
- ✓ Да СВИДЕТЕЛСТВАТ на други.

Тези стихове ни показват, че е възможно децата, дори малки деца, да направят всички тези неща.

Забележете също така:

- *Второзаконие 29:10-13:* Децата (малките) трябваше да встъпят в завет с Бога. Бог обича децата и иска те да се наслаждават на всички благословения, които Той е приготвил за Своя народ.
- *Второзаконие 32:46:* Божият народ трябваше да заповяда на децата си да изпълняват внимателно всички думи на закона. Този стих в края на тази ключова книга от Библията, подчертава още веднъж колко е било (и е) важно за Божия народ да преподава Божието слово на децата и да ги насърчава да му се покоряват.

Въпроси за размисъл

В рамките на едно изречение, за всяка една от изброените шест цели от Второзаконие 31:12-13 формулирайте по едно предложение за практическото ѝ постигане.

(2) Псалми 78:1-8

Важно е да обучаваме и да евангелизираме децата

Въведение

Стихове 1 и 2: „Слушай, народе мой, поучението ми; приклони ушите си към думите на устата ми. Ще отворя устата си в притча, ще произнеса гатанки от древността.“

Псалмопевецът подчертава, че това, което ще каже, е важно и непроменимо, че трябва да бъде чуто.

➤ **Нашата привилегия**

- *Стих 3: „Това, което чухме и научихме, и нашите бащи ни разказаха.“*

Днес ние сме вярващи, от човешка гледна точка, защото някой ни е казал за Спасителя. Някой е бил верен да сподели Благостията с нас. Чули сме го и сме повярвали в Господа. Каква привилегия е, че сме били евангелизирани и доведени при Христос! Много други не са я преживели, но ние сме. Нека Бог ни помогне да оценяваме тази привилегия.

➤ **Нашето обещание**

- *Стих 4: „...няма да го скрием от синовете им в бъдещото поколение, а ще повествуваме хвалите на Господа, неговата сила и чудесните дела, които извърши.“*

Привилегията на псалмопевеца води до обещание. Когато мисли над това, което знае и му е било казано, обещава да не крие тези неща от децата, защото осъзнава колко е важно и те да знаят тези истини. Бог да ни помогне да дадем подобно обещание! Когато виждаме многото деца около нас, нека се породи в нас желание от все сърце да споделяме с тях истините, които самите ние сме чули.

Псалмопевецът посочва три неща, които иска да споделяме с децата:

✓ **Хвалите на Господа**

Той желае децата да знаят **кой е Господ**. Ако прочетете изцяло книгата Псалми, ще видите, че псалмопевецът подчертава по-специално величието, добрината, верността и праведните присъди на Бога. Преподаването и евангелизирането трябва да бъдат съсредоточени върху личността на Господа.

✓ **Неговата сила**

Псалмопевецът иска да каже на децата **какво може да**

направи Господ. Останалата част от този Псалм показва как Бог води и снабдява. Той е силен и могъщ. Може да направи много неща в техния живот. Необходимо е да учим децата на това кой е Господ и да им показваме, какво иска да направи за тях. Особено е важно да им покажем, че Господ Исус иска да стане техен Спасител.

✓ **Чудесните дела, които извърши**

Той иска да погледне назад и да опише **какво е направил Господ** за тях. Делата, за които псалмопевецът говори по-късно, са: избавлението от Египет, десетте язви, влизането в Ханаан, изборът на Ерусалим и на Давид. За нас днес това означава да заведем децата до Голгота, да им кажем за възкресението и за възнесението, да им покажем, че това, което Господ иска да извърши в техния живот, се основава на вече направеното от Него!

Трябва да проверим дали нашето преподаване включва тези три точки, за които говори псалмопевецът

➤ **Божията заповед**

- *Стих 5: „защото Той постави свидетелство в Яков и положи закон в Израил, за които заповяда на бащите ни да ги възвестяват на децата си.“*

Важно е да преподаваме „свидетелството“ и „закона“ на децата, защото: *„Законът Господен е свършен, възвръща душата; изявлението Господне е вярно, дава мъдрост на простия“ (Псалми 19:7).*

Този стих ни казва, че достигането на децата не е предложение, а е **заповед**. Господ Исус казва в *Марк 16:15: „...проповядайте Благовестията на всяка твар.“*

Тук влизат и децата. Не ние избираме дали да обучаваме децата или не. **Трябва** да ги обучаваме, защото Той ни е заповядал.

- ✓ Първата отговорност за обучаване на децата е на вярващите родители.

Ефесяни 6:4: „И вие, бащи не дразнете децата си, а ги

възпитавайте в учение и наставление Господне.“

- ✓ Местната църква също има отговорност да преподава Божието слово на децата. Една от дарбите на Духа за църквата е дарбата поучение (*Ефесяни 4:11*). Тя цели да усъвършенства светиите, между които са момчетата и момичетата (*Ефесяни 6:1*). (Вижте също *Йоан 21:15*.)
- ✓ **Всички** вярващи трябва да бъдат готови и да желаят да преподават Божието слово на децата. В *Матей 18:12-13* ни е даден пример, на който да подражаваме.

➤ **Божият план**

- *Стих 6: „...за да ги знае бъдещото поколение, децата, които щяха да се родят – които на свой ред да ги разказват на своите си деца.“*

Когато достигнем децата, те ще пораснат и ще достигнат своите деца, които ще пораснат и на свой ред ще достигнат своите деца и т. н. Такъв е Божият план и днес. В *Йоил 1:3* четем: *„Разкажете това на чадата си, и чадата ви нека го разкажат на своите чада, и техните чада на друго поколение.“* Такъв е Божият план. Ако децата са пренебрегнати, това ще окаже пагубно влияние не само в техния живот, но и в живота на следващите поколения.

➤ **Божията цел**

- *Стих 7: „За да поставят надеждата си на Бога и да не забравят делата на Бога, а да пазят Неговите заповеди.“*

Този стих е кулминацията на пасажа. Псалмопевецът излага тристранната цел на Бога във всичко, което е казал в предходните стихове. Каква е целта на нашето преподаване? Каква е Божията тристранна цел за нашето служение сред децата?

- ✓ Псалмопевецът казва на първо място: *„За да поставят надеждата си на Бога.“*

Целта на учителя не е просто да даде на децата повече знания за Библията и за Бога (макар това да е нужно). Неговата цел е децата да **ПОСТАВЯТ НАДЕЖДАТА СИ**

В БОГА. Надеждата в Бога и покорството на Бога са в сферата на опитностите с Бога. Това е следващата стъпка след *знанието*, за което четем в *стихове 5 и 6*.

Нужно е да се молим всяко дете да има истинска опитност с Бога чрез Господ Исус Христос, като Го приеме.

Този стих ни напомня и, че целта на евангелизирането е грешните да дойдат **при Бога** (*Йоан 14:6, Йоан 17:3, 1 Тимотей 2:5*).

Исус Христос дойде и умря, за да могат грешните хора да бъдат примирени с Бога (*2 Коринтяни 5:20*). Следователно библейското евангелизиране започва с преподаване за Бога – Неговата природа, Неговите дела и изисквания. След това трябва да покаже как Исус Христос, Бог Син, понесе праведното осъждение на Бог Отец за греха, като умря на кръста (*2 Коринтяни 5:21*), за да могат грешните хора да бъдат спасени, да им се вмени съвършената праведност на Христос и така да имат изправни взаимоотношения с Бога.

- ✓ Второ, псалмопевецът казва: *„И да не забравят делата на Бога.“* Децата трябва да ПОМНЯТ какво е НАПРАВИЛ Бог за тях.
- ✓ Трето, псалмопевецът добавя: *„Но да пазят Неговите заповеди.“* Надеждата им в Бога трябва да доведе до променен живот и до постоянно ПОКОРСТВО на Неговото слово.

Следователно Божията тристранна цел за децата е да:

- ✓ повярват – „да възложат надеждата си на Бога.“
- ✓ помнят – „да не забравят делата на Бога.“
- ✓ се покоряват – „да пазят Неговите заповеди.“

➤ **Възможност**

- *Стих 8: „и да не станат като бащите си – упорито и непокорно поколение, поколение, което не утвърди сърцето си и чийто дух не беше непоколебим за Бога.“*

Впечатляващ е контрастът между „поколението“ в стих 8 и „идното поколение“ в стихове 4 и 6. Едното описание се отнася за възрастни хора, а второто за деца.

Псалмопевецът чертае една ужасна възможност пред бъдещите поколения – ако децата не бъдат достигнати и научени, ако не възложат надеждата си на Бога и не спазват Неговите заповеди, ще израснат упорито и бунтовно поколение също като бащите си.

Но дори ако едно поколение в дадена страна е безбожно, Бог може да се намеси и следващото поколение да възложи надеждата си в Него. Ключът е да преподаваме Божието слово на децата (*стих 5*).

Навсякъде около нас днес виждаме подобно поколение. Ако не достигнем децата с Благовестието, те могат да израснат в ПОРЕДНОТО упорито и бунтовно поколение. Сега е времето да ги достигнем, докато все още са отворени и готови да слушат. Децата са на кръстопът. Единият път води към Бога, към спасението, към полезен живот на служение и към небето. Другият път води към живот на светски удоволствия, в който сърцето се закоравява и престава да откликва. Като детски работници имаме отговорност да се стремим да насочваме децата по пътя, който води към Бога.

Животът може да се сравни с пропаст, в която падат много хора. На дъното на пропастта са онези, чиито живот е разрушен от греха. Каква трагедия! Много християни работят с тези наранени хора, като се стремят да построят „духовна болница“, в която да ги лекуват и да им помогнат да получат изцеление чрез кръвта на Христос. Слава на Бога за това служение, защото е много нужно. Бог обаче призовава някои от помагачите на дъното на пропастта и да се изкачат на върха ѝ, където вместо да строят болница, могат да построят ограда! Така ще се опитат да предотвратят падането на много хора в пропастта и ще ги достигнат преди грехът да бележи живота им.

Построяването на ограда на върха на пропастта е евангелизи-

рането на децата. Бог призовава някои от нас за това служение. Вие призован ли сте? Ако да, заемете се с изграждането на стената!

Въпроси за размисъл

Децата са споменати и на други места в Псалми, например в Псалми 8:2; 10:14; 34:11; 51:5; 58:3; 68:5, 6; 69:36; 71:17, 18; 72:4; 103:17; 115:14; 127; 128; 139:13, 14; 148:12.

Прочетете всички тези препратки, които са свързани с децата. Изберете две и обяснете какво ни учат.

(3) Матей 18:1-14

Поучението на Господ Исус

(Вижте паралелните пасажки в *Марк 9:33-37* и *Лука 9:44-48*.)

Това е основният и най-важен пасаж в Библията, който е свързан с децата и затова трябва да бъде изследван подробно.

Въведение

Тези стихове са разделени на две основни части. Насочени са:

- ✓ към учениците по отношение на самите тях (*стихове 1-4*).
Господ Исус използва детето като нагледно пособие, за да ги насърчи да подражават на децата и да бъдат смире-ни. Темата на тези четири стиха е „*величие в Царството*“.
- ✓ към учениците по отношение на децата (*стихове 5-14*).
Господ Исус използва детето, за да им даде познание за децата. Темата на тези стихове е „*децата в Царството*“.

В първата част детето е пример, а във втората – мисионерско поле.

Матей 18:1-1

Въпросът за величието в Царството и тристранният отговор

➤ **Въпросът**

- *Стих 1: „В същото време учениците дойдоха при Исус и казаха: Кой е по-голям в небесното царство?“*

По пътя за Капернаум учениците спориха за това кой от тях е най-велик и най-важен (*Марк 9:33-34*). Самият разговор не е записан. Вероятно Петър, Йоан или дори Юда е твърдял, че е най-велик! Възможно е Петър да е претендирал за това положение заради думите на Исус (*Матей 16:17*). Йоан, въз основа на това, че е наречен „възлюбеният ученик“ (*Йоан 13:23, Йоан 19:26*). Юда може да е настоявал, че е най-велик за това, че е държал касата на групата (*Йоан 13:29*).

Вече в една къща в Капернаум, те задават въпроса на Господ Исус: „Кой е по-голям в небесното царство?“

➤ **Отговорът (първа част)**

- *Стих 2: „А Той повика едно дете, постави го посред тях и каза...“*

Исус използва детето като нагледно средство, за да преподаде един урок.

Възможно е Господ Исус да го е повикал по име, тъй като често е гостувал в този дом. Това е домът на Петър (*вижте Марк 1:29-33; 2:1; 9:33; и Матей 17:24-25*). Това, което се случва, е забележително. Господ Исус е седнал с дванадесетте Си ученика (*Марк 9:35*) и извиква едно малко момче да дойде при Него (*Матей 18:2*). Изправя го пред учениците (*Матей 18:2*) и после го взема в ръцете Си (*Марк 9:36*).

Без съмнение това е малко дете, защото думата, използвана в стихове 2, 3, 4 и 5 е PAIDION (означава „малко дете“).

Детето не е било невръстно, защото идва, когато Господ Исус го извиква (*Матей 18:2*) и защото Господ Исус не го носи на ръце.

➤ **Отговорът (втора част)**

- *Стих 3: „Истина ви казвам, ако не се обърнете и не станете като дечицата, няма да влезете в небесното царство.“*

Исус използва детето като пример, за да обясни какви качества са нужни, **за да влезе** човек в небесното царство.

В този стих Господ Исус все още не споменава величието в небесното царство. Тук Той говори за влизане в небесното царство! Вероятно си е мислил специално за Юда Искариотски и е възможно дори да го е погледнал, докато е изричал тези думи! Юда спорел ли е за величието, без самият той да е в небесното царство? Господ Исус обяснява как човек влиза в небесното царство. Това става единствено чрез обръщане – няма друг начин.

Изключително важно е, читатели, да си зададете въпроса: *„Обърнал ли съм се към Бога? Новороден ли съм? Покаял ли съм се за греховете си и приел ли съм Исус Христос за свой Господ и Спасител?“*

Вашето място и служение в небесното царство са възможни единствено, ако са предшествани от влизане в това царство чрез новородение (*Йоан 3:5*).

➤ **Отговорът (трета част)**

- *Стих 4: „И така, който се смири като това дете, той е по-голям в небесното царство.“*

Сега Исус използва детето, за да посочи качеството, нужно за величие в небесното царство.

Това е третата последна част от отговора. Той извиква едно дете и го използва, за да предаде нагледен урок. След като посочва условието за влизане в небесното царство, Господ Исус обяснява, че качеството, което прави човек велик в небесното царство, е смирението. Той използва детето (което вероятно срамежливо е свело поглед), като пример. Това е нашият пример за подражание. Нужно е да се смирим като децата, за да станем велики в небесното царство.

Въпросът, който зададоха учениците, вече има отговор. Господ Исус обаче държи едно малко дете в ръцете Си и продължава да говори на учениците – вече за самите ДЕЦА (*стихове*

5-14). В тези стихове можем да намерим много важни истини за момчетата и за момичетата.

Матей 18:5

Обещание и наставление, свързани с децата

• *„И който приеме едно такова дете в Мое име, Мен приема.“*

➤ **Обещание** – да приемем дете е като да приемем Христос.

Думата „*приемам*“ тук е използвана в смисъл на „приветствам“. В *Марк 9:37* също се казва: *„Който приеме едно от тези деца в Мое име, и Мен приема; и който приеме Мен, приема не Мен, но Този, Който Ме е пратил.“*

Това е изумително обещание. Господ Исус казва, че ако приемем или приветстваме едно малко дете, все едно приемаме или приветстваме Него. Какво обещание! Ако приема дете в дома си в името на Господ Исус, все едно приемам Него. Това обещание е за онези, които приемат деца в Христовото име и заради Него, за да ги учат за Него. Каква привилегия е да работим сред момчетата и момичетата!

➤ **Наставление да ги приемаме!**

Ако Господ Исус се идентифицира до такава степен с децата, това трябва още повече да насърчи вярващите хора да насочат вниманието си към тях и да следват Неговите наставления.

Преди години Бог използвал този стих да говори в сърцето на една богата християнка, която живеела в луксозна къща в престижен квартал. Тя си помислила: *„Колко хубаво би било да поканя Господ Исус в дома си. Всъщност мога да го направя..., като поканя на гости всички деца, които познавам.“*

Направила го и с това поставила началото на Клуб на Добрата вест в своя дом, в който всяка седмица участвали деца от нейния квартал. Повечето от тях не ходели на Неделно училище, но редовно се обучавали на истините от Божието слово. През следващите месеци и години някои от тези деца приели Исус Христос за свой Господ и Спасител.

Някога обмисляли ли сте възможността да поканите деца в своя дом? Помислете за обещанието, което е свързано с това!

Матей 18:6-7

Един факт и едно предупреждение, свързани с изкушаването на деца

- *„А който съблазни едно от тези, малките, които вярват в Мен, за него би било по-добре да се окачи на врата му един воденичен камък и да потъне в морските дълбочини. Горко на света поради съблазните, защото е неизбежно да дойдат съблазните; но горко на онзи човек, чрез когото идва съблазънта!“*

➤ **Един факт – малките деца могат да вярват в Него**

„Възможно ли е едно малко дете да се новороди?“ – това е един често задаван въпрос, на който различните хора имат различен отговор. Най-важно е да разберем какво казва Господ Исус. С малко дете в ръцете Си, Той говори за *„едно от тези малките, които вярват в Мен.“* Думата *„вярват“* е използвана в смисъл на спасителна вяра в целия Нов завет. Тя означава *„да повярвам“*.

Използвана е например в *Деяния 16:31*. Когато началникът на затвора попита какво трябва да направи, за да се спаси, Павел му каза: *„Повярвай в Господ Исус Христос.“* Използвана е още в *Йоан 3:16*: *„Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот.“*

Следователно Господ Исус заявява, че е възможно едно малко дете като това при Него, да повярва в Него, да Го приеме и да се новороди.

Това определено е отговорът за всички, които се съмняват във възможността едно дете – малко дете – да повярва и да приеме Господ Исус Христос. Това са думите на самия Господ Исус.

➤ **Едно предупреждение – не ги карайте да съгрешават**

Има толкова много стихове, които предупреждават за греха да обидим някого (особено децата) и да ги накараме да се пре-

пънат и да съгрешат. Стих 6 ни предупреждава никога да не ставаме причина вярващо дете да съгреши. В противен случай би било по-добре за нас да се удавим в дълбините на морето. Колко ужасно е да станем причина едно малко, вярващо дете да се препъне! А това може да стане толкова лесно.

- ✓ Погрешен пример. Децата ни наблюдават и ни имитират. Ако им даваме лош пример, ги отдалечаваме от Бога и ставаме причина да се спънат.
- ✓ Погрешно учение. Ако ги учим на вредни неща, ще станем причина да се препънат. Ако изобщо не ги учим на това, което е нужно да знаят, за да израстват в християнския си живот, също ставаме причина да се препънат.
- ✓ Погрешно очакване. Не можем да очакваме от тях да живеят и да действат като възрастни. Те все още са деца и в много отношения са незрели.
- ✓ Погрешно отношение. Ако едно дете приеме Господ Исус за свой Спасител, а ние си мислим, че е твърде малко да разбере, детето усеща това и се обижда.

В *стих 7* ни се казва, че подобни обиди неизменно се случват в нашия грешен свят, но че човекът, който ги нанася, особено срещу малки деца и особено срещу вярващи деца, ще бъде съден за нанесената вреда.

Матей 18:8-9

Едно предупреждение за съблазните в нашия личен живот (Личните неща, които НИ карат да грешим).

- *„Ако те съблазни ръката ти или кракът ти, отсечи го и го хвърли. По-добре е за тебе да влезеш в живота сакат или куц, отколкото с две ръце или с два крака да бъдеш хвърлен във вечния огън. И ако те съблазни окото, извади го и го хвърли. По-добре е за теб да влезеш в живота с едно око, отколкото да имаш две очи и да бъдеш хвърлен в огнения пъкъл.“*

Тези стихове са като вмъкнат в скоби текст, като предупреждение до нас самите нас.

След като предупреждава учениците за лоши неща, които могат да направят на другите (и особено на децата) и така да ги подтикнат към грях, Господ ги предупреждава за опасността от грях и лична съблазън в техния живот. Трябва да се отдалечаваме от всяко нещо, което може да НИ накара да съгрешим. (Вижте също *Матей 5:27-30* и *Марк 9:42-50*).

Господ Исус прилага тази тема лично към учениците. Помнете, в тези два стиха Той не говори за съблазняване на деца или на други хора, а за лична съблазън. Говори за „ръката ти“ и за „окото ти“, които „те“ съблазняват. Ако някое от тези неща ви съблазнява в християнския ви живот и влияе и накърнява служението ви към децата, би било по-добре за вас да го отстраните. „Ръката“ е преобраз на действията, „кракът“ – на поведението, а „окото“ – на желанието. На всяка цена премахнете всички греховни действия, поведение и желаниа.

Има още нещо. Тези стихове се отнасят и до хората, които твърдят, че са християни, а не са. Можем да започнем истинско ученичество на новороден християнин единствено посредством искрено покаяние и вяра. Ако ръката, кракът или окото на някого го дърпат в различна посока, би било по-добре за него да ги изгуби, вместо да изгуби душата си. Отново (*стих 3*), това може да е пряко наставление към Юда Искариотски – изповядващ вярата ученик, който не се беше обърнал към Бога и бе допуснал личния си грях и желаниа да му попречат да се спаси и да бъде истински ученик.

Колко са необходими наставленията: „Изпитвайте себе си дали сте във вярата; опитвайте себе си“ (*2 Коринтяни 13:5*); и „постарайте се още повече да затвърдявате вашето призвание и избиране“ (*2 Петър 1:10*). Помнете думите на нашия Господ Исус в *Матей 7:21-23*: „Не всеки, който Ми казва: Господи! Господи!, ще влезе в небесното царство, но който върши волята на Моя Отец, Който е на небесата. В онзи ден мнозина ще Ми кажат: Господи! Господи! Не в Твое ли име пророкувахме, не в Твое ли име бесове изгонвахме и не в Твое ли име извършихме много чудеса?

Но тогава ще им заявя: Аз никога не съм ви познавал; махнете се от Мен, вие, които вършите беззаконие.“

Матей 18:10

Един факт и едно предупреждение, свързани с децата

- *„Внимавайте да не презирате нито едно от тези, малките, защото ви казвам, че техните ангели на небесата винаги гледат лицето на Моя Отец, Който е на небесата.“*

Този стих е малко по-труден за разбиране от останалите, но изглежда включва две важни истини.

➤ Един факт – вярващите деца имат ангели

В Евреи 1:14 се казва, че ангелите са *„служебни духове, изпращани да служат на онези, които ще наследят спасение.“* Според този стих само вярващите имат ангели. В Псалми 34:7, 91:11, Лука 16:22 и Деяния 5:19 откриваме същата истина. Следователно Господ Исус говори за вярващи деца, след като споменава *„техните ангели“*.

Този възглед е потвърден от *стих 6*, в който Господ Исус говори за *„едно от тези малките, които вярват в Мен.“* Следователно в *стих 10* Той продължава същата тази мисъл.

✓ *„Не съблазнявайте вярващи деца“ (стих 6).*

✓ *„Не презирайте вярващи деца“ (стих 10).*

Господ Исус казва, че ангелите на вярващите деца винаги гледат лицето на Неговия небесен Баща. Бог толкова много мисли за тези малки вярващи деца, че техните ангели имат постоянен достъп до Неговия престол.

➤ Едно предупреждение – не ги презирайте

Ако Отец цени вярващите деца толкова много, че да им даде такива ангели, трябва да внимаваме да не презираме нито ЕДНО от тях.

Много зрели хора имат склонност да подценяват децата и да считат, че те не са важни и не са ценни за Господната работа. Господ Исус подчертава, че **не** трябва да ги презираме. Те са

много по-способни, отколкото си мислим!

Матей 18:11-13

История и предизвикателство, свързани с децата

- „*Защото Човешкият Син дойде да спаси погиналото. Как ви се вижда? Ако някой човек има сто овце и едната от тях се заблуди, не оставя ли деветдесет и деветте и не отива ли по хълмовете да търси заблудилата се? И като я намери, истина ви казвам, той се радва за нея повече, отколкото за деветдесет и деветте незаблудили се.*“

Стихове 12 и 13 съдържат една история (притча). Стих 11 ни въвежда в историята. (Този стих не се съдържа в някои преводи, но отсъствието му не намалява силата на поучението след него, защото стихове 12, 13 и 14 повтарят същите истини.) Стих 14, който ще разгледаме отделно, е заключението на историята.

➤ Историята

Важно е, на първо място, да разберем иносказателния метод на поучение, който Господ Исус използва често. Притчата е „*земна история с небесно значение*“. Целта на тези истории е да преподаде истина на учениците по интересен начин. Намерението на Господ Исус е всяка подробност от историята да не носи някакво духовно значение или смисъл. Нужно е да се стремим да видим контекста на историята и после да намерим истината (истините), които Господ Исус специално преподава чрез нея.

➤ Контекстът

Няма никакво съмнение, че контекстът на историята е свързан с децата. В стих 10 Господ Исус говори за тях и думата „*защото*“ свързва този стих и децата. Стих 14 също ни връща към историята и съдържа откровение за Божието желание по отношение на децата. Следователно е разумно да заключим, че когато разказва тази история, Господ Исус мисли за дете.

Също така е очевидно, че Този, Който търси овцата в историята-

та, е самият Господ Исус. *Стих 11* уточнява това.

➤ **Истината**

Каква е истината за децата в тази история? Обърнете внимание на думите, които Господ Исус използва по отношение на овцете в историята.

„*Погиналото*“ е същата дума като в *2 Коринтяни 4:3*. Овцата „се заблуди“ (*стихове 12-13*) е същата дума като в *1 Петър 2:25*. Тя можеше „да загине“ (*стих 14*), друга форма на думата „погивам“, използвана в *стих 11*. Същата дума е използвана в *2 Петър 3:9*. Тук няма нужда от предположения. Господ Исус ясно ни учи, че децата просто погиват и се нуждаят от Него! Те са грешни и се нуждаят от Спасител! Контекстът на историята ясно учи, че децата са ИЗВЪН стадото по природа и по рождение и че се нуждаят да влязат в него. Ето защо пастирът оставя другите и отива да търси тази ЗАБЛУДЕНА малка овца. Децата са се загубили, извън стадото са и е възможно да погинат. Толкова често сме сантиментално настроени по отношение на децата и не искаме да си мисли, че могат да бъдат заблудени и завинаги да бъдат отделени от Бога. Думите на Господ Исус изясняват, че това е възможно. Историята ни показва, че Господ Исус търси заблудените овце и желае да ги намери и спаси. Те не могат сами да намерят обратния път за дома. Затова инициативата и първата крачка за тяхното спасение е предприета от Спасителя, не от тях.

➤ **Обобщение на историята**

- ✓ Имаше една овца, която беше:
 - малка (*Матей 18:10*);
 - заблудена (*Матей 18:11*);
 - сама (*Матей 18:12*).
- ✓ Има Спасител и Пастир, Който:
 - обича (*Йоан 10:11-14*);
 - остави (*Матей 18:12*);

- потърси (*Матей 18:12*);
- откри (*Матей 18:13*);
- вдигна (*Исая 40:11*);
- положи (*Исая 40:11*);
- води (*Исая 40:11; Псалми 23:1; Йоан 10:3*).

➤ Предизвикателството

Когато четем тази история, сме предизвикани от нуждата на децата. Извън Христос те погиват (*стих 11*), заблудени са (*стихове 12-13*); възможно е завинаги да бъдат отделени от Бога (*стих 14*). Те са ИЗВЪН царството.

Това са сериозни думи, изречени от Господ Исус. Нека Бог отвори сърцата ни за големите духовни нужди на момчетата и на момичетата. Да ни даде товар за душите на децата, който да се превърне в основа на служението ни към тях. Ако не осъзнаваме тяхната нужда, няма да имаме истинско желание да ги евангелизираме.

Тази история е и пример, който да следваме. Господ Исус е Добрият Пастир (*Псалми 23:1; Йоан 10-11*), великият Пастир (*Евреи 13:20*) и пастироначалникът (*1 Петър 5:4*). Ние, като подчинени на Него пастири, (*1 Петър 5:2-3, Йоан 21:15-17*) трябва да Му подражаваме. Както Той беше готов да тръгне, така и ние трябва да сме готови за това. Както Той беше готов да отиде в планината (трудно място), така и ние. Както Той намери заблудените, така и ние ще ги намерим. Той е нашият пример. Какво предизвикателство да Го следваме!

Матей 18:14

Откровение и уверение, свързани с децата

- „Също така не е по волята на вашия Отец, Който е на небесата, да загине нито един от тези, малките.“

➤ Откровение

- ✓ „Също така“ се отнася до историята в *стихове 12 и 13*, и ни показва, че Господ Исус все още говори за децата,

които погиват и са се заблудили.

- ✓ „...не е по волята“ ни говори за голямата Божия загриженост и копнеж.

Думата „воля“, използвана тук, означава „желание“, „копнеж“. В 1 Тимотей 2:4 е използвана друга форма на същата дума – „...Бога, нашия Спасител, Който иска да се спасят всички хора и да достигнат до познание на истината.“

Това не означава, че всички хора ще бъдат спасени, но че Бог желае всички хора да бъдат спасени (вижте също 2 Петър 3:9).

Следователно и по отношение на децата Божието желание е нито едно от тях да не загине. Това Негово желание обаче не означава, че това не може да се случи. Ако аз например ви кажа, че не желая да ви блъсне кола, това не означава, че подобна възможност не съществува; в противен случай би било безсмислено да ви го казвам.

Напълно възможно е малки деца да погинат, но Бог ясно ни казва, че не желае това да се случва.

- ✓ „на вашия Отец...“

Тези думи ни напомнят за състраданието на Този, за Когото ни говори Господ Исус. Нашият небесен Баща винаги действа със съвършена любов и можем изцяло да Му се доверим, че ще направи най-доброто.

- ✓ „Който е на небесата...“

Тези думи подчертават Божията святост. Неговата любов е съвършена и всичко, което прави Той, е справедливо, праведно и правилно. Това също подчертава Божията сила и суверенитет. Можем да Му се доверим да извърши делото Си и да постигне Своите цели.

- ✓ „нито един от тези, малките...“

Тук са показани Божия интерес и любов към отделното дете. Думата „едно“ е използвана пет пъти в тези четринадесет стиха по отношение на децата. Нужно е да

се интересуваме от отделните деца, не само от големите цифри и статистики.

✓ „...да загине.“

Вероятността децата завинаги да бъдат отделени от Бога, както и огромната загуба от това е наистина тежък товар за нас, възрастните вярващи.

Специален проект

Научете наизуст *Матей 18:1-14*!

Един въпрос

Някои коментатори твърдят, че *Матей 18:1-14* описва „младите“ във вярата хора, а не малките деца. Според този възглед детето е използвано като пример и поучението се отнася до хората, които наскоро са повярвали или са слаби във вярата.

Какво мислите?

Отговор

Основен принцип на библейското тълкуване е да приемаме буквалното значение на даден стих или пасаж, освен ако други съответстващи пасажки в Писанията не посочват ясно, че не трябва да го правим.

Да отнесем *Матей 18:1-14* към младите във вярата хора противоречи на това правило на библейско тълкуване.

Вярно е, че първите четири стиха на тази глава са отговор на въпроса на учениците за величието в небесното царство. Вярно е, че Господ Исус използва дете, за да им покаже важността на смирението. Следователно първите четири стиха се отнасят до всички вярващи и подчертават нуждата им от смирение.

От *стих 5* надолу обаче поучението очевидно е свързано с **децата**, не с младите във вярата.

✓ Контекстът на всички тези стихове е едно дете. В *стих 2* Господ Исус извиква едно малко дете. В *стихове 3, 4, 5* Той говори за малко дете или за малки деца. След това в

стихове 6, 10 и 14 споменава „един от тези, малките.“

- ✓ Фактът, че докато говори, Господ Исус носи малко дете в ръцете Си, ясно показва, че малките за които говори, са деца. Нищо не сочи, че Той има предвид други хора, освен деца.

Използваните думи са PAIDION или „малко дете“ в стихове 2, 3, 4 и 5, и MIKROS (малки) в стихове 6, 10 и 14. Макар тези думи да са употребени в няколко случая за големи хора (напр. 1 Йоан 2:18), контекстът и общата им употреба на други места посочва ясно, че тук те са използвани в буквалното им значение и се отнасят до „малки деца“.

- ✓ Ако Господ Исус е имал предвид в тези стихове да представи преобраз на младите във вярата хора, щеше ясно да го посочи.
- ✓ Разбира се, същите стихове могат да бъдат приложени към млади във вярата хора от всяка възраст. Това обаче е вторично приложение (макар да се съмнявам, че стихове 11-14 биха могли да се използват така, защото говорят за малките деца, които погиват). Първото им приложение е свързано с децата в буквалния смисъл – като детето, което Господ Исус държи в ръцете Си.

Стихове	Факти, свързани с децата	Заповеди, свързани с децата
<i>стих 4</i>	Децата са смирени.	Подражайте им!
<i>стих 5</i>	Христос се идентифицира с децата.	Приемайте ги!
<i>стих 6</i>	Децата могат да се новородят.	Не ги изкушавайте!

<i>стих 10</i>	Децата са скъпоценни.	Не ги презирайте!
<i>стихове 11-14</i>	Децата са заблудени.	Оставете, потърсете и намерете!

Предупреждение	Благословение
<i>стих 3</i> За всички, които не вярват като децата.	<i>стих 4</i> За всички, които са смирени като децата.
<i>стих 6</i> За всички, които изкушават децата.	<i>стих 5</i> За всички, които приемат децата.
<i>стих 10</i> За всички, които презират децата.	<i>стихове 11-14</i> За всички, които обичат и печелят деца.

(4) Марк 10:13-16

Господ Исус и децата

(Вижте също *Матей 19:13-15* и *Лука 18:15-17*.)

Въведение

Марк 10:13-16 вероятно е най-известният пасаж в Библията, свързан с децата. Важно е да се придържаме към истините в него – да не добавяме неща, които той не ни казва, нито да твърдим, че учи нещо, което не учи. Тази история не е пример за евангелизиране на деца. Тук не се казва дали децата са станали последователи на Господ Исус. Нямаме основание да използваме този пасаж, за да поучаваме обновяване на деца-

та при кръщение или да ги благославяме като полагаме ръце. Единствено Господ Исус може да прави това.

Това е просто разказ за група хора, които доведоха деца при Господ Исус и Го помолиха да положи ръце върху тях и да ги благослови. Въпреки забележката от страна на учениците, Господ Исус взе децата и ги благослови. От този пасаж можем да извлечем няколко принципа и наставления, които ще ни помогнат в служението ни към децата.

Най-добрият подход към разбирането на пасажа е първо да си зададем три въпроса за историята и да намерим отговорите им. Ще открием и три наставления, свързани с децата, на които Господ Исус иска да се покоряваме.

➤ Три въпроса

- ✓ Кои са участниците в тази история?
- ✓ Какво конкретно знаем за тях?
- ✓ Има ли принципи и приложения, които можем да извлечем от тези факти?

Вижте отговорите на тези три въпроса в таблицата.

Стихове	Участници	Факти	Принципи
стих 13	Верните приятели	Доведоха децата при Господ Исус.	Трябва да се стремим да водим деца при Него, за да ги благослови.
стих 13	Съгласните деца	Готови са да дойдат.	На децата лесно се влияе за добро (или за лошо).

стихове 13-14	Непокорните ученици	Опитаха се да попречат на децата да дойдат.	Много християни все още не разбират нуждата децата да дойдат при Господ Исус. Могат дори да се опитат да ги спрат.
стихове 14-16	Любящият Господ Исус	Той възнегодува срещу учениците и прие децата.	Господ Исус продължава да желае, да приема, да спасява и да благославя децата.

Участниците в тази история са четирима.

✓ „Приятелите“ и тяхното желание да доведат децата при Христос

Не се казва кои са тези хора. Възможно е да са родители или баби и дядовци на децата. Може да са били просто съседни или приятели. Знаем обаче едно нещо – те искаха да доведат децата при Господ Исус, за да ги докосне. Нека и ние да копнеем за това – да искаме Господ Исус да спаси и да благослови нашите деца.

✓ Децата и готовността им да дойдат

Интересно е да отбележим, че децата дойдоха при Господ Исус. В Матей 19:13-14, Марк 10:13-14 и Лука 18:16 се казва, че те са били малки деца (*PAIDION*). В Лука 18:15 се казва, че са били невръстни деца (*BREPHOS*) – дума, използвана в Деяния 7:10 и 2 Тимотей 3:15 за новородено дете). Следователно, това е била смесена група от малки деца и бебета. Децата не се дръпнаха назад и не поискаха

да си отидат – те останаха заедно с хората, които ги доведоха.

И днес има много такива деца. Лесно е да им се влияе за добро или за лошо. Те са готови да дойдат при Господ Исус за спасение. Наша е отговорността да им покажем как. За сравнение историята, която следва (*стихове 17-22*) показва обратното. В нея четем за млад мъж, който имаше възможност да дойде при Господ Исус, но отказа. Колко различен е този богат младеж от децата!

✓ **Учениците, които отхвърлиха децата**

Жалко е, че учениците се опитаха да отпратят децата! Не знаем защо го направиха. Вероятно са си мислили, че Господ Исус е прекалено зает; че децата не са толкова важни, че Господ Исус да ги благослови или че не се нуждаят толкова много от Него за разлика от възрастните. Не знаем причината, **но** знаем, че те отхвърлиха децата.

Колко е тъжно, че това продължава да се случва и днес! Все още има вярващи хора и църковни водачи, които не осъзнават нуждата на децата да дойдат при Господ Исус и дори по един или друг начин се опитват да им попречат. Обърнете внимание, че Господ Исус възнегодува. Изполваната тук гръцка дума е заредена с много силни чувства. Защо Господ Исус възнегодува? Защото вече беше казал на учениците в *Матей 18:5*: „*И който приеме едно такова дете в Мое име, Мен приема.*“

Поведението на учениците не се дължеше на неразбиране, а на непокорство! Трябва да приемаме децата и да се покоряваме на наставлението в *Матей 18:5*.

✓ **Господ Исус и Неговата готовност да приеме децата**

Виждаме, че Господ Исус обича децата. Той ги вдигна, положи ръце на тях и ги благослови. Той продължава да обича децата и да иска те да дойдат при Него. Нека се стремим непрекъснато да водим деца при Господ Исус.

➤ Три заповеди, на които трябва да се подчиняваме

✓ Оставете ги да дойдат.

- *Стих 14: „Оставете децицата да дойдат при Мен; не ги възпирайте, защото на такива е Божието царство.“*

Деца (и тези, които стават като децата) могат да влязат в Божието царство. Оставете децата да дойдат при Христос. Трябва да им помагаме, като ги водим при Спасителя, не да им пречим.

✓ Не ги спирайте.

- *Стих 14: „не ги възпирайте.“*

Не трябва да пречим на децата да влязат в царството.

✓ Подражайте им.

- *Стих 15: „Истина ви казвам: Който не приеме Божието царство като детенце, той никак няма да влезе в него.“*

Самите ние трябва да се уверим, че сме приели Божието царство като малките деца. Ако даден човек не е готов да се обърне и да стане като малко дете, не може да приеме Божието царство (вижте също *Матей 18:3*).

Един въпрос

Господ Исус казва: „на такива е Божието царство“ (*Марк 10:14*). Означава ли това, че всички деца по принцип са в Божието царство?

Отговор

Не! Това не може да бъде вярно поради следните четири причини:

➤ Противоречи на общото учение на Писанията.

Това твърдение трябва да бъде съотнесено с учението в останалата част на Новия завет. Няма част от Писанията, която да учи, че всички деца са в Божието царство. Точно обратното – Библията учи, че децата са заблудени и се нуждаят от Спасител (напр. в *Матей 18:11-14*); и че единственият път към Божието царство е новородението чрез лична вяра в Господ Исус

Христос (*Йоан 1:12-13; Йоан 3:3, 7, 16*).

Помнете, че вярването ни относно децата трябва да се основава на общото учение на Писанията, не върху това, което прилично учат отделни стихове.

➤ *Стих 14* говори за качество, не за идентичност.

Този стих не казва: „на тези е Божието царство“, а „на такива е Божието царство.“ Ето този библейски стих на френски: “Car le royaume de Dieu est pour ceux qui leur ressemblent“ (защото Божието царство е на онези, които приличат на деца).

➤ Контекстът, особено в *стих 15*, учи, че Господ Исус няма предвид основно децата, когато използва тези думи.

В *стих 15* Той просто учи, че човекът, който влиза в Божието царство, трябва да приеме това царство като малко дете. Този стих има основно за цел да обясни думите, които непосредствено го предшестват в *стих 14* – „на такива е Божието царство.“

➤ Ако Господ Исус искаше да разбираме стиха в смисъл, че всички деца са в Божието царство, щеше да го каже много ясно и конкретно.

Той щеше да иска да сме сигурни по отношение на този жизненоважен въпрос.

Какво тогава е значението на тези два стиха?

➤ Според записаното само тези, които приемат Божието царство като деца, могат да влязат в него. Следователно Божието царство се състои от онези, които са като децата.

➤ Тези стихове ни показват, че щом всеки трябва да приеме Божието царство като едно дете (*стих 15*), то и детето също трябва да го приеме.

➤ Тези и много други стихове в Библията говорят за това, че деца и възрастни трябва да влязат в Божието царство по един и същи начин – чрез покаяние и вяра, както е указано ясно в други части на Писанията. Няма друг начин.

Тези стихове също означават, че малките деца могат да влязат в Божието царство. Ако хората „като децата“ са поканени, тогава със сигурност и децата са поканени! Те също могат да приемат Божието царство „като малки деца“ – с по-голяма готовност, разбира се, отколкото при възрастните, защото са деца. Никога не трябва да ги отправяме. Господ Исус обича децата и иска те да дойдат при Него.

Едно предупреждение

Теорията, че всички деца са родени в Божието царство или че децата на вярващи са родени в Божието царство и ще останат в него, освен ако не решат да го напуснат, добива все по-голяма популярност в някои евангелски среди. Тя се основава на *Марк 10:14* и в известна степен на *1 Коринтяни 7:14* (вижте страници 105-109 в четвърта част). Със сигурност виждаме, че тези два стиха не подкрепят тази теория и Писанията се противопоставят на подобно учение.

Считам, че трябва да отправя сериозно предупреждение относно подобни теории. Ако някой вярва, че всички деца или че децата на вярващи хора вече са в Божието царство и че не е възможно тези деца да погинат, тогава евангелизирането на децата се обезсмисля. Защо да евангелизираме тези, които не се нуждаят от това? Защо да учим децата, че се нуждаят от спасение, когато те не се нуждаят от спасение?

Тази теория би ни накарала да твърдим, че децата вече са в Божието царство и да ги насърчаваме да станат по-добри членове на това царство, а реално е възможно те изобщо да не са в него. Господ Исус учи ясно, че никой не може да види или да влезе в Божието царство без духовно новородение (*Йоан 1:12-13; Йоан 3:3-7*).

Надявам се, осъзнавате колко непоправима е вредата, която може да бъде нанесена на евангелизирането на деца от подобни теории и нещо още по-лошо – вечната вреда, която може да бъде нанесена на безсмъртните души на момчетата и на моми-

четата, които са получили такова лъжливо уверение.

Това е изключително сериозен въпрос и затова няма място за предположения и грешки.

(5) Книгата Притчи ***Мъдри наставления***

В първите седем глави от книгата Притчи, Соломон, под водителството на Святия дух, дава наставления и назидания на своите деца. Цялата книга подчертава отговорностите на родителите и на децата.

➤ **Наставления към децата**

- ✓ Бойте се и познавайте Бога (1:7; 2:5; 24:21).
- ✓ Предайте сърцата си на Бога (23:26).
- ✓ Слушайте и се покорявайте на родителите си (1:8-9; 4:1; 4:20-22; 5:1; 5:7; 6:20; 7:24; 13:1; 15:5; 19:27; 23:22).
- ✓ Стремете се към знание и разбиране (2:2-9; 4:5-13; 7:1-5).
- ✓ Обичайте Божието слово (3:1-4; 3:21-26; 28:7а).
- ✓ Пазете се от греха (1:10-19; 23:19-21).
- ✓ Не презирайте Господното наказание (3:11-12).

➤ **Едно обещание към децата**

- ✓ Децата, които търсят Бога, ще Го намерят (8:17).

➤ **Наставления към родителите**

- ✓ Възпитавайте детето си (22:6).
- ✓ Дисциплинирайте детето си (13:24; 19:18; 22:15; 23:13-14; 29:15, 17).
- ✓ Постъпвайте мъдро с детето си (17:2).

➤ **Обещание към родителите**

- ✓ Наставлявайте децата да започнат да следват Божия път и когато пораснат, няма да се откажат от Бога (22:6).

➤ **Важността и ценността на децата**

- ✓ Децата могат да са богоугодни (или да не са богоугодни) (20:11).
- ✓ Богоугодните деца радват родителите си (10:1а; 17:6; 23:15, 16, 24, 25).
- ✓ Небогоугодните деца носят скръб на родителите си (10:1б; 28:7б).
- ✓ Богоугодните родители са благословение за своите деца (20:7; 31; 28).

Въпроси за размисъл

Соломон е написал и книгата Еклисиаст. Прочетете стихове 11:9 и 12:1 от тази книга. След това отговорете на следните три въпроса:

- ✓ *Каква дума е използвал, за да опише Бог на младите?*
- ✓ *От какво трябва да странят младите хора и какво трябва да следват?*
- ✓ *Защо трябва да го правят, докато са млади?*

Трета част

Детски образи в Библията

Вдъхновяващо и полезно е да разгледаме детските образи, представени в Божието слово, и да разберем на какво ни учат тези пасажии. Тук не разполагаме с възможност да разгледаме нещата подробно, но вие бихте могли да го направите сами.

Ще ви представя списък на деца и младежи с библейските препратки и за всяка личност ще ви предложи урок, който можем да научим. Едно уточнение – често не е възможно да определим точно възрастта на младите хора от списъка. Някои от тях определено са деца, други – юноши, а трети – едното или другото. Но всеки от тях е образ на млад човек. Можем със сигурност да заключим, че юношите сред тях са имали здрава основа от детството си. Също така трябва да имаме предвид, че в по-ранните книги на Библията хората са живели по-дълго от днес и е възможно юношите от онова време да наподобяват повече децата в нашето общество.

- Исмаил – момчето, което се молеше (*Битие 16*); децата могат да се молят.
- Исак – момчето, което се покоряваше (*Битие 22*); децата могат да се покоряват на Божията воля.
- Йосиф – богоугодният юноша (*Битие 37* и след това); децата могат да живеят угодно на Бога.
- Мойсей – дете, чието бъдеще беше определено още в ранните му години (*Изход 2*); децата могат да бъдат повлияни и обучавани от крехка възраст и като големи да се доверят и да служат на Бога.
- Мириам – детето, което беше част от Божия план (*Изход 2*); Бог може да употребява децата, за да изпълни обещанията Си.

- Самуил – детето, което позна Бога (*1 Царе 3*); децата могат да откликнат на Божието слово и да Го познаят.
- Давид – юношата, който се довери на Бога (*1 Царе 17*); децата могат да се доверяват на Бога, когато се изправят пред проблеми.
- Данаил – юношата, който устоя за Бога (*Данаил 1*); децата могат да устояват за Бога и да постъпват правилно.
- Слугинята на Нееман – детето, което свидетелства за Бога (*4 Царе 5*); децата могат да свидетелстват за Бога и да бъдат употребявани от Него.
- Йосия – детето, което постъпваше правилно (*2 Летописи 34:2*); децата могат да живеят за Бога и да постъпват правилно пред Него.
- Йоас – детето, което се върна назад (*2 Летописи 24:2-12 и 24:17-25*); вярващите деца могат да се отдалечат от Бога.
- Йоан Кръстител – детето с много специално преживяване (*Лука 1:15*); Бог може да работи суверенно в живота на децата.
- Момчето, което даде всичко, което имаше, на Исус (*Йоан 6*); Господ Исус може да използва това, което Му даде детето, за да благослови и да помогне на много хора.
- Децата, които прославиха Господ Исус (*Матей 2*); Господ Исус иска да чуе хвалението на децата.
- Момичето което повярва, че Бог отговаря на молитви (*Деяния 12*); често децата вярват по-силно, доверяват се повече и са по-малко скептични от възрастните.
- Тимотей – малкото момче, което разбираше Божието Слово (*2 Тимотей 3:15*); децата могат да слушат и да разбират Божието Слово от малки.
- Деца, които бяха съдени от Бога (*4 Царе 2:23-25*); децата могат да бъдат съдени от Бога, ако не вярват и се бунтуват.

Четвърта част

Библейски отговори на единадесет въпроса свързани с децата

Въведение

Работещите с деца често имат много въпроси, на които търсят отговори. Избрал съм единадесет от тези въпроси и съм се опитал да отговоря на всеки от тях по четири различни начина, като използвам за основа това, което научаваме от Библията.

- Първо, проверявам дали има **КОНКРЕТНИ БИБЛЕЙСКИ СТИХОВЕ**, които отговарят на задавания въпрос. В тях конкретно трябва да се говори за децата.
- Второ, проверявам дали има **ДРУГИ СТИХОВЕ**, които разглеждат или отговарят на този въпрос, в които макар да не се споменават деца, те са включени в поучението.
- След като представя библейското поучение в отговор на въпроса, е нужно да разгледам отговора от гледна точка на **ОПИТА**. Какво може да бъде научено от наблюдение и изследване? Обърнете внимание, че е наложително първо да разберем ясно какво учи Библията по този въпрос, преди да го разгледаме в контекста на опита. Експозицията винаги трябва да предшества опита (не обратното). Правилният опит винаги се основава и хармонира с правилната екзегетика на библейската истина.
- На последно място разглеждам коментари на известни **ХРИСТИЯНСКИ ВОДАЧИ** по конкретния въпрос. Надявам се, че този метод от четири стъпки ще ви помогне да намерите търсените отговори.

Въпрос 1: Важно ли е да преподаваме Божието

слово на децата?

Въведение

Според някои хора систематичното и подробно преподаване на Божието слово на деца не е важно. Съвременни проучвания показват, че в някои Неделни училища и други форми на детска работа има тенденция за отдалечаване от преподаването на Божието слово. То е заменено с разказването на истории и различен ръчен труд. Доказателства за това виждаме в някои материали за работа с деца, които излизат на пазара.

Следователно е важно да разберем библейския отговор на този въпрос.

1) Конкретни библейски стихове, които говорят за важноста да преподаваме Божието слово на децата.

Има много такива стихове.

Старият завет:

- *Притчи 22:6: „ВЪЗПИТАВАЙ детето отрано в подходящия за него път и то няма да се отклони от него, дори когато остарее.“*
- *Второзаконие 6:7: „НА ТЯХ ДА УЧИШ (Божии думи) прилежно децата си и за тях да говориш, когато седиш в дома си, когато ходиш по пътя, когато лягаш и когато ставаши.“*
- *Псалм 78:4-6: „Няма да го скрием от синовете им, а ще РАЗГЛАСЯВАМЕ на бъдещото поколение славата на Господа, неговата сила и чудесните дела, които извърши...“*

Също:

- *Второзаконие 4:9-10*
- *Второзаконие 31:12-13*
- *Второзаконие 11:18-19*
- *Йоил 1:3.*

Новият завет:

- *2 Тимотей 3:15: „...от детинство“ (тази дума означава „невръстно дете“) „ЗНАЕШ свещените Писания, които мо-*

гат да те направят мъдър за спасение чрез вяра в Христос Исус.“

- Ефесяни 6:4: „И вие, бащи, не дразнете децата си, а ги възпитавайте в УЧЕНИЕ И НАСТАВЛЕНИЕ Господне.“
- Матей 11:25: „В онова време Исус продължи да говори и каза: Благодаря ти, Отче, Господи на небето и на земята, защото си укрил това от мъдрите и от разумните, а си го ОТКРИЛ на невръстните.“

2) Други стихове, които включват деца, без конкретно да ги споменават

- Марк 16:15: „Идете по целия свят и ПРОПОВЯДВАЙТЕ благовестието на **всяко** създание.“
- Деяния 26:22: „Но с помощта, която получих от Бога, стоя до този ден и СВИДЕТЕЛСТВАМ – пред СКРОМЕН и пред високопоставен, без да ГОВОРЯ нищо друго, освен това, което пророците и Мойсей са говорили.“
(Думата „скромн“ или ΜΙΚΡΟΣ включва и деца.)
- 1 Тимотей 2:4: „който иска да се спасят **ВСИЧКИ** ЧОВЕЦИ и да достигнат до ПОЗНАНИЕ на истината.“

В Стария и в Новия завет децата не са пренебрегвани или изключвани от проповядването и поучаването на Божието слово.

3) Опитът с децата

Детството е период от живота, когато човек е най-отворен за влияние и поучение, когато научава най-много неща и когато се формират личността и навиците. Опитът ни показва, че е опасно да чакаме детето порасне, за да му преподаваме Божието слово и думите на Христос. Материализмът, атеизмът, сектите и престъпността се опитват да спечелят децата и да им окажат лошо влияние. Те не чакат децата пораснат. Следователно е нужно да обучаваме децата на Божието слово и да се стремим да ги насочваме към Христос, единствената сигурна основа за целеустремен и стойностен живот, който е за Божия слава.

Попитали едно дете какво иска да стане, когато порасне. Ето отговора: „Гангстер или християнин – зависи кой ще ме достигне пръв!“ Децата са отворени и готови да слушат. Трябва да ги обучаваме в Божието слово сега, а не да чакаме докато пораснат, защото тогава по-трудно ще ги достигнем. Децата нямат установени житейски навици. Едно младо дърво се огъва много по-лесно от столетник.

4) Коментар от християнски водачи

- ✓ Мартин Лутер, инициаторът на протестантската реформация казва:

„Никой не трябва да става баща ако не е готов да учи децата си на десетте заповеди и на евангелията, за да възпита истински християни. Децата трябва да се възпитават в страх от Бога. Ако сме убедени в Божието царство, което ще дойде, е нужно да започнем от децата и да ги учим още от люлката. Погрижете се да учите първо децата си на духовни неща.

Трудно е да се превъзпита старо куче, но именно върху това работи и трябва да работи служението, и в голяма степен се труди напразно. Младите дървета, макар да е възможно някои от тях да се счупят по време на този процес, се огъват и обучават много по-лесно. Следователно трябва да се счита, че вярното обучение на децата е голяма добродетел за хората, които го правят. Много малко родители обаче го правят.“

- ✓ Джон Нокс, водач на Реформацията в Шотландия, пише:
„Свещеникът трябва да се грижи за децата и младежите в енорията, да ги наставлява в първите им познания и особено в катехизма. На всеки господар на дом трябва бъде заповядано да наставлява или да бъде принуден да наставлява децата, слугите и семейството си в принципите на християнската религия.“

- ✓ Матю Хенри, известният библейски коментатор, пише:
„Голямо щастие е да познаваме Светите писания от детинство. Детската възраст е време за учене; онези които се стремят към истинско познание, могат да го намерят в Писанията.“

- ✓ Йоан Златоуст, великият проповедник и богослов от четвърти век, казва:

„Цена по-високо от всеки художник, скулптор или артист онзи, който е умел в изкуството да формира духовния живот на децата.“

- ✓ Джон Уесли, великият проповедник от 18 век, когото Бог използва мощно във Великобритания и извън нея, пише:

„Ако не се погрижим за идното поколение, настоящото религиозно съживление ще трае само един човешки живот.“

Също така казвал на проповядващите:

„Прекарвайте по един час седмично с децата във всеки голям град, било то че това ви харесва или не. Говорете с тях всеки път, когато ги видите. Усърдно се молете за тях.“

- ✓ Ч. Спърджън, известният баптистки проповедник и пастор в Англия през 19 век, пише:

„Каква милост би било, ако децата ни са здраво вкоренени в доктрината за избавление чрез Христос! Ако са предупредени за лъжливите евангелия на този зъл век, ако са научени да си почиват на вечната канара на завършеното дело на Христос, можем да се надяваме да има поколение след нас, което ще държи вярата и ще бъде по-добро от бащите си. Неделните ви училища са достойни за възхищение, но каква е целта им, ако в тях не преподавате Благовестието? Събирате децата и ги карате да мълчат за час и половина, след което ги изпращате по домовете им. Какво добро има в това? Може би малко спокойствие на родителите им – вероятно заради това ги изпращат на училище. Истинското добро обаче се крие в това, на което децата са учени. Най-основната истина, която е кръстът, трябва да бъде най-изтъквана.“

- ✓ Хъдсън Поуп от Англия, с над 50 годишен опит в работата с деца в Scripture Union, пише:

„Важно е да учим детето на Писанията и на великите библейски доктрини още от люлката. Това ще даде на Святия Дух основа, върху която да работи и чрез която да разкрива Христос.“

Обърнете внимание и на следващите коментари

- ✓ Ленин, един от основателите на комунизма, казва:
„Дайте ми четири години да уча децата и семето, което засега, никога няма да бъде изкоренено.“ Комунистите в Източна Европа винаги са насочвали вниманието и пропагандата си към децата.
- ✓ Твърди се, че Франсис Хавиер, испански йезуитски мисионер в Ориента през 16 в., е казал:
„Дайте ми едно дете до седем годишната му възраст, след което правете каквото пожелаете с него.“ Римокатолическата църква винаги е считала децата за свой първи приоритет. След Реформацията нейният план е бил „да достигне децата“. Йезуитите основали своята контрареформация върху стратегията за достигане на децата.

Заклучение

➤ Важно е да преподаваме Божието слово на децата.

ЦЯЛОТО ни служение към тях трябва да е основано единствено и изцяло върху представяне на Божието слово.

Истинска трагедия е, че някои от децата, които идват на Неделно училище, не се обучават на Божието слово. Вместо това времето се прекарва в различни дейности и в разказването на извън библейски истории, дори в игри и забавление. Разбира се, в това няма нищо лошо ако се прави на правилното място. Ако обаче децата са с нас само за 60 минути всяка седмица, е изключително важно да се възползваме максимално от това време, като им преподаваме Божието слово чрез песни, наизустяване на библейски стихове, преговаряне на предходния урок и преподаване на нов библейски урок. Наблюдавал съм многократно как децата слушат внимателно и с желание, когато се преподава Божието слово, когато учителят е добре подготвен и ефективно представя урока. Нека им дадем максимума! Помнете, че Бог е обещал да благослови **Своето слово**.

- *Исаия 55:11: „така ще бъде словото Ми, което излиза от устата Ми; няма да се върне при Мен празно, а ще извърши волята Ми и ще благоуспее в онова, за което го изпращам.“*

➤ **Изключително е важно, жизненоважно е да преподаваме и проповядваме Благовестието на децата.**

Първо, това е най-доброто време да ги евангелизираме. Второ, Господ Исус ни заповядва да ги евангелизираме.

- *Марк 16:15 – „Идете по целия свят и проповядвайте благовестието на всяко създание.“*

Има два важни факта, които трябва да помним във връзка с тази заповед:

- ✓ Повече от една трета от световното население са деца.
- ✓ ВСЕКИ преминава през детството. Това означава, че другите две трети, които не са деца, са били деца и е можело да бъдат достигнати с Благовестието.

Въпроси за размисъл

Посочете други библейски стихове (освен Исаия 55:11), които показват, че Бог благославя преподаването и поучението на Своето слово.

Въпрос 2: Възможно ли е децата да имат истинска опитност с Бога, т. е. малките деца да бъдат обновени?

Въведение

Това е най-важният от всички въпроси, включени в тази част на книгата. Всеки родител християнин и всеки детски работник трябва да знае отговора. Отново искам да подчертая, че всички отговори на поставените тук въпроси трябва да се търсят в Библията. Да не допускаме субективни доводи или човешко мнение да замести обективното учение на Писанията.

1) Конкретни библейски стихове, които говорят за децата.

Старият завет:

В Стария завет е посочено ясно, че децата не само трябва да се учат на Божието слово, но че в сърцата си те могат да **откликнат** на Словото.

- *Второзаконие 31:12-13*

Децата е трябвало да се съберат с останалата част от народа, за да се **БОЯТ ОТ ГОСПОДА**. Това е сферата на опитността. Не само да чуят и да научат, а да се „**БОЯТ**“. „*Боенето*“ в Стария завет означава почтително упование в Бога и лично покорство на Него, както можем да видим в *Псалми 34:7, 9, 11; Псалми 103:11, 13, 17*.

- *Псалм 78:7*

Този стих се отнася конкретно до деца (*стихове 4, 5 и 6*). Божието слово трябва да се преподава на децата, за да могат **ДА ВЪЗЛОЖАТ УПОВАНИЕТО СИ В БОГА**. Това отново е в сферата на опитността. Познанието на ума не е достатъчно.

- Историята на малкото дете Самуил в *1 Царе 3:7-19*. Тези стихове ни разкриват три факта свързани със Самуил.

- ✓ Той не познаваше Господа (*стих 7*).
- ✓ Той чу и **ОТКЛИКНА** на Господния глас (*стих 10*).
- ✓ След това **ПОРАСНА** духовно (*стих 19*).

Това показва, че е възможно едно малко дете да откликне и да се покори на Божието слово.

Новия завет:

- *Матей 18:6*

„**ВЯРВАТ В**“ в този стих е със същия превод в целия Нов завет и описва спасителната вяра. Означава да повярвам. В *Деяния 16:31* Павел използва същата дума: „*Повярвай в Господ Исус Христос*“ в отговор на въпроса на началника на затвора: „*Какво трябва да направя, за да се спася?*“ Изполвана е също в *Йоан 3:16* и в много други стихове. Така че този стих заявява ясно, че е възможно едно малко дете да

повярва или да се довери на Господ Исус за спасение.

- *Ефесяни 1:1 и 6:1; Колосяни 1:2 и 3:20*

Тези послания са отправени към „светиите“. По-късно в тях Павел се обръща пряко към различни групи християни в църквите – вярващи съпруги, съпрузи, бащи, слуги и деца. Следователно сигурно е вярвал във възможността децата да бъдат СВЕТИИ (новородени вярващи).

- *Тит 1:6*

Едно от изискванията за старей е, че трябва да имат „**ВЯРВАЩИ ДЕЦА**, които не са обвинени в разпуснат живот или непокорство.“ Това показва, че е **ВЪЗМОЖНО** децата да бъдат вярващи; в противен случай това изискване за някои хора би било невъзможно и непостижимо.

2) Други стихове, които включват деца без конкретно да ги споменават.

Освен горепосочените стихове, които се отнасят конкретно към деца, има много други стихове в Новия завет, които обещават спасение на „*всеки, който вярва*“ (*Йоан 3:16*), на „*всеки, който вярва*“ (*Деяния 13:39*), и на „*онези, които го приеха*“ (*Йоан 1:12*). Подобни стихове посочват възможността деца да бъдат обновени, защото те също влизат в тази група. Няма посочени ограничения по отношение на раса, деноминация, националност, възраст или др. Нужно е единствено човек да се покае за греха си и да повярва в Христос (*Деяния 16:30-31*). Добавянето на друго изискване, като достигането на определена възраст, е небиблейско!

Вижте също *Римляни 10:9; Йоан 3:36; Римляни 10:13*.

3) Опитът с деца ни учи, че те могат да се новородят.

Когато представяме Благовестието на деца, виждаме, че някои от тях действително загърбват греховете си, приемат Христос и през следващите години наблюдаваме резултатите на обновлението в живота им. Също така много от хората, които приемат Господ Исус като деца, знаят от личен опит, че едно дете

може да се спаси. Освен това има християни, които вярват, че са спасени като възрастни, но могат да си спомнят, че са *„взели решение за Христос“* като деца. Аз съм един от тях! Възможно е да са били спасени тогава, после да са отпаднали от вярата и да са се върнали в момента на обновяване.

Църковната история свидетелства и че много хора са се спасили като деца, включително и много известни християни:

- ✓ Матю Хенри, известен автор на библейски коментари, се е спасил на единадесет годишна възраст.
- ✓ Д-р Исак Уотс, автор на химни, се е спасил на девет.
- ✓ Джонатан Едуърдс, американски проповедник от 18 век, се е спасил на седем.
- ✓ Ричард Бакстър, пуритански проповедник, се е спасил на шест.
- ✓ Поликарп, епископ на Смирна през втори век, се е спасил на девет.
- ✓ Лорд Шефтсбъри, известен английски реформатор, се е спасил на осем.
- ✓ Лейтън Форд, американски евангелизатор, се е спасил на шест.
- ✓ Кори тен Бум, известна датска мисионерка и писател, се е спасила на пет.

Можем да добавим още много имена към този списък.

4) Коментар от християнски водачи.

Много известни проповедници и евангелизатори са свидетелствали за реалността на детското обръщение въз основа на това, което са наблюдавали в своята работа.

- ✓ Д. Л. Муди, американски евангелизатор от 19 век, казва: *„Не знаете колко безверие има в църквата днес по отношение на обръщението на деца. Само малцина вярват, че децата могат да станат християни. Благодаря на Бога, че идва един по-светъл ден.“*

✓ Чарлс Спърджън пише:

„Едно дете на пет, ако е учено правилно, може да повярва за спасение също като възрастен човек. Убеден съм, че повярвалите децата са сред най-добрите вярващи, които имаме. Според мен те са многократно по-искрени от всяка друга група, по-последователни и в дългосрочен план – по-солидни.“

Той пише още:

„Децата трябва да научат доктрината за кръста, за да намерят непосредствено спасение. Благодаря на Бога, че в нашите съботни училища вярваме в спасението на децата като деца. Голяма е радостта ми, когато видя момчета и момичета, които излизат напред и изповядват вярата си в Христос! Още веднъж искам да кажа, че най-добрите, най-искрените и най-интелигентните вярващи, които някога сме имали, са младите.

Вместо да търсим недостиг на знания върху Божието слово и доктрината на благодатта, ние виждаме любовността и радостта у децата от познанието за основните истини на Христос.

Продължавайте, скъпи учители! Вярвайте, че Бог ще спаси вашите деца. Не се задоволявайте да сеете принципи в техните умове, които да дадат плодове след години, но работете за непосредственото им обръщение и очаквайте плод в децата си, докато са още деца. Молете се да бъдат опазени чрез Божията благодат от пътеките на унищожителя и да израснат в Христовото паство, първо като Негови агънца и после като овце в ръцете Му, а не да избягат в света, да попаднат в злините на външния грях и след това да се върнат прекършени при Добрия Пастир.“

✓ Стивън Олфърд, известен радио и конферентен говорител, пише:

„Вярвам в евангелизирането на децата по три причини:

- защото аз се новородих, когато бях на седем;*
- защото историята на евангелизирането показва, че*

най-много обръщения стават преди двадесет годишна възраст;

- защото Библията пояснява, че младежките години са времето за обръщане към Бога (Еклизиаст).“

✓ Д-р Армин Мауерхофер, един от ръководителите на Свободните евангелски църкви в Швейцария, казва:

„Децата действително могат в дълбочина да разберат посланието на спасението. Аз повярвах, когато бях на десет. Толкова се ядосвах на хората, които не ми вярваха. Бях благодарен на онези, които се отнесоха сериозно към моето решение. Продължавам да съм вярващ и днес.“

✓ Р. Мъри Макчейни, мощно използван от Бога в Шотландия през 19 век, пише:

„Повечето спасени се обръщат към Христос, когато са млади. По-големите на години са прекалено мъдри и разсъдливи, за да бъдат спасени от кръвта на Божия Син. Така Той открива спасението на по-младите, които имат по-малко мъдрост. Ако не сте се спасил в детството, вероятно няма да се спасите. Детските години са подходящо време за спасение.“

✓ Хенри Бош, преподавател в Radio Bible Class в САЩ, пише:

„Искам дебело да подчертая колко важно е да насочваме децата към Господа, докато са все още много малки и възприемчиви. Сатана от рано преследва жертвите си и нашите деца са в безопасност само ако ги води с молитва към Този, Който каза: ‘Аз съм пътят!’“ (Вижте Йоан 14:6).

Заклучение

Въпросът дали едно дете може да се новороди е жизненоважен. Вашето убеждение за реалността на обръщението на деца ще повлияе върху цялостния ви подход към децата. В много от нашите европейски църкви и неделни училища се вярва, че трябва да преподаваме Божието слово на деца, но не трябва да ги евангелизираме, докато не станат по-големи юноши. Това

е резултат от липсата на вяра във възможността едно дете да приеме Христос и да бъде обновено. Библията обаче ни казва, че те могат да бъдат обновени и следователно трябва да ги евангелизираме.

Надявам се, че нямате един от следните два проблема, свързани с тази велика и прекрасна истина:

- Според някои хора човек трябва да стане на 12 или 13 години, преди да може да повярва. Библията никъде не говори и не учи на това. В нея изобщо не се говори за възраст!

Писанията учат, че ако детето е достатъчно голямо,

- ✓ да осъзнае, че е съгрешило спрямо Бога, да бъде изобличено за грях и бъде готово да загърби греха;
 - ✓ да разбере, че Господ Исус умря за него на кръста;
 - ✓ да Му се довери и да Го приеме в своето сърце и живот като свой Господ и Спасител, значи е готово да се новороди.
- Някои хора твърдят, че едно дете не може да разбере Благостията и спасението.
 - ✓ Има четири библейски факта, които разглеждат този проблем. Истина е, че човек трябва да разбере, преди да повярва. Но не трябва да вдигаме нивото на разбирането прекалено високо или да го усложняваме. Но не бива и да подценяваме способността на едно дете да прозре и да разбере истините, които са трудни за прозирание и разбиране от по-интелектуални хора.
 - ✓ В *Ефесяни 2:8* се казва недвусмислено, че никой не се спасява с разбиране или с интелектуални възможности, а по благодат, чрез вяра.
 - ✓ Истината идва по откровение (*Матей 11:25*). Не става въпрос за нашите човешки възможности: откровението и просветлението са дело на Святия Дух (*Йоан 16:13*). Не трябва да подценяваме това, което Той може да направи!
 - ✓ Нужно е да осъзнаем, че вярващите не се спасяват по един

и същи начин. Някои се спасяват след максимум подготовка, разбиране и изобличение. Други – включително по-малки деца като Самуил (1 Царе 3:10) – се спасяват чрез вяра, но при минимална подготовка, разбиране и изобличение. Във втория случай по-голямото разбиране и изобличение идват по-късно. Не трябва да бъдем прекалено догматични!

Каква е вашата цел? Просто да преподавате Божието слово на децата и да вярвате, че един ден, когато пораснат, ще приемат Христос за Спасител? Или да вярвате, че е възможно да се спасят още сега, като деца?

Всички дадени по-горе отговори учат ясно, че е възможно едно дете, особено по-малко дете, да бъде обновено. Следователно трябва да си го поставите за цел и постоянно да се молите за това.

Въпроси за размисъл

- 1) *Как бихте отговорили на човек, който казва: „Как е възможно едно дете, особено малко дете, да разбере достатъчно, за да се спаси?“*
- 2) *Какъв, според вас, е минимумът, който човек трябва да разбере, за да бъде спасен?*

Въпрос 3: На каква възраст може да повярва едно дете?

Този въпрос е тясно свързан с предишния. Нека намерим и неговия библейски отговор.

1) Конкретни библейски стихове, свързани с възрастта на обръщение

Няма такива!

Библията не ни дава възраст, на която обновлението да е възможно. Не трябва да вмъкваме в нея нещо, което не е там. Не-библейско е да се каже, че преди 12 или на каквато и да било друга възраст е невъзможно някой да бъде обновен. Също е

небиблейско да вярваме, че обновлението на едно дете е нещо необикновено, изключително или напълно неочаквано.

2) Други библейски стихове, които осветяват въпроса за евентуална подходяща за обръщение възраст

- Знаем, че МАЛКИТЕ деца действително могат да повярват и да се новородят (*Матей 18:6*). В *Матей 18:1-14* Господ Исус подчертава, че детето, за което говори, е малко. Това се вижда първо от факта, че Той взе детето на ръце (*Марк 9:36*), но не го вдигна като невръстно дете. И второ, Той използва две думи по отношение на децата: PAIDION, която означава малко дете в *стихове 2, 3, 4, 5*; и MIKROS, която означава малко дете – *стихове 6, 10, 14*. И така, макар да не се споменава възраст за вярващите деца в *стих 6*, Господ Исус ги нарича „малките“.
- Трябва да проповядваме Благовестието на всички (*Марк 16:15*). Това означава на хората от всяка възраст. Би било странно, ако голяма част от онези, които чуват Благовестието, бъдат изключени от възможността да откликнат на него. Библията изисква от всеки, който иска да стане Божие дете, да се покае и да повярва в Господ Исус Христос. Отново повтарям, че след като едно дете е достатъчно голямо да осъзнае, че е съгрешило спрямо Бога, да съжалява за греха си и да бъде готово да го загърби, да разбере, че Христос умря за него, да Му се довери и да Го приеме за свой Господ и Спасител, то е достатъчно голямо (според Библията) да бъде обновено (*Йоан 1:12*).

3) Опитът с децата ни показва, че всяко дете е различно

Някои достигат по-рано до това осъзнаване от други. Това важи особено за деца в християнски домове. Със сигурност това е една причина, поради която Библията не дава конкретна възраст, на която човек да повярва в Христос. Някои деца на пет и шест години имат ясно разбиране за духовните неща, истинско изобличение за грях и могат да се доверят на Христос.

Други деца на седем, осем, девет и дори на повече години нямат това разбиране и изобличение и още не могат да повярват в Христос.

Също така е добре да имаме предвид, че много хора не помнят точната възраст и време, когато са били обновени. Това се отнася по-специално за деца, които растат в християнски домове. Важната истина е, че съзнават, че са обновени, макар и да не си спомнят конкретния момент или възраст, когато това се е случило.

Нека не забравяме и че има деца (и възрастни!), които повярват в Христос с минимално разбиране и изобличение. Бог е суверенен в спасението на децата (и на всеки човек).

4) Коментар от християнски водачи

✓ Тъй като се е спасил като много малък, известният английски тълкувател на Библията и автор на библейски коментари д-р Дж. Кембъл Моргън, може да каже:

„Не си спомням момент, в който да не съм познавал Спасителя.“

✓ Г-н Лайнъл Хънт, канадски евангелизатор, който работи дълги години с деца, пише:

„Писанията не определят възраст за обръщението на детето. Ние също не трябва да го правим, тъй като това не е въпрос на интелектуално постижение, а на духовно откровение – Святият Дух разкрива Христос на сърцето чрез Божието слово. Познавам деца, които са приели Спасителя на три, четири или пет годишна възраст и много други деца, които са Го приели между шест и десет годишна възраст. Опитът и статистиката сочат ясно, че малките деца могат да разберат Благовестието и да се обърнат със спасителна вяра към Бога. Поликарп, Исаак Уотс и лорд Шефтсбъри са повярвали на възраст между шест и десет. Нека не ограничаваме Божиата сила в тази област. Ако детето е на възраст да съгрешава и да умре, би било странно да не е на възраст да бъде спасено. Не ни е дадено да определяме възраст, защото е еднакво лесно за Святия Дух да открие Христос в сърцето на малко

дете и на зрял човек.“

- ✓ Дейвид Ливингстън, известен шотландски мисионер и изследовател, казва:

„Нашата задача е да учим децата за греха и за Спасителя без дори да наемваме за определена възраст, на която Христос може да бъде приет. На Своето си време Святият Дух ще ги изобличи за грях. Когато изобличи за грях, на каквато и да било възраст, кои сме ние да се месим в Неговото дело? Всяко дете е достатъчно голямо да приеме Христос, когато осъзнае, че съгрешава срещу Бога и че поради този грях ще погине без Христос.“

Заклучение

Нужно е да помним три основоположни факта:

- ✓ Библията не посочва конкретна възраст, на която обновлението е възможно.
- ✓ Господ Исус изяснява, че МАЛКИТЕ деца могат да бъдат спасени (*Матей 18:6*).
- ✓ Библията ни заповядва да евангелизираме всички (*Марк 16:15*).

Въпрос 4: Детето грешно ли е? Кога става грешно?

Въведение

Християните често считат, че децата, особено малките деца, са невинни – безгрешни или поне без съзнателен или преднамерен грях. Има християни, които считат, че децата се раждат на света съвършено невинни, каквито бяха Адам и Ева преди грехопадението. Според тях децата остават в това състояние на безгрешност (подобно на Адам и Ева), докато не изберат да съгрешат. Именно тогава стават грешни.

Какво обаче учи Библията по този въпрос?

1) Конкретни стихове, свързани с децата и греха.

- *„Ето, родих се в нечестие и в грях ме зачена майка ми“ (Псалми 51:5).*

Поучението в този стих е наречено „доктрина за първия грях.“ Според него човек **се ражда** с грешно естество.

- „*Още от рождението си нечестивите са отстъпили; **откак-то са се родили** заблуждават, като говорят лъжи“ (Псалми 58:3).*

Не е нужно да учим едно дете да лъже. Лъжата при децата е следствие от грешните им сърца.

- „*Йоахин беше на възраст **осем години**, когато се възцари и царува три месеца и десет дни в Йерусалим. Той вършеше зло пред ГОСПОДА“ (2 Летописи 36:9).*

Той беше на осем години и вършеше зло в Божиите очи. Следователно е възможно едно осем годишно дете да бъде грешно и да се бунтува.

- „*Даже и детето се изявява чрез постъпките си – дали делата му са чисти и прави“ (Притчи 20:11). „Безумието е вързано в сърцето на детето, но тоягата на наказанието ще го изгони от него (Притчи 22:15).*

Сърцето на детето е глупаво и греховно, и това си проличава в постъпките му.

- „*А докато Ездра се молеше и се изповядваше с плач, паднал пред Божия дом, пред него се събра от Израил едно много голямо множество мъже, жени и деца; защото народът плачеше много горчиво“ (Ездра 10:1).*

Децата са включени в групата на онези, които изповядват своя грях и плачат горчиво.

Тези стихове определено опровергават така наречената невинност на децата. Показват ни, че децата се раждат с греховно естество, което се проявява в грешни действия.

Още много стихове, които говорят за греховността на хората от детинство (Битие 8:21; Йеремия 3:25; 22:21; 32:30).

2) Други стихове, които включват децата и подчертават универсалността на греха.

Всеки без изключение е грешен, включително и децата. Ви-

наги трябва да помним, че Библията няма богословие на детството, което е отделно и различно от богословието за възрастните.

- Библията съдържа богословие за човека, което включва деца и възрастни. Тя учи, че ВСИЧКИ са грешни.
 - „ВСИЧКИ ние се заблудихме като овце, отбихме се всеки в своя път; и Господ възложи на Него беззаконието на всички ни“ (Исая 53:6).
 - „Понеже ВСИЧКИ съгрешиха и не заслужават да се прославят от Бога“ (Римляни 3:23).
 - „Затова, както чрез един човек грехът влезе в света и чрез греха смъртта, и по този начин смъртта мина във ВСИЧКИ човеци, понеже всички съгрешиха...“ (Римляни 5:12).
 - „Човешкото сърце е измамливо повече от всичко и е страшно болно; кой може да го познае?“ (Йеремия 17:9).
- Библията обяснява защо всеки, който се ражда на тази земя, се ражда грешен, с греховно естество.
 - „Защото както чрез непослушанието на един човек станаха грешни мнозината...“ (Римляни 5:19).Адам беше основоположник на човешката раса. Следователно цялото човечество (включително и децата) БЯХА В Адам, когато той съгреша.
Когато Адам съгреша, ние съгрешихме. Неговият грях и резултатите от греха му бяха вменени (предадени) на всички негови потомци. Следователно цялото човечество (включително и децата) наследяват от Адам греховно естество, което се проявява в греховни действия.
- Библията също обяснява резултатите от това греховно естество и греховните дела, които то поражда.
 - ✓ Първият резултат е СМЪРТ. Поради нашия грях ВСИЧКИ ние (включително и децата) ще умрем физически.
 - „Заплата на греха е смърт“ (Римляни 6:23).
 - „...в Адам ВСИЧКИ умират“ (1 Коринтяни 15:22).

- „Затова, както чрез един човек грехът влезе в света и чрез греха смъртта, и по този начин смъртта мина във всички човеци, понеже всички съгрешиха...“ (Римляни 5:12).
- „поради прегрешението на единия измряха мнозината...“ (Римляни 5:15).

✓ Трябва да помним, че грехът ни има второ, по-важно последствие. Поради греха ние сме и ДУХОВНО МЪРТВИ по естество. Това включва и всички деца на всяка възраст.

- „...които бяхте МЪРТВИ чрез вашите престъпления и грехове“ (Ефесяни 2:1).
- „даже когато бяхме МЪРТВИ чрез престъпленията си...“ (Ефесяни 2:5).

➤ Библията ни учи, че нищо нечисто няма да влезе на небето (Откровение 21:27а) и че греховното естество (и грешните действия, които то поражда) отделят всички нас (включително и малките деца) от святия Бог.

- „...но вашите беззакония са ви отлъчили от вашия Бог“ (Исая 59:2а).

Ето защо, ако искаме да бъдем спасени и да отидем на небето, е необходимо всички ние (включително и децата) да повярваме в Исус Христос и да се новородим.

- „Исус му отговори: Истина, истина ти казвам: ако някой не се роди свише, не може да види Божието царство“ (Йоан 3:3).

Всички деца имат греховно естество, което получават при своето зачатие. Когато детето порасне, това греховно естество се проявява в грешни действия. Библията учи, че Бог е свят и трябва да осъди и да накаже греха.

- (Бог) „е назначил ден, когато ще съди света справедливо...“ (Деяния 17:31а).

В резултат от това детето се нуждае да бъде спасено/ новородено, ако иска да отиде на небето. (По-късно в тази книга ще изследваме становището за много малки и невръстни деца.)

3) Опитът с децата.

- ✓ Изобличение. Опитът показва, че децата могат да преживеят реално изобличение за грях. Няма доказателства за това, че детството е период на невинност, както си мислят много християни. Да кажем ли на тези деца, че трябва да почакаят докато станат юноши, за да получат прощение за греховете си и да имат мир и сигурност?
- ✓ Непокорство. Децата могат съзнателно да не се покоряват на Божието слово. Това не може да бъде извинено като „малка грешка“.
- ✓ Отхвърляне. Познаваме много деца, които съзнателно са отхвърлили Христос, след като са чули Благовестието.

Много добре си спомням как, като дете, една вечер си легнах и след като угасиха светлината, се разплаках. Защо? Защото се страхувах да не умра. Това продължи със седмици. Само ако бях чул Благовестието и бях приел Господ Исус, Той щеше да премахне страха ми.

Децата знаят какво е грях. Никога не съм имал проблем с това децата да разберат какво е грях. Това е проблем за възрастните!

4) Коментар от християнски водачи

- ✓ Г-н Хъдсън Поуп пише: *„Възможно е децата да не ни се струват грешни и погиващи, но Бог гледа на сърце. Няма още много дела, но сърцето прелива от неща (Марк 7:21), които чакат възможност, за да се проявят. Ако човешкото сърце е такова и ако Римляни 3:23 е истина, тогава не можем да мислим, че е прекалено рано да започнем да благовестуваме. Господ не е поставил възрастова граница за това. Благовестието е добра вест за лоши хора.“*
- ✓ Чарлс Спърджен пише: *„Каква способност липсва на децата? Липсва ли им способност да се покаят? Със сигурност не. Не съм ли наблюдавал момиче, което плаче до припадък поради злина, която е извършила? Будната съвест у много малко момче го кара да се чувства ужасно, когато осъзнае, че е сбъркало. Някои от нас не си ли спомнят острите*

стрели на изобличението, които са се забивали в сърцата ни, когато бяхме деца? Ясно си спомням момент, когато не можех да се успокоя поради греха (и търсих Господа, макар и малък, с горчиви терзания). Децата са способни на покаяние. Бог Святият Дух го изработва в тях; това не е измислица – самите ние сме живи свидетели.“

- ✓ Един християнски работник пише: „Грехът е реален за момичета и за момчета на крехка възраст. Той ги натъжава. Обезпокойтелните въпроси, които бушуват вътре в тях отнемат спокойствието и съня им. Вероятно не могат да обяснят чувствата си, но то е познатото чувство за вина. То може да завладее и малко дете. Съвременната психология го търси и се стреми да го изкара на повърхността в по-зрелите години на човека, като средство за лечение. Твърди се, че голяма част от нервните и умствени разстройства се дължат на чувство за вина, което е останало неизцелено в детството и в следствие се проявява като безпокойство, депресия, страх, умствени и емоционални отклонения. Християнският работник може и да не цени реалността на греха в живота на детето, но психиатърът я вижда. Той признава, че децата познават греха и вината. Могат ли да познаят и прошката?“

Бог би ли оставил дете да страда под товара на своя грях, без да го включи в групата, която може да се възползва от жертвата на Христос? Трябва ли да запазим за по-големите възрастови групи спасението от греховете, радостта, победата над греха, които носи Спасителят или всичко това е достъпно за всеки, който се НУЖДАЕ от Него в живота си, включително и за децата?“

- ✓ Основателят на СЕД г-н Оувърхолцър е усещал голям товар във връзка децата. Всеки път, когато говорел за тях, по лицето му започвали да се стичат сълзи. На последната си конференция на СЕД, преди да отиде при Господа, той се изправил пред 800 души и започнал да ридае. Всички в залата също започнали да плачат. Това продължило 15 минути. След това г-н Оувърхолцър седнал. Не можал да

каже нищо – толкова огромен бил товарът му за душите на момчетата и на момичетата. Не е чудно, че Бог го употребил! Той съзнавал, че децата са грешни и се нуждаят от спасение!

Заклучение

Настоящият въпрос „*Детето грешник ли е?*“ разглежда и проблема за неговата позиция и състояние пред Бога.

Децата погиват ли? Бог съди ли децата? Ако едно дете умре невръстно, ще отиде ли на небето? По-късно ще разгледаме и тези въпроси.

Вече видяхме, че според Библията всички деца са грешни по естество, че те са духовно мъртви, отделени от Бога и в резултат на това се нуждаят от Спасител. Когато разберем тази библейска истина, трябва да направим всичко по силите си да ги научим на Благовестието и да им покажем как на първо място самите те да получат прощение на греховете си и, на второ – как да имат сила да преодоляват греховете в живота си.

Въпрос 5: Има ли възраст, на която човек е отговорен за действията си?

Въведение

Библията учи, че всички деца се раждат с греховно естество, което ги отделя от Бога и Неговото царство. Видяхме, че това грешно естество в последствие започва да се проявява в грешни действия и непокорство на Божиите заповеди, което прави детето виновно пред Бога и така то попада под Божието осъждане.

Кога обаче това невръстно или малко дете става виновно и попада под осъждане? Има ли възраст, на която то става отговорно?

Първо трябва да разберем значението на думата „отговорност“. Тя произлиза от думата „отговаря“ и означава „да мога да дам обяснение“.

Откриваме думата „отговаря“ и фразата „отговаря пред“ няколко пъти в Писанията. „Отговаря“ е превод на гръцката дума *LOGOS*, която обикновено се превежда като „дума“. Контекстът на пасажите, в които е преведена като „отговаря“, се отнася до бъдещо „осъждение“ или „съд“ пред Бога, когато човек ще даде обяснение за своето поведение и отговорност.

- *„И така, всеки от нас за себе си ще отговаря пред Бога“ (Римляни 14:12).*
- *„... ще отговарят в деня на съда“ (Матей 12:36).*
- *„но те ще отговарят пред онзи, който скоро ще е готов да съди живите и мъртвите“ (1 Петър 4:5).*

Тези пасажии очевидно се отнасят до онези, които са способни да дадат съзнателен отговор или обяснение на Бога. С други думи, те са отговорни пред Него.

Очевидно е също така, че има хора, които не могат да го направят. Невръстните и малките деца не разбират какво е грях, престъпление, отхвърляне или непокорство спрямо Бога. Следователно все още не можем да ги считаме за отговорни пред Него.

В живота на малкото дете ще настъпи време, известно единствено на Бога, когато то ще разбере, съзнателно ще започне да съгрешава, да отхвърля и да не се покорява на Бога. Тогава то ще стане отговорно пред Бога за своите действия. Ще е достигнало възраст на отговорност.

Следователно възрастта на отговорност настъпва тогава, когато едно дете е достатъчно голямо да разбере какво е грях, да не се покорява на Бога и съзнателно да отхвърля Божия глас. Това е възрастта, когато то вече е отговорно пред Бога за действията си.

Отговор

Самата фраза „отговорна възраст“ не е използвана в Библията, но има няколко стиха, пасажа и библейски истини, които ясно посочват, че такава възраст съществува.

1) Конкретни стихове, свързани с отговорността на едно дете

- „При това невръстниците ви, за които казахте, че ще бъдат пленявани, и децата ви, които днес не ПОЗНАВАТ ДОБРО И ЗЛО, те ще влязат там и на тях ще дам земята, и те ще я владеят“ (Второзаконие 1:39).

Този стих установява принципа, че е възможно малките деца да нямат знание за добро и зло, т. е. че не са отговорни и биха избегнали осъждението на големите, които са непокорни на Бога.

- „...защото преди детето да се НАУЧИ да отхвърля лошото и да избира доброто, тази земя, от чиито двама царе се отвращаваш ти, ще бъде изоставена“ (Исаия 7:16).

Този стих посочва, че има момент в живота, когато детето не различава между добро и зло и няма морално съзнание, т. е. време, когато то не е отговорно.

- „А Аз не трябваше ли да пожалея онзи голям град Ниневия, в който има повече от сто и двадесет хиляди души, които НЕ УМЕЯТ ДА РАЗЛИЧАВАТ дясната си ръка от лявата, освен многото добитък?“ (Йона 4:11).

Този стих показва Божията благодат и специална любов към онези, които са прекалено млади да разграничават между правилно и неправилно и които не носят отговорност.

Тези стихове ясно говорят за възраст на отговорност.

2) Други стихове от Библията

- „Осъждението е поради това, че светлината дойде на света, но хората ОБИКНАХА ТЪМНИНАТА повече от светлината, за да не се открият делата им“ (Йоан 3:19).

Хората избират своя греховен път вместо Божия като резултат и израз на грешното си естество. Раждаме се грешни и нашият грях ни отделя от Бога. За непокорството си спрямо Бога и за това, че отхвърляме Неговото откровение, сме осъдени. Може ли обаче да се каже за едно много малко

дете, че е „обикнало тъмнината вместо светлината“? Определено не. Ако греховната природа, с която всички ние се раждаме, ни докарва Божието осъждане, тогава невръстните деца са осъдени и се намират под Божия гняв. Подобни стихове обаче сочат, че докато детето не стане достатъчно голямо, за да разбере какво е грехът, т. е. „да обикне мрака повече от тъмнината“ и да каже „Не“ на Бога, то не е осъдено. Вярвам, че това дете, по някакъв начин, е покрито от смъртта и изкуплението на Исус Христос. Когато обаче достигне до възраст на отговорност и само отхвърли Бога, попада под гнева и Божието осъждане.

- *„Видях и мъртвите, големи и малки, да стоят пред престола; и едни книги се разгънаха; разгъна се и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени СПОРЕД ДЕЛАТА СИ по записаното в книгата“ (Откровение 20:12).*

Тяхното осъждане се основава на тяхната отговорност, на това, което са направили или не са направили. Английският превод на Библията NIV предава този стих така: *„Всеки човек бе съден според това, което е направил.“*

Откриваме това учение и на други места в Библията, като Римляни 2:6. *„Който ще въздаде на всеки СПОРЕД ДЕЛАТА МУ.“*

- *„И така, ако някой ЗНАЕ да прави добро и не го прави, грях е нему“ (Яков 4:17).*

В този стих виждаме същото заключение. Отговорността се основава на знание и способност за покорство или непокорство.

- *„Защото Бог толкова много обикна света, че даде своя Единороден Син, та всеки, който вярва в Него, да не погине, а да има вечен живот“ (Йоан 3:16).*

„Онзи, който вярва в Него, няма да бъде осъден, а който НЕ ВЯРВА, вече е осъден, понеже не е повярвал в името на Единородния Божи Син“ (Йоан 3:18).

Този, който „не вярва“ е отговорен и осъден, защото съзнателно отхвърля Бога и Неговото откровение. Грешните

хора са осъдени поради отхвърлянето на Бога и неверието, не поради своето греховно естество (макар че именно то води до и причинява отхвърлянето им).

Тези и още много други стихове ясно посочват, че има възраст, на която детето става отговорно за действията си.

3) Опитът с децата

- ✓ Не знаем кога настъпва възрастта на отговорност. В известен смисъл това не е наша работа! Тя настъпва по различно време. Всяко дете е различно. Когато работим с деца, често наблюдаваме, че децата, растящи в християнски семейства или които са обучавани на Божието слово от малки, изглежда по-рано осъзнават греха. Възможно е да видите МАЛКИ деца, които осъзнават своето непокорство към Бога и личния си грях пред Него; те знаят, че Исус е умрял за тях. Също така е възможно да срещнете ПО-ГОЛЕМИ деца, които не осъзнават какво е грехът и още не са готови да дойдат при Христос.
- ✓ Вярвам, че възрастта на отговорност настъпва по-рано, отколкото повечето хора си мислят. Погрешно е да я определяме на 13 или 14 години. Със сигурност е по-малка. Когато детето стане достатъчно голямо, за да разбере, че е грешно и съзнателно не се покорява на Бога, то вече е отговорно.

4) Коментар от християнски водачи

- ✓ Джон Нивър, канадски пастор, пише: *„Децата, които умират преди да са започнали да разбират отговорността си пред Бога (поради възрастта си или поради ментален проблем), са покрити от Христовото избавление.“*
- ✓ Уилям Петингил, баптистки пастор и лидер, пише: *„Уверен съм, че децата на възраст, на която не може да се търси отговорност, са спасени от Христовата любов.“*
- ✓ Луис Чейфър, известен презвитериански богослов, пише: *„Можете да бъдете напълно уверени, че невръстни деца,*

които умират преди възраст, на която може да им се търси отговорност, са спасени.“

- Вижте коментара на стр. 78 и 79.

Заключение

- Нужно е да запомним три основни факта, свързани с невръстните и с малките деца:
 - ✓ Те се раждат духовно мъртви, отделени от Бога и с грешно естество.
 - ✓ Те все още не са отговорни. Растейки, греховното им естество се проявява в греховни действия. Ако обаче не са достигнали възраст на истинско разбиране, все още не носят отговорност пред Бога и не са под Неговия гняв.
 - ✓ Когато растат, започнат да разбират и да осъзнават своята вина и грях пред Бога, и отхвърлят Божия глас, под каквато и форма да дойде към тях (чрез Библията, творението или съвестта). Те стават отговорни пред Бога и ако умрат без да са повярвали в Христос, ще погинат, ще бъдат осъдени и завинаги отделени от Него.

Остава проблемът, че не знаем кога точно започва тази възраст. Как това, което посочихме по отношение на възрастта на отговорност, ще повлияе върху нашето евангелизиране на децата? Трябва ли да евангелизираме само тези, които са осъзнали своята отговорност? Какво казва Библията?

- Библията пояснява, че трябва да евангелизираме **ВСИЧКИ**. Господ Исус ни даде насоки за евангелизиране в *Марк 16:15*: „И Исус им каза: *Идете по целия свят и проповядвайте благовестието на всяко създание.*“

Библейското евангелизиране е пълно евангелизиране, т. е. евангелизиране на всеки. Не трябва да пропускаме никого в изпълнение на тази велика заръка. Иначе сме изправени пред голямата опасност да загубим своето желание, мотивация и цел за евангелизирането на различните групи хора. Така правим себе

си съдии и арбитри – на това какво да правим и кого да евангелизираме.

Нужно е да считаме ВСИЧКИ ДЕЦА за отговорни, заблудени и нуждаещи се от Спасител. Възможно е някои от тях да са под възрастта на отговорност, но не ние определяме това. Задачата ни е да евангелизираме всички деца, дори ако някои от тях все още не разбират своята отговорност. Бог познава сърцата им най-добре. Нашата задача е да евангелизираме и да оставим резултатите в ръцете на Святия Дух. Той ще направи най-доброто и най-правилното.

Въпрос 6: Когато умре едно бебе или много малко дете, отива ли на небето?

Този въпрос го задават много често родители, чиито невръстни деца са починали и е важно да намерим отговора.

Въведение

Прочетете отново отговора на предходния, пети въпрос преди да продължите напред.

Ако има възраст на отговорност – а аз вярвам твърдо, че определено има такава – тогава очевидно онези, които умрат преди нея, отиват на небето, защото не са отговорни за своето греховно естество или за своя грях.

Отговор

Нека разгледаме въпроса по-подробно и да се уверим, че отговорът му е библейски.

1) Конкретни стихове свързани с невръстните и малките деца

- *„А той отвърна:’ Докато детето беше още живо, постих и плаках, защото си казах: Кой знае, може Бог да се покаже милостив и детето да остане живо? Но сега то умря. Защо да постя? Мога ли да го върна назад? Аз ще ида при него, а то няма да се върне при мен” (2 Царе 12:22-23).*

Това е историята на бебето, което се роди на цар Давид и

на Витсавее, и умря много малко. Давид пости и се моли това болно бебе да се оправи, но то умря и Давид отказа да скърби. Той знаеше, че бебето е в безопасност. Святият Дух даде на Давид увереност: „Аз ще ида при него.“ Давид вярваше, че детето му ще отиде на небето, където и той знаеше, че ще отиде един ден. Това му донесе радост и мир.

Тези интересни и полезни стихове сигурно са били откровение от Бога за Неговия слуга Давид. Те определено сочат, че невръстните деца отиват на небето ако умрат.

- В отговора на петия въпрос видяхме стихове, които също сочат, че тези, които не са достигнали възраст на отговорност, ще отидат на небето, ако умрат. (*Второзаконие 1:39; Исаия 7:16 и Йона 4:11*)
- *„При това си взела синовете и дъщерите, които си Ми родила, и тях си им пожертвала да бъдат изядени. Малко ли бяха тези твои блудства, че си заклала и синовете Ми и си ги предала да бъдат преведени през огъня за тях?“ (Йезекиил 16:20-21).*

Тези стихове говорят за ужасна практика на принасяне в жертва на невръстни и малки деца на езически богове. Бог нарича тези малки деца Свои.

2) Други стихове, които включват невръстни и малки деца

- Отново искам да ви върна към някои от многото стихове, които изясняват, че човек е намерен за виновен и осъден не заради унаследеното си греховно естество, а заради съзнателния си грях, отхвърляне и непокорство спрямо Бога, които са следствие от това естество (напр. Йоан 3:16, 18, 19, Яков 4:17).

Тук обаче е нужно да добавим два други много важни начина, по които разберем, че невръстните деца, ако умрат, не са осъдени.

- Те не са осъдени поради добрината на БОЖИЕТО естество и Неговата прекрасна благодат.

„Бог е любов“ (1 Йоан 4:8, 16).

„Благодатен и жалостив е ГОСПОД, дълготърпелив и много-милостив. Благ е ГОСПОД към всички; и благите му милости са върху всичките му творения“ (Псалми 145:8-9).

Чарлз Спърджън пише: *„Идеята, че невръстните деца погиват и са завинаги изгубени противоречи на представата, която имаме за Него, Който е любов. Трябва ли да вярваме, че въпреки универсалната Си благодост Той ще отхвърли невръстната душа? Това противоречи на всичко, което някога сме чели или вярвали за Него.“*

Напълно съм съгласен с това мнение. В Писанията има много стихове, които учат, че нашият Бог е Бог на любовта. Това вероятно е Неговото най-велико и най-прекрасно качество. Виждаме тази любов и грижа към невръстните деца в стихове като Псалми 22:9-10; Псалми 139:15-16, и в Йона 4:1. Можем ли тогава да вярваме, че е възможно Той да намери за виновно и да осъди невръстно дете, което никога не Го е отхвърляло съзнателно? Как може Богът на любовта да направи подобно нещо?

- Те не могат да бъдат осъдени, защото вечното отхвърляне на умрелите невръстни или в ранно детство деца би било в пълно противоречие с прекрасния, любящ характер на нашия Господ Исус Христос.

Представяме си Го в *Марк 10:16: „Прегърна ги и ги благослови, като положи ръцете си на тях.“*

И в *Матей 18:14: „Също така не е по волята на вашия Отец, който е на небесата, да загине нито един от тези, малките.“*

Как би могъл Бог да осъди невръстно и малко дете, което не разбира и не Го е отхвърлило или не е нарушило заповедите Му?

3) Опит и проучване на деца

Самите ние намираме за абсолютно невъзможно да повярваме или да приемем, че ако умрат невръстните или малките деца, които нямат реално разбиране за греха и не са способни да

повярват в Христос, биха били осъдени от Бога и изгонени от небето за нещо, което не са извършили. Би било безсърдечно да вярваме в противното.

4) Коментар от християнски водачи (в допълнение към предоставените в отговор на предходния въпрос)

- ✓ Хари Айрънсайд, водещ братски проповедник и автор, пише: *„Починалите деца отиват при Христос.“*
- ✓ Чарлс Ходж, известен реформатор богослов, пише: *„Всички деца в невръстна възраст са спасени... Писанията никъде не изключват която и да било група деца – кръстени или некръстени, от християнски или от езически страни, на вярващи или на невярващи родители от преимуществата на Христовото изкупление.“*
- ✓ Много други реформирани богослови биха се съгласили с това твърдение и биха добавили: *Вярваме, че всички, които умират невръстни, са включени в благодатта на избраните и са обновени и спасени от Христос чрез Духа, Който работи когато и както пожелае.*
- ✓ Чарлз Х. Спърджън, известният английски проповедник, пише следното: *„Невръстните деца влизат в Царството, защото сме уверени, че всички от нашата раса, които са умрели като малки деца, са включени в избора на благодатта и участват в изкуплението на нашия Господ Исус. Каквото и да мислят някои хора, духът и тонът на Божието слово, както и Божието естество, ни дават вярата, че всички, които напускат този свят като бебета, са спасени... Те са издигнати до Небесното царство от свободната и суверенна Божия благодат. Как са спасени? Чрез дела ли? Не, защото ако тази невинност можеше да им осигури достъп до небето, би била достатъчна да ги спаси и от болка и смърт. Малките бебета се връщат към живот, защото Исус умря и възкръсна, и те са с Него. Те погиват, що се отнася до този свят, заради грешен живот, който не са живели; те също така живеят вечно чрез праведност, която не е тяхна, а е на Исус Христос, Който ги изкупи.“*

Знаем малко по този въпрос, но предполагаме, че те са обновени преди да влязат на небето, защото роденото по плът е плът и за да влязат в духовния свят, трябва да бъдат родени от Духа. Но каквото и да става с тях, знаем, че те не влизат в Царството чрез силата на интелекта, на волята или по заслуги, а в резултат от дарена им благодат, която няма нищо общо с това, което са направили или почувствали.“

✓ Чарлз Спърджън обяснява как невръстните и много малките деца биха могли да влязат в Небесното царство, когато умрат:

- Чрез тяхното избиране. Той вярва, подобно на много други реформирани богослови, че *„всички умрели като невръстни деца са включени в избора на благодатта и са обновени и спасени от Христос чрез Святия Дух.“*

- Чрез тяхното изкупление. Той вярва, че: *„Христовата кръв изкупва онези, които умират като невръстни деца... и те са спасени, защото Христос им е настойник и страда вместо тях.“*

- Чрез тяхното обновление. *„Новорождението е единственият път към небето и по някакъв тайнствен начин Божият Дух обновява тези невръстни души, когато умрат. Святият Дух извършва това суверенно дело преди интелектът да може да работи. Пример за това е, когато Йоан Кръстител бива изпълнен със Святия Дух от утробата на майка си (Лука 1:15).*

Заключение

Следователно можем да заключим, че:

✓ Невръстните и много малките деца, според Писанията, са духовно мъртви и извън Божието царство.

✓ Ако умрат преди да са достигнали възрастта на отговорност, те отиват на небето.

✓ Не знаем как да примирим тези две твърдения. Библията учи, че само новородените могат да отидат на небето (*Йоан 3:5*). Възможно е (както вярва Чарлз Спърджън) тези деца,

когато умрат, да бъдат обновени от суверенната Божия благодат въз основа на завършеното дело на Господ Исус Христос. Бог може да работи суверенно в сърцата на невръстните деца в момента на тяхната смърт, както работи суверенно в сърцето на Йоан Кръстител при неговото рождение (Лука 1:15). Знаем и можем да бъдем сигурни, че нашият Бог, Който е праведен и любящ, винаги ще постъпи справедливо и можем да Му се доверим.

- ✓ Сега трябва да продължим с възложената ни от Бога задача да евангелизираме всеки (*Марк 16:15*), включително и малките деца.

Въпроси за допълнително изучаване

- ✓ *На каква възраст трябва да започнем да представяме фактите на Благовестието – истините за Бога, Исус Христос, греха, кръста, възкресението, вярата и др. на малките деца? Дайте библейски препратки и обосновеете отговора си.*
- ✓ *Как да утешите и успокоите майка, чието невръстно дете току-що е починало?*

Въпрос 7: Децата погиват ли? Какво става, когато едно дете умре?

Въведение

Не е трудно да отговорим на тези въпроси, ако сме изучили и разбрали отговорите на предишните. Нужно е да се уверим, че разбираме библейското учение по този важен въпрос.

Първо, да видим какво означава думата „погивам“? Гръцката дума е *APOLLUMI*. Разбирам, че първоначалното и основно значение на тази дума е „изгубвам“ (както в Марк 8:35 и Марк 9:41) или „изгубвам се“, „отмахвам“, „освобождавам“. Открих, че тази дума е преведена по три различни начина в Новия завет в зависимост от контекста, в който се среща.

- На първо място е преведена „изгубени“ със сходен смисъл на този в съвременния разговорен език – нещо на неправилно-

то място, което не е там, където трябва да бъде. Нещо или някой, когото трябва да потърсим, да намерим и да върнем на правилното място. Тази употреба на думата в следните стихове показва, че изгубените са извън, т. е. отделени са от Бога и Неговото царство. Те са като изгубената овца в Лука 15:4 и 6, Лука 19:10, Матей 15:24; изгубената монета в Лука 15:4, 8 и 9, и блудния (изгубения) син в Лука 15:24.

- Думата е преведена на няколко места и като „погубвам“ (Матей 10:28 и Яков 4:12) или „погубел“ (Матей 7:13). Този превод носи смисъл на осъждане, под което сега се намират невярващите и което ще бъде осъществено напълно в бъдеще. Тази погубел не означава унищожение, а загуба на вечен живот, загуба на благополучие и загуба на взаимоотношения с Бога. Вечна погубел!
- Трети превод е „погивам“ (Йоан 3:15-16; 10:28; 2 Солунци 2:10; 2 Петър 3:9) и означава и осъждане, загуба на вечен живот и лишаване от всичко добро.

Последните два превода ясно учат, че изгубеният и виновен грешник е под гнева и осъждението на Бога и ще бъде погубен или ще погине завинаги, ако умре в това състояние (Матей 10:28 и Йоан 3:16, 36). Каква загуба! Първият превод показва, че той се намира „извън“, тоест отделен е от Бога и от Неговото царство.

Отговор

Вярвам, че можем да намерим отговора на нашия въпрос, ако разменим местата на двете точки, като първо разгледаме „Други стихове“, т. е. общото библейско поучение по въпроса.

1) Други стихове, които включват децата

Общото поучение на Писанията посочва девет основни истини, които са свързани с човечеството КАТО ЦЯЛО.

- Всички хора са грешни по естество (Ефесяни 2:3, Йеремия 17:2).

- Това греховно естество винаги се изразява в греховни действия (*Исая 53:6; Римляни 3:23*).
- Резултатът за всички хора е физическа и духовна смърт (*Римляни 5:15, 17; Ефесяни 5:1*).
- Бог е свят и не може да допусне грях в Своето присъствие (*Откровение 21:27*).
- Бог е справедлив и трябва да накаже греха (*Римляни 5:18*).
- Онези, които не вярват се намират под Божието осъждане (*Йоан 3:36*) и ще бъдат съдени за техния грях и непокорство (*Деяния 17:30-31*).
- Бог обича грешните хора и промисли за начин, по който те да бъдат спасени чрез смъртта на Неговия Син на кръста (*Римляни 5:8*).
- Онези, които приемат Господ Исус за Спасител са оправдани (*Римляни 5:1*) и никога няма да бъдат осъдени (*Римляни 8:1*).
- Онези, които не са покорни и не приемат Исус Христос са осъдени, ще бъдат осъдени за тяхното неверие и ще погинат завинаги (*Йоан 3:15-17*).

2) Конкретни стихове, свързани с деца

Всички разбираме общото учение на Писанията по този въпрос, но как то се отнася конкретно към децата?

Първо, трябва да видим, че Библията конкретно използва думите „изгубен“, „погубен“ и „погиращ“ към децата (дори към малки деца) в *Матей 18:11-14*.

- *Стих 11: „Защото Човешкият Син дойде да спаси погиналото.“* Думата „защото“ свързва този стих с предишния, който ясно говори за деца – „тези, малките“. Това показва, че Господ Исус използва думата „погинал“ (APOLLUMI) и по отношение на тях. Фактът, че не откриваме този стих в някои библейски ръкописи не омаловажава неговото учение, защото то продължава и в следващите три стиха. Този стих учи и че Господ Исус дойде да спаси погиващите деца.

- *Стихове 12 и 13: „Как ви се вижда? Ако някой човек има сто овце и едната от тях се заблуди, не оставя ли деветдесет и деветте и не отива ли по хълмовете да търси заблудилата се? И като я намери, истина ви казвам, той се радва за нея повече, отколкото за деветдесет и деветте незаблудили се.“*

Тези два стиха илюстрират истината от стих 11. Овцата в тази история е в контекста на стиховете, в които се говори за дете и които ни учат, че детето се е заблудило, че е изгубено и специално подчертават, че то е извън стадото, т. е. извън Божието царство и далеч от Него.

Думата „заблуди“ е превод на гръцката дума PLANAŌ, която означава „скитам се“, „обърквам се“, „греша“ и особено „заблуден съм“. Същата дума е използвана от Петър в *1 Петър 2:25* и в *2 Петър 2:15*, и от Яков в *Яков 5:19-20*. Тези стихове също така ни показват, че Господ Исус, добрият Пастир, търси заблудените овце и иска да ги намери.

- *Стих 14: „Също така не е по волята на вашия Отец, който е на небесата, да загине нито един от тези, малките.“*

Тук Господ Исус използва думата „загине“ (APOLLUMI) по отношение на децата. Това е същата гръцка дума, която е преведена „погиналото“ в стих 11.

От този стих научаваме две истини, свързани с децата.

- ✓ Думата „воля“, използвана тук означава „желая“ или „иска“, както в *1 Тимотей 2:4*. Бог не иска нито едно дете да загине, да бъде унищожено или изгубено.
- ✓ Фактът, че Бог не желае това да стане, ни показва, че това е възможно.

Тези стихове ни учат, че децата са заблудени. **ВСИЧКИ** деца се раждат с грешно естество; **ВСИЧКИ** са извън Божието царство и са отделени от Бога, като изгубената овца в пасажа. В този смисъл **ВСИЧКИ** те са заблудени.

Вече разбрахме от отговорите на предишните въпроси, че Библията ни учи, че само онези, които са достигнали възрастта на разбиране и отговорност и не са се покорили на Божия глас, а

са отхвърлили Неговото спасение, погиват в смисъл на осъждане. Децата няма да попаднат под Божия гняв и осъждане, докато не разберат какво е грях и не станат виновни за това, че отхвърлят Бога. Тогава ще станат отговорни и ако умрат в това състояние, ще погинат завинаги.

3) Опит

Това е тема, по която не можем да споделим личен опит или този на други хора. Можем единствено да намерим отговор в Писанията. Нужно е да помним, че въпросът за спасението и погиването (или отделянето от Бога) са свързани. Как може някой да бъде спасен, ако не е бил заблуден? В противен случай, от какво да бъде спасен? Следователно ако вярваме във възможността децата да бъдат спасени, трябва също така да вярваме във възможността те да са заблудени и отделени от Бога.

4) Коментар от християнски водачи

- ✓ Г-н Хъдсън Поуп пише: *„Всеки детски работник трябва да вземе предвид една фундаментална концепция – някои деца се новораждат, други – не. Очевидно е, че подходът към детето, който губи от поглед това разграничаване, никога не може да бъде ефективен. Учителят, който възприема всички свои ученици като Божии деца, отделно от новорождението и личното приемане на Христос, допуска голяма грешка. Писанията и опитът го оборват. (Прочетете Ефесяни 2 и Римляни 5.) По естество ние всички сме деца на гнева. Има само две групи (Йоан 8:42, 44 и 1 Йоан 3:1). Единственото преминаване от едната в другата група е чрез вяра в Господ Исус Христос (Йоан 1:12). Детето е или новородено и се е обърнало към Бога чрез вяра в Христос Исус, и е станало дете на светлината или е дете на Адам, с грешно сърце, като според възрастта и възможностите е грешно и по дела.“*
- ✓ Господин Антъни Кепън, от Scripture Union, пише: *„Детето е способно да съгрешава. То е родено с греховно естество.*

Това става ясно в Йоан 3:6-7. Ако детето се ражда с греховно естество, не е изненадващо, че е в опасност от ада. Това са тежки думи и е естествено всички, които обичат децата, да не искат да ги приемат. Няма да послужим на интересите на децата, ако си затворим очите за този факт. Христос призна, че децата са застрашени от ада, но чрез Своята любов, Той дойде да ги спаси. В Матей 18:11 Той ги описва като „погинали“; в стих 12 като „заблудили се“; и в стих 14 като „погиващи“. Щом детето може да бъде съблазнено (т. е. след като може да върши осъзнати грехове), се намира в опасност от Божието крайно осъждане.“

Заключение

Ако децата за заблудени (както се уверихме, че учи Библията), тогава имаме отговорност да ги евангелизираме и да им показваме как да се спасят. Колкото повече разбираме тази истина, толкова по-голям товар ще усещаме за душите им и толкова повече ще искаме да ги достигнем с Благовестието. Добрата вест е, че ако приемат Исус Христос, ще бъдат завинаги спасени.

„Защото ‘всеки, който призове Господното име, ще се спаси. Как обаче ще призават този, в когото не са повярвали? И как ще повярват в този, за когото не са чули? А как ще чуят без проповедник? И как ще проповядват, ако не бъдат пратени? Както е писано: ‘Колко са прекрасни краката на тези, които благовестват доброто!’ И така, вярата е от слушане, а слушането – от Христовото слово“ (Римляни 10: 13-15, 17).

Въпрос 8: Трябва ли да говорим на децата за Божието осъждане?

Въведение

Лесно ще отговорим на въпроса, ако сме разбрали отговорите на предишните въпроси. Едно е ясно – ако е възможно децата да бъдат съдени от Бога и осъдени за своето непокорство спрямо Него, е много важно да научат за това.

Някои християни вярват, че е погрешно да говорим на децата за Божието съждение. Според тях човек трябва само да им говори за Божиата любов. Следователно е важно внимателно да проучим този въпрос в светлината на поучението от Божието слово.

1) Конкретни библейски стихове свързани с децата и осъждението

- *Исус Навин 8:34-35.* Малките деца трябваше да присъстват при прочитането на благословенията и на проклятията на закона. Те трябваше да чуят всяка дума (включително например написаното във *Второзаконие 28:15, 20, 32*).
- В *Йеремия 6:10-13* децата са предупредени за идещия Божии съд върху тях заради грехът и непокорството им.
- В *Йоил 2:16-17* децата, дори и най-малките, трябваше да се покаят.
- *Матей 18:7-14.* В този пасаж Господ Исус, взел малко дете на ръце, говори за „вечния огън“ и „огнения пъкъл“. Той описва неповярвалите деца като „заблудени“ и „погиващи“. В стих 14 казва, че не е волята на Отец да погине нито едно от тези малките. Съществува опасност децата да се заблудят и завинаги да бъдат отделени от Бога. Децата трябва да знаят това.
Прочетете също *4 Царе 2:23-24* и *Йезекиил 9:4-6*.

2) Други стихове, които включват децата

- *Марк 16:15:* „И Исус им каза: Идете по целия свят и проповядвайте благовестието на всяко създание.“

Има само едно Благовестие и то е за всички. Библейският принцип е, че не трябва да има разлика в посланието за отделните групи – само методът на представяне може да е различен. Благовестието е за всички, включително и за децата! Посланието за осъждение е част от посланието на Благовестието. Децата могат да дойдат при Христос за прошка само ако знаят, че са осъдени грешници и се нуж-

даят от нея. Премахването на която и да било част от посланието за която и да било възрастова група противоречи на Писанията (*Римляни 1:15-18*).

- *Деяния 20:27*

Павел каза за ефеската църква, в която имаше и деца: „защото не се въздържах да ви изявя **цялата** Божия воля“. Това би трябвало да включва и поучение за Божия съд.

- *Ефесяни 2:1-3*

Тези стихове са написани до църквата в Ефес, в която е имало и деца (*Ефесяни 6:1*). Следователно те е трябвало да чуят какво се поучава в тези стихове. В това послание се споменава факта, че всички хора „по естество сме били чада на **гнева**“, преди да приемем Христос.

3) Опит с децата

Нужно е да говорим на децата за Божия съд, но опитът ни учи, че трябва да бъдем мъдри в начина, по който го правим. Нужно е да го правим с любов, внимателно, без да акцентираме върху това. Задачата ни е да предупредим децата, не да ги плашим. Лесно е да ги изплашим и да ги принудим „да вземат решение“ въз основа на този страх, но това е неправилно. Трябва да разбираме и уважаваме чувствителната природа на децата, особено на малките деца, и да не се възползваме от нея.

4) Коментар от християнски водачи

- ✓ Антъни Кепън пише: „Децата са способни да преживеят истинско изобличение за грях и да изпитат по-дълбоко чувство на вина отколкото възрастните хора. Те не са научили изкуството да извиняват сами себе си! Простичко обяснете, че грехът е непокорство спрямо Бога, че Го наскърбява и прекъсва връзката ни с Него. Концепцията за наказание е много естествена за едно дете и съдът се възприема като неизбежен, освен ако детето се покае. Много по-лесно е да обясните осъждението на деца, отколкото на големи хора.“

- ✓ Д-р Франсис Шефър казва: „*Да ги учим ли за грехопадението? Хиляда пъти да! Ако махнем от Библията този исторически факт, случил се в определено време и на определено място, няма да имаме разрешение на проблема с греха. Бог ли създаде света такъв, какъвто е сега? Съвършеното поучение на Писанията е, че Бог не го създаде такъв. Днес светът не е нормален. Трябва да започнем да преподаваме тази истина на нашите деца от рано, защото ще бъдат заобиколенни от хора, които са изгубили съзнание за истинска вина или изобщо за вина. В Библията не се говори за психологическа вина. Това е реална вина, за която трябва внимателно да се преподава на детето. Избягвайте да го плашите с ужасяващи описания, но се постарайте да му помогнете да разбере, че то действително е виновно. Човекът се разбунтува. Съгреша. Това не е старомодна теория. Самото дете, след като достигне възрастта на отговорността, вече избира лично и съзнателно да съгрешава. То трябва да знае това. Трябва ли да му кажа, че е виновно? Да, трябва. В противен случай защо му е Спасител?“*

Въпрос за размисъл

Как бихте отговорили на човек, който казва: „Не е правилно да плашим децата, като им говорим за Божието осъждане, за възможността да погинат и завинаги да бъдат отделени от Бога. Освен това всяка изповед на спасение, като резултат от това, не би била истинска.“

Въпрос 9: Децата по-отворени ли са за Благовестието от възрастните хора?

Въведение

Броят на християните, които са повярвали като деца е значително по-голям от броя на онези, които са повярвали като възрастни. Каква е причината? Децата имат ли някакви преимущества? Разбира се, че е нужна същата Божия суверенна благодат за спасяването на дете или на възрастен човек. Децата без Христос, също като възрастните без Христос, са

мъртви в своите грехове и престъпления. Всички се нуждаят от обновителното действие на Святия Дух. Същевременно с това е добре да видим преимуществата на евангелизирането на децата. Библията говори ясно за това, както и че децата са по-отворени за Благовестието отколкото възрастните.

1) Конкретни библейски стихове, свързани с децата и нагласата им към Благовестието

- *Марк 10:15: „Истина ви казвам: Който не приеме Божието царство като дете, той никак няма да влезе в него.“*

Библията учи, че за да влезе човек в небесното царство, трябва да стане **като дете**. В Божието царство са онези, които са влезли в него с вяра като на дете в Господ Исус Христос. Но детето си е дете. То има преимущество, че все още не се е закоравило от неверие и години, прекарани в грях като възрастните. Почвата на сърцето му, в която се сее доброто семе на Словото, не е станала твърда и камениста, като тази при възрастните.

- *Матей 18:3: „Истина ви казвам, ако не се обърнете и не станете като децицата, няма да влезете в небесното царство.“*

Никъде в Писанията не се казва на децата, че трябва да станат като възрастните, а че последните трябва да станат като деца.

Децата, също като възрастните, трябва да повярват, за да влязат в Божието царство; но не трябва да стават като деца, защото са си деца. Това е тяхно преимущество.

Можем да онагледим това с дървена врата, която да символизира вратата на спасението. Тя е с височина само 120 сантиметра. Можем да доведем един възрастен човек до вратата и да го накараме да мине през нея. Той ще се съгласи, но преди да мине, ще трябва да се наведе и да стане като дете!

След това можем да поканим едно дете и да го помолим да

мине. То ще се съгласи. Детето има преимуществото, че си е дете.

- *Еклизиаст 12:1: „И помни Създателя си в дните на младостта си, преди да дойдат дните на злото и настанат годините, когато ще кажеш: ‘Нямам наслада от тях.’“*

Библията учи, че детските години са най-доброто време човек да се обърне към Бога „*преди да дойдат дните на злото*“. Когато тези дни настанат, ще ни е по-трудно да си спомним своя Създател. Сърцата ни ще бъдат закоравени, по-скептични. Добре е, когато едно дете повярва в Христос, защото не само душата му е спасена, а и животът му.

2) Други стихове, които се отнасят за децата

- *Евреи 4:7: „Затова Той пак определя един ден, ‘днес’, като казва толкова време по-късно чрез Давид, както вече казахме: ‘Днес ако чуете неговия глас, не закоравявайте сърцата си.’“*

Всеки път, когато отхвърлим истината, сърцето ни закоравява. Следователно, когато човек остарява и продължава да отхвърля истината, която е чул, става все по-трудно да се обърне към Христос.

Също така гордостта, амбицията, материализмът, суеверието и др. не са се вкоренили така здраво в едно дете, както във възрастния. Затова не бива да отлагаме идването при Христос. „*Ето, сега е благоприятно време, ето, сега е спасителен ден*“ (2 Коринтяни 6:2).

3) Опит с децата

Когато работим с деца, осъзнаваме защо възрастните трябва да станат като тях. Има някои качества у децата, които възрастните трябва да притежават. Тези естествени качества не са спасителна вяра, но осветени от Бога, биха могли да я предшестват. Следователно децата често са по-отворени за Благовестията от възрастните. Те са:

- ✓ **Безпомощни.** Детето е преобраз на слабост и безпомощ-

ност. В древния свят децата са заемали най-ниското стъпало в обществото. В известен смисъл те са нямали стойност. Затова нашият Господ използва едно дете, за да покаже, че за да влезе някой в Божието царство, трябва да бъде и да съзнава, че е безпомощен, слаб и е безполезен – обратното на това, което повечето възрастни чувстват, че са. За да може един арогантен възрастен човек да влезе в Небесното царство, трябва да стане безпомощен и незначим, каквито са били децата в древността. Макар децата днес да не се чувстват безпомощни, имат преимущество, когато им представим Благовестието, защото знаят какво е да са слаби и безпомощни. Отворени са за водителството на Святия Дух към Този, Който ще ги спаси и укрепи.

- ✓ **Доверчиви.** Децата като цяло вярват в това, което им се казва и на което ги учат. От друг страна, възрастните хора често са скептични. Ето защо трябва да станат като малките деца. Да станат доверчиви. Следователно е нужно да се стремим да насочваме тази доверчивост с молитва и в силата на Святия Дух към Господ Исус.
- ✓ **Смирени.** Повечето деца чувстват, че знаят по-малко и че силата и способностите им са органичени. Повечето възрастни са горделиви. Ето защо е нужно да станат като малките деца и да се смирят, за да са готови да приемат Христос. Децата вече са смирени. Следователно е нужно да се стремим да ги насочваме с молитва и в силата на Святия Дух да се смирят пред Исус.
- ✓ **Зависими** от другите за всичко. Всичко което получават децата – храна, облеклото, обучение – е от някой друг и е безплатно. Възрастните хора обикновено са независими и печелят всичко, което имат. Те искат да работят и да не получават даром. Децата са свикнали да получават нещо за нищо. Затова, когато чуят, че *„Божият дар е вечен живот в Христа Исуса, нашия Господ“ (Римляни 6:23)*, могат лесно да го разберат. Възрастните хора често не разбират! Ето защо

трябва да станат като деца, преди да бъдат спасени. Децата обаче са естествено зависими. Отново е нужно да насочваме тази тяхна зависимост с молитва и в силата на Святия Дух, така че да бъдат зависими от Господ Исус за спасение

✓ Детското сърце е *меко* и по-лесно съзнава греховността си. Сърцето на зрелия човек е закоравено и опетнено от повтарящи се грехове. Коровото сърце на зрелия човек трябва да стане меко, като детското сърце. Детското сърце вече си е меко. Това често се проявява по два начина:

- Чувствителност към греха.
- Отвореност за историята на Голгота – към ужаса на случилото се и към проявената любов там.

Сърцето на детето се закоравява с годините. Ако не бъде докоснато от Христос, може напълно да се закорави. Всепризнат факт е, че колкото по-голям става човек, толкова повече губи чувствителността си към греха. Трябва да се молим детето да дойде при Христос, преди примката на Сатана да се затегне около него.

✓ Детето е **възприемчиво** и винаги е готово да учи нови неща. Възрастният човек трябва да стане възприемчив като дете.

4) Коментар от християнски водачи

✓ Чарлз Спърджън пише: *„Способността за вяра е по-голяма у децата, отколкото у големите хора. Тя намалява с годините. С всяка изминала година необновеният ум се отдалечава от Бога и става по-малко способен да възприема Божиите неща. Едно дете на пет, ако е научено правилно, може да повярва и да бъде спасено също както въззрастния човек.*

Малкото дете приема Христос смирено, защото не си мечтае за придобивка или за покупка. Не си спомням някога да съм срещал дете, което да се бори със себеправедност, когато идва при Христос... Какъв е този въпрос за способността? Каква способност е нужна? Способност да вярва ли?

Казвам ви, че децата са по-способни да вярват от възрастните хора. Сега не говоря за духовната част на вярата. Що се отнася до умствената способност за вяра, детското сърце я притежава в достатъчно количество. Способността му да вярва все още не е била обременена от суеверия, не е била изопачена от лъжа и осакатена от неправилно греховно неверие. Щом Святият Дух освети тази способност, има достатъчно от нея в наличност, за да произведе изобилна вяра в Бога.“

- ✓ Р. Тори, автор и проповедник работил с Д. Л. Муди, пише: *„По отношение на много хора е валиден фактът, че ако не повярват като деца, изобщо няма да повярват.“*

И продължава: „По-лесно е да доведеш дете между пет и десет годишна възраст до сигурно приемане на Христос. Радвам се за служението на спасителни мисици, които помагат на мъже и жени с разбит живот да го изградят отново. Това служение обаче не създава най-удовлетворителните християни. Колкото по-рано помогнем на едно дете да приеме Христос и да започне християнско обучение, толкова по-красив краен резултат ще получим. Бошинството от хората в нашите църкви днес са повярвали преди да навършат 21 години. Каквото друго и да прави вашата църква, непременно изпълнете изцяло дълга си към децата.“

- ✓ Ф. Б. Мейър, известен английски пастор и автор, пише: *„Не е нужно децата да преодоляват навици на съмнение и погрешни схващания, които пречат на толкова много хора да приемат Спасителя. Нашият Спасител може да очарова и да привлече децата с толкова много неща.“*

- ✓ Робърт Мъри Макчейни казва: *„Повечето от спасените хора приемат Христос като млади... По-възрастните са твърде мъдри и предпазливи, за да се спасят чрез кръвта на Божия Син и затова Той открива спасението на по-малките и по-малко мъдрите... Ако попитате възрастни християни, повечето от тях са се замислили за душите си като млади. Защо трябва да се стремим да привлечаме хората по-рано при Христос? Ако не бъдеш спасен като малък, веро-*

ятно никога няма да се спасиш. Годините на младостта са време за обръщане към Бога.“

- ✓ Джон Котън, известен пастор и пуритански богослов от 17 век, казва: *„Малките деца са гъвкави и лесно се покланят. Много по-лесно е сега да ги научим на добри неща, отколкото като навлязат в младежките и зрелите си години.“*

Заключение

Ако е вярно (в което вярвам), че децата са по-отворени за Благовестието отколкото възрастните, тогава можем да извлечем няколко очевидни заключения.

- ✓ Има реална нужда да евангелизираме децата, докато са малки. Да не чакаме, докато станат по-големи и по-затворени. Целта ни е *„да поставят надеждата си на Бога“* и да не станат *„като бащите си – упорито и непокорно поколение“ (Псалми 78:7-8)*. Нашите църкви и мисии се нуждаят от по-добро евангелизиране на децата. Много светски групи, секти и лъжливи религии осъзнават важността на децата и правят всичко възможно, за да им повлияят. Срамно е, че много християни не се стремят към същото.
- ✓ Има реална нужда от молитва Бог да издигне повече мъже и жени с истински призив да евангелизират деца и с дадена им от Бога способност за работа с деца. Нужни са и специалисти, които да обучат неделни учители и други детски работници.
- ✓ Има реална нужда евангелизирането ни на деца да бъде цялостно и библейско. Благовестието, което споделяме с тях, действително да бъде Божия сила за спасение (*Марк 16:15; Римляни 1:16; Галатяни 1:8-9*).
- ✓ Същевременно с това съществува реална нужда да **не** разчитаме на отвореността на детето към Благовестието. Заради тази отвореност е сравнително лесно да накараме детето *„да вземе решение“*. Нужно е обаче да разчитаме на Бога. Без значение колко отворено може да бъде едно дете,

то не може да дойде при Исус Христос, ако Бог не поеме инициативата и не заработи в неговото сърце (Йоан 6:44, 65).

Дано успеем да достигнем децата на света с Благовестието на нашия Господ Исус Христос!

Въпрос за размисъл

Ако е вярно, че евангелизирането на деца има преимущества, трябва ли християните да се съсредоточат единствено върху евангелизирането на децата и да пренебрегнат възрастните?

Въпрос 10: Коя е най-добрата възраст човек да приеме Исус Христос и да бъде спасен?

Отговор

Простичкият и очевиден отговор е – възможно най-рано. Едно спасено дете е един спасен живот. Ние, хората евангелизиращи децата, не се интересуваме само от техните души, но и от живота им. Когато едно дете повярва в Исус Христос, има много години пред себе си да живее за Него.

1) Конкретни библейски стихове, свързани с децата

- *„Добро е за човека да носи хомот в младостта си“ (Плачът на Йеремиа 3:27).*

Най-доброто време човек да започне да служи на Бога е като млад.

- *„И помни Създателя си в дните на младостта си, преди да дойдат дните на злото и настанат годините, когато ще кажеш: ‘Няма наслада от тях‘“ (Еклизиаст 12:1).*

Важно е да Го помним като млади, преди да дойдат трудните дни.

- *„За да поставят надеждата си на Бога и да не забравят делата на Бога, а да пазят неговите заповеди и да не станат като бащите си – упорито и непокорно поколение, поколение, което не утвърди сърцето си и чийто дух не беше непоколебим за Бога“ (Псалми 78:7-8).*

Онези, които поставят надеждата си в Бога като деца няма да станат упорити и непокорни „*като бащите си*“.

2) Други библейски стихове, които се отнасят до децата

В Библията можем да видим няколко души, които като деца са имали опитност с Бога или са били повлияни от Него и в резултат на това са Му служили и са дали плод в живота си. Сред тях са Самуил, Йосиф, Мойсей, Давид, Йоас, Авдий, Данаил и Тимотей.

3) Опит

Разумът ни казва, че е по-добре да приемем Божието спасение преди сърцата да закоравеят и грехът да ни оплете. Също така е всепризнат факт, че човешката личност се формира и много от житейските навици се оформят през ранните години. Когато едно дете повярва в Христос, личността и навиците му могат да бъдат повлияни и насочвани от живеещия в него Свети Дух. Можем да насочим растежа на една фиданка, докато е малка и гъвкава. Когато стане дърво, промяната е почти невъзможна. Много Божии служители са приели Исус Христос за свой Спасител като деца и са започнали живот на служение и полезност. Сред тях са известни християнски водачи като Ричард Бакстър, Матю Хенри, Джонатън Едуардс, Айзък Уотс, Джим Елиът, Лейтън Форд, Стивън Олфърд и Кори тен Бум. Кори умира на 91. Приема Христос като дете на 5. Колко прекрасно е, че е служила на Бога цели 86 години!

Ако взема три свещи – висока, със средна височина и малка – и запаля и трите, всяка може да символизира християнин, чиято светлина свети. Коя свещ символизира възрастния човек? Коя символизира детето? Детето не е малката свещ. То е най-високата свещ, защото по-голямата част от неговия живот и светлина са пред него.

4) Коментар от християнски водачи

✓ Джипси Смит, известен британски евангелизатор от на-

чалото на 20 век, казва: „Спаси стар човек и си спасил едница; спаси дете и си спасил таблица за умножение.“

- ✓ Д-р Р. Тори, друг известен американски евангелизатор, пише след като по време на едно от събиранията му голям брой деца приемат Христос, че това за него е от по-голямо значение, отколкото обръщението на същия брой големи хора. След като сравнява средната продължителност на служение, което може да се очаква от дете на десет и на пораснал мъж, ако се обърнат към Бога по едно и също време, той заявява, че от неговия опит едно дете християнин прави много повече от повечето големи християни. И добавя, че не познава дете християнин, което да не служи.
- ✓ Неизвестен автор пише: „Да си представим, че Павел е повярвал на седемдесет, вместо на двадесет и пет. Нямахме да прочетем нищо за него в историята. Има Матю Хенри, защото е повярвал на единадесет, не на седемдесет; има д-р Уотс, защото е повярвал на девет, не на шестдесет; Джонатън Едуардс, защото е станал християнин на осем, не на осемдесет; Ричард Бакстър, защото е повярвал на шест, не на шестдесет. Колко по-ценна е душа, която има пред себе си цял живот, отколкото душа, пред която няма нищо! В сферата на душите агънца са по-ценни от овцете.“
- ✓ Чарлз Спърджън пише: „Ще се ядосате ли много, ако кажа, че си струва много повече да се спаси едно момче, отколкото един мъж? Проява на безкрайната Божия милост е да спасява хора на седемдесет. Какво добро могат да направят с малкото им оставащ живот? Когато станем на петдесет или на шестдесет, сме почти изхабени. Ако сме прекарвали младостта си с дявола, какво остава за Бога?
Нещо обаче може да се направи с тези скъпи момчета и момичета. Ако сега се предадат на Христос, могат да имат дълъг, щастлив и свят ден пред себе си, в който да служат на Бога от сърце.

Има допълнителна радост от превантивната работа, когато се спаси млад човек. Обръщението към Бога спасява

едно дете от множество грехове. Ако Божията вечна милост благослови вашето преподаване на един малчуган, колко щастлив би бил животът на това дете, в сравнение с това, което би бил, ако беше израснало в глупостта, греха и срама и се беше обърнало към Бога чак след време! Проява на висша мъдрост и на истинско благоразумие е да се молим нашите деца да предадат сърцата си на Спасителя още докато са малки. Добре е блудният син да се завърне у дома, но е още по-добре изобищо да не става блуден син. Похвално е да върнем крадеца и пияницата, но е далеч по-добре да направим така, че момчето никога да не открадне или да се пропие.“

Заключение

Очевиден ли е отговорът на нашия въпрос? Той би трябвало да ни стимулира да обучаваме и да евангелизираме децата, за да могат да повярват в Исус Христос като малки и да имат цял един живот, който да изживеят за Него.

Отговорите на тези десет въпроса могат да бъдат обобщени в четири простички твърдения.

- ✓ Възможно е едно дете да се спаси.
- ✓ Необходимо е детето да се спаси.
- ✓ Децата са отворени към Благовестието.
- ✓ Добре е за децата да бъдат спасени.

Въпрос 11: Какво учи Библията за децата, родени в християнски семейства? Различни ли са от останалите деца?

Въведение

Почувствах подбуждение да изясня един допълнителен въпрос, свързан с децата, родени в християнски домове. Някои хора учат, че децата, родени в християнски домове са вече в Божието царство поради вярата на родителите им. Както вече видяхме, това учение напълно противоречи на Библията.

Библията пояснява, че децата на вярващите са различни от

другите деца, но не защото са в Божието царство, а защото имат привилегии, които останалите деца нямат. Това е ясното послание на два библейски пасажа.

- 1 Коринтяни 7:14: „...Защото невярващият мъж се освещава чрез жената и невярващата жена се освещава чрез брата, своя мъж, **иначе децата ви щяха да бъдат нечисти, а сега са святи.**“

Този стих се използва, за да се преподават няколко неща, които вярвам, че са небиблейски. Например:

- ✓ децата на вярващи родители автоматично са влезли в Божието царство.
 - ✓ децата на вярващи родители се новораждат чрез кръщение.
 - ✓ само децата на вярващите, без децата на невярващите, отиват на небето, ако умрат преди възрастта на отговорност.
- Този стих обаче не ни учи на нито едно от изброените горе неща.

Но какво означава и как е свързан с непосредствения контекст и с общото учение на Писанията? Следните точки ще ни помогнат да открием отговора.

- ✓ Думата „святи“ тук не може да означава спасение въз основа на общото учение на Библията. Спасението е чрез лична вяра в Христос и не зависи от друг човек. В Йоан 1:12-13 се казва ясно: „те не се родиха от кръвта“ (не от семейни взаимоотношения), „*нито от мъжка похот, но от Бога.*“ Според Библията съществуват само две групи хора – спасени и погиващи. Ако думата „свят“ в този стих означава „спасен“, тогава всички деца на родители християни също са спасени. Това не е така на практика. Децата на родителите християни също трябва да се новородят.
- ✓ Думата „свят“ има същото значение на гръцки като думите „освещава“ в началото на този стих. Тези три думи са сходни. Следователно детето е „свато“ поради вярващ

родител в същия смисъл, в който невярващият съпруг е „свят“ или „се освещава“ поради вярващата си съпруга. Ако думата „свят“ е равнозначна на „спасен“, тогава невярващият съпруг на вярваща съпруга също е спасен. Обърнете внимание обаче, че стих 16 показва ясно, че този съпруг **не** е спасен чрез вярата на съпругата си. Същото заключение трябва да бъде приложено и към детето.

- ✓ Думата „освещават“ означава „са отделени“; не означава непременно „спасени“ или „променени“. В 1 Тимотей 4:5 четем за месото: „понеже се освещава чрез Божието слово и молитва“. Думата „освещава“ тук е (както в 1 Коринтяни 7:14) е използвана в смисъл на „легитимност“, не на „спасение“.
- ✓ Употребата на думата „нечист“ като антоним на „свят“ по отношение на децата очевидно е сходна с употребата на същата дума в Деяния 10:14, Деяния 10:28 и Деяния 11:8, където се използва по отношение на вещи и на хора. И в трите случая думата е употребена по отношение на легалност и позиция, не на греховност и нечистота. Храната там е била нечиста в смисъл, че не е било законно да се яде според еврейския закон. Коринтяните са считали, че трябва да се разведат с невярващия си брачен партньор (стихове 12, 13), но Павел им казва тук, че техният брак е осветен от Господа и че децата им са законни.
- ✓ Важно е да четем и разбираме този стих в неговия контекст, който няма нищо общо с децата, а е отговор на въпроса дали една вярваща жена трябва да напусне невярващия си мъж. Павел ясно подчертава, че ако тя го напусне, нейният съпруг не само ще се лиши от привилегиите да има вярваща съпруга, която може да се превърне в средство за идването му при Христос (1 Коринтяни 7:16), но децата също ще изгубят привилегиите да имат майка християнка. Следователно вместо да участват в подобна благословена позиция, те ще бъдат извън нея (или „нечисти“). Виждаме

контраста със Стария завет (Ездра 10:3), където бракът с езичника е означавал не само изгонването ѝ, но и това на децата.

- ✓ Истина е, че дете на един или на двама вярващи родители има специална привилегия. Невярващият съпруг на вярваща съпруга има същата привилегия. Това е привилегията да е в постоянен контакт и да е под влиянието в един и същи дом на вярващ човек, както и привилегията този вярващ непрестанно да се моли за него. Отново прочетете внимателно *стих 16*.

Децата на вярващи родители се радват на специална привилегия. Това е всичко! Тази привилегия обаче е голяма и децата, които я имат, трябва да са много благодарни за нея.

- ✓ В *Деяния 16:31* Павел казва, че ако началникът на затвора повярва в Господ Исус Христос, ще бъде спасен заедно с дома си. Това стана, но само защото домът му повярва в Бога също като него (*стих 34*). Те бяха спасени, не защото главата на семейството повярва, а заради личната им вяра. Те чуха Благовестието чрез него и чрез неговото спасение (*стих 32*). Каква привилегия!
- ✓ Възможно е вярващи да имат деца, които не вярват. Това се подразбира от Тит 1:6, където се казва че стареите трябва да имат вярващи деца. (Прочетете също 1 Царе 8:1-5 и Йезекиил 8:4-13).
- ✓ В Писанията нищо не дава основание за вяра, че децата на родител или на родители християни имат специална позиция пред Бога, която децата на невярващи родители нямат. Първите имат голяма привилегия, но това е всичко.

Бележка

Искам да подчертая много дебело, че според Библията **никой не може да бъде обновен** чрез водно кръщение. Обновлението и оправданието са свързани единствено с покаяние и вяра. Именно това изисква Бог от неспасения човек, било то възраст-

тен или дете!

- *Деяния 2:39* – „Защото на вас е дадено обещанието и на децата ви, и на всички далечни, колкото Господ, нашият Бог, ще призове при Себе си.“

Към хората, които се покаяха (*стих 38*) и повярваха (*стих 44*) на Петдесятница бе отправено двустранно обещание::

- ✓ прощение на греховете (*стих 38*);
- ✓ дарът на Святия Дух (*стих 38*).

Този призив към вяра и това обещание бяха за тях („за вас“). Но също така и за непосредственото им семейство и наследници („и на децата ви“), ако се покаят и повярват, както и за много други в бъдеще („и на всички далечни“), ако изпълнят същите условия.

Това обещание е за **всички** тези, в чиито сърца Бог работи и които Той ще доведе до покаяние и вяра („колкото Господ, нашият Бог, ще призове при Себе си“). Този пасаж не учи и не подсказва, че децата на вярващи родители са спасени или че ще бъдат автоматично спасени. Той ни показва, че тези деца имат много специална привилегия.

Преговор

Когато прегледаме отново последните единадесет въпроса и отговора, можем да извлечем няколко кратки и ясни библейски истини по отношение на децата, които ни насърчават да ги обучаваме и евангелизираме.

- По естество децата са грешни, духовно мъртви, изгубени, отделени от Бога, нуждаещи се от спасение (*Матей 18:11-14*).
- Могат да приемат Исус Христос за свой Спасител, да бъдат спасени (*Матей 18:6*) и са били сред членовете на ранната църква (*Ефесяни 6:1*).
- Те са отворени за Благовестието (*Матей 18:3*).
- Ако повярват в Исус Христос, целият им живот е пред тях и

могат да го изживеят за Него (*Еклизиаст 12:1*).

- Господ Исус ги обича по специален начин (*Марк 9:36-38*).
- Ние (и Благовестието) можем да достигнем домовете и родителите им чрез тях (*Исаия 11:6*).
- Бъдещето на общността, на града, на страната и на църквата е в ръцете им (*Псалми 78:7-8*). Те са утрешните политици, адвокати, лекари, учители, полицаи, родители.

Тези седем библейски истини за децата създават три предизвикателства:

- За родителите – да възпитават децата в учение и наставление Господне (*Ефесяни 6:4*), което включва да ги евангелизират.
- За църковните водачи – отговорността да хранят децата в църквите си (*Йоан 21:15*), а първата част от това служение на хранене е евангелизирането.
- За всички вярващи – отговорността да достигат децата и да ги евангелизират (*Марк 16:15*).

Пета част

Библейски отговори на шест въпроса, свързани със служение сред децата

Въведение

Повечето християни осъзнават важността на служението сред децата. Същевременно с това много от тях имат въпроси за това служение.

- ✓ Много пастори и църковни водачи считат, че най-важното им служение е към големите, а детското служение е в дъното на приоритетите им.
- ✓ Много от тях не осъзнават нуждата от платени детски работници и болшинството студенти в библейски колежи се подготвят за служение сред големите.
- ✓ Има хора, които по ред причини се колебаят да евангелизират децата или да подкрепят други.

Затова е нужно да изследваме Писанията и да открием отговори на въпроси и съмнения за валидността и важността на служението сред децата.

Въпрос 1: Защо проповедниците в Деяния на апостолите не евангелизираха деца?

Отговор

- ✓ Съгласен съм, че евангелизирането на деца не се споменава в *Деяния на апостолите*, но веднага бих добавил:
 - Това **не** означава, че децата не са били евангелизирани.
 - Това **не** означава, че са евангелизирани единствено големите хора.

Методът на евангелизиране в *Деяния на апостолите* следва заповедта в *Марк 16:15* – евангелизиране на всеки човек без

разделение или пренебрегване. Това има предвид Павел в *Деяния 26:22*.

Изглежда, че социалната структура и местата, посетени от евангелизаторите, предполагат повече срещи с възрастни. Имаме основание обаче да вярваме, че там е имало и деца, въпреки че това не се споменава конкретно (*вижте Деяния 2:39; 11:14; 16:15; 16:31-34*).

Подобни разсъждения могат да се приложат и към евангелизирането на младежи. Със сигурност можем да приемем за очевидно и за естествено, че апостолите са благовествовали сред **всички** възрастови групи без никакво изключение. Няма стихове, които да сочат обратното.

- ✓ Признавам, че *Деяния на апостолите* определено е основата, от която извличаме принципите и върху която градим цялата си евангелизаторска работа и свидетелство.

Днес участваме в много видове и аспекти на евангелизирането, основани върху принципите, които откриваме в *Деяния на апостолите*. Между тях са неделни училища, библейски училища, надденоминационни мисионерски общества, младежки групи, евангелизиране на младежи и служения, насочени към специални групи като затворници, възрастни хора, сираци и др.

- ✓ Искам да посоча и три допълнителни факта, които подчертават важността на служението сред децата:
 - Отношението на Господ Исус към децата (*Матей 18:1-14, Марк 10:13-16 и Матей 21:15-16*).
 - Важността на децата в ранната църква, според както е видно от *Ефесяни 6:1-4, Колосяни 3:20-21 и Тит 1:6*. В тези църкви, които са основани в резултат от служението на Павел, са включвали и новородени деца.
 - Книгата *Деяния* е разказ за делата на Христос, които извърши чрез Своите апостоли (*вижте Деяния 1:1*). „Първата повест написах, о Теофиле, за всичко, което Исус вършеше

и учеше, откакто започна.“ Христос служеше на децата; Той поучаваше децата сред множествата, които се събираха да Го слушат; Той говореше на учениците Си за важността на децата. Със сигурност апостолите са следвали в служението си Неговия пример и заповедите, свързани с децата.

Заключение

Проповедниците и евангелизаторите в ранната църква са практикували библейския метод да евангелизират **всички**. Никъде не се споменава специализирано или целенасочено евангелизиране на деца или някакъв друг вид евангелизиране. Причината, поради която някои от нас се насочват конкретно към евангелизирането на децата е, че те много често са пропускани при евангелизирането на всички останали. Целта ни е да помогнем и да запълним този дефицит, като направим евангелизирането всеобхватно и библейско.

Въпрос 2: Каква е библейската основа за специализираната работа сред децата?

Отговор

Библията не говори за специализирана детска работа, но ние го правим по няколко причини:

- ✓ От страна на църквата децата често се пренебрегват при евангелизиране.
- ✓ Писанията поучават всеобщо евангелизиране – за да изпълним тази концепция, ние полагаме усилия се специализираме в евангелизирането на деца.
- ✓ Децата се нуждаят от специализиран подход и хората, които работят сред тях, се нуждаят от специално обучение.
- ✓ Никой от нас не може да е специалист по всичко. В Своето лозе Бог води подходящия за конкретна задача човек. Той води, ние се покоряваме. Божието място на служение за някои християни е работата сред деца.

По време на една конференция за работа сред деца, д-р Франсис Шефър каза: „Няма никакво съмнение, че Святият Дух дава специален копнеж на определени хора да евангелизират деца и да ги обучават през този период от живота им. Всички носим отговорност за децата, но на определени хора е поверено специално служение сред тях.“

Въпрос 3: Понякога чуваме следния коментар:
„Струва ми се, че е по-добре да евангелизирам родителите, отколкото децата. След като бъдат спасени, родителите могат да евангелизират децата си много по-добре от нас. Така децата ще бъдат доведени при Христос в контекста на един християнски дом, в който ще получат нужните помощ и насърчение.“ Така ли е?

Отговор

Писанията ясно посочват, че идеалната ситуация е християнски дом с родители християни, които водят своите деца при Христос и ги възпитават в учение и наставление Господне.

Но за съжаление, в съвременния свят, християнските домове са по-скоро изключения, отколкото норма. Какъв срам ще е ако бъдат евангелизирани единствено децата на родители християни! Това би означавало, че над 95% от момчетата и момичетата на света никога да нямат възможност да чуят Благовестието. А като пораснат вероятно, в много случаи, повече няма да искат да го чуят.

Този въпрос включва две твърдения:

- ✓ че трябва да евангелизираме родителите, вместо децата.
- ✓ че трябва да евангелизираме децата чрез родителите.

Не съм съгласен с тези две заключения поради следните две причини.

- ✓ Не мисля, че е правилно да евангелизираме родителите и

да изключваме децата, защото:

– Това не е библейско. Според *Марк 16:15* библейското евангелизиране е тотално евангелизиране, което означава да достигаме **всички**, без да пренебрегваме една група за сметка на друга.

– Статистиката показва, че повечето хора повярват преди да достигнат зрялост или да станат родители. Следователно е небиблейско и глупаво изобщо да не евангелизираме групата, за която опитът е показал, че е най-отворена за Благовестието.

– Децата често се превръщат в средство, което води родителите при Христос.

- ✓ Не съм съгласен с концепцията за евангелизиране на деца единствено чрез родителите. Това би дало възможност само на децата, чиито родители са християни, да чуят Благовестието и сами да приемат Христос. Не само е небиблейско, но е и много несправедливо да ограничим възможността един човек да чуе Благовестието от спасението на друг човек.

Струва ми се, че зад подобен въпрос се крие истинско съмнение в това дали Бог Святият Дух може да спаси и да пази едно дете в дом, в който родителите не са вяващи!

Важно е да осъзнаем и разберем важността на концепцията за семейство в Писанията, а където е възможно, да евангелизираме децата като част от семейството. Където обаче това не е възможно, както често се случва, трябва да евангелизираме децата (*Марк 16:15*), макар и това, на по-късен етап, да доведе до духовно разделение в семейството (*Матей 10:34-39*). Разбира се, ако е възможно, винаги трябва да се стремим да информираме родителите за това, което правим.

Въпрос 4: Не е добре или правилно да евангелизи-

раме дете, ако след това не можем да продължим да работим с него. Тук мисля конкретно за дете от невярващ дом или от враждебна на християнството култура, в която то не би получило никаква духовна помощ и е възможно дори да страда поради опозиция и гонение. Съгласни ли сте?

Отговор

➤ Вярвам, че това мислене е погрешно, защото:

- ✓ Противоречи на Марк 16:15, където Писанията ни заповядват да евангелизираме всички.
- ✓ Проявява се съмнение в силата на Святия Дух да спаси и да пази дете от безбожен дом или от противохристиянска култура. Отрича свидетелствата на много хора, които са израснали при такива условия след спасението си.
- ✓ Подценява простичката вяра и готовността за отклик от страна на детето, без значение от какъв дом произхожда.

Очевидно е по-добре за едно дете да живее в християнски дом или в култура, която симпатизира на Благовестието. Болшинството от децата по света обаче нямат тази привилегия и трябва да **ги** достигнем с Благовестието. Бог обича **всички** деца, било то от християнски или от атеистични домове, и иска те да бъдат спасени (*Матей 18:14*).

Апостолос Блиатис, известен пастор в Гърция, се е родил в посветено православно семейство. Той разказва как един съсед, евангелски вярващ, му представил Благовестието, когато бил още малък и свидетелства, че когато станал на 6 години лично приел Исус Христос за Господ и Спасител. Той обяснил на родителите си какво е направил и се сблъскал с техния гняв и съпротива. Въпреки това останал непоколебим в новооткритата си вяра и години по-късно имал ра-

достта да види как двамата му родители също приели Исус Христос.

Бянг Като, секретар на Африканското евангелско общение и един от изключителните духовни водачи в Африка, приел Исус на дванадесет чрез свидетелството на мисионер от Суданската вътрешна мисия. Неговите родители били посветени идолопоклонци и му се противопоставили силно. Той също видял в последствие как родителите му и цялото му семейство приемат Христос.

- Всички осъзнаваме важността и абсолютната необходимост на последващата работа. Не е достатъчно просто да доведем децата при Христос. Нужно е да се стремим да ги научим и да ги храним, за да могат да растат във вяра. Последващата работа с децата е толкова важна, колкото е и самото евангелизиране. Никога не трябва да пренебрегваме тази важна страна от нашето служение.

Какво да направим в случаите, когато последващата работа е невъзможна и знаем това предварително?

Позволете ми да дам един пример. Представете си как един мъж се разхожда по брега на река и вижда в реката давящо се дете. Детето вика за помощ. Мъжът ще тръгне ли да се пита: „Имам ли достатъчно сухи дрехи у дома за детето? Имам ли храна? Домът ми отоплен ли е?“ Ако отговорът на тези въпроси е „Не.“, ще реши ли да си тръгне и да го остави да се удави? Уверен съм, че никога не би постъпил така. Ако види дете в голяма опасност, първата му цел ще бъде да го спаси. Ако има сухи дрехи, затоплен дом и достатъчно храна, би било чудесно. Трябва да помогне на детето колкото може, след като го извади от водата. Но първо трябва да го спаси!

По сходен начин, дори да съзнаваме, че няма да е възможно да имаме последваща работа, не трябва да се колебаем да евангелизираме. Нужно е да се стремим да спечелим поги-

ващите деца за Христос.

Помнете също така, че едно от най-важните неща на последващата работа е молитвата! Чрез молитвата последващата работа никога не е напълно невъзможна!

Въпрос 5: Някои хора питат дали е възможно дете, приело Христос да съхрани вярата си и да Му остане вярно?

Отговор

Ако решението, което е взело, е по човешки, отговорът е „Не!“ Такова дете, ако днес е решило едно, утре може да реши друго. Ако детето истински е приело Исус Христос за свой Спасител, то е преживяло няколко неща (сходни с нещата, които преживява всеки възрастен, който истински е повярвал):

- ✓ новородено е от Божия Дух;
- ✓ в него живее Святият Дух;
- ✓ запечатано е със Святия Дух;
- ✓ кръстено е от Святия Дух в Христовото тяло;
- ✓ станало е член на Божието семейство.

Като видим величието на **нашето** спасение и всичко, което се случва в момента, когато приемем Христос за Спасител, можем да разберем по-добре какво става с детето, когато **то** приеме Христос.

Макар да има и **човешка** отговорност, самото спасение не е човешко. То е **божествено**.

Следователно въпросът би трябвало да бъде: *Може ли Бог да запази едно дете, след като то приеме Христос, макар и да живее при най-неблагоприятни условия?*

Категоричният отговор е „ДА!“

Въпрос 6: Някои хора казват: „Да, съгласен съм, че едно дете може да реши да приеме Христос, но то не разбира какво прави и ще

трябва да потвърди решението си, когато стане юноша.“ Съгласни ли сте?

Отговор

Не съм съгласен с това твърдение поради пет причини:

- ✓ Вярвам, че едно дете, дори и малко, може действително да разбере всичко, което е нужно, за да повярва в Христос. Колко разбиране е нужно?
Нужно е да разбере, че е съгрешило пред Бога, да съжалява за своя грях и да бъде готово да загърби греха.
Нужно е да разбере, че Господ Исус е умрял за него, че трябва да повярва в Него и да Го приеме. На тази простичка основа детето може да бъде спасено по същия начин като всеки друг човек.
- ✓ Нека помним, че макар да е нужно определено разбиране преди спасението, никой не се спасява с разбиране, а чрез вяра (*Ефесяни 2:9*). Бог е суверенен в спасението на детето. Малките деца могат да се спасят чрез вяра, но това може да стане при минимално разбиране и изобличение.
- ✓ Няма никакво съмнение, че и при малкото дете, и при възрастния допълнителното разбиране ще дойде по-късно. Това обаче по никакъв начин не влияе върху неговото обновление. Допълнителното разбиране е част от неговия растеж и няма нищо общо с раждането му. (Прочетете внимателно *Матей 11:25*).
- ✓ Истина е, че често едно дете, млад човек или възрастен взема по-късно решение да посвети живота си на Господа. Това обаче не е потвърждение на обновлението, а е резултат от него.
- ✓ Няма стихове в Библията, които да говорят за необходимостта от по-късно потвърждаване на обновлението, било то в дете или във възрастен човек. На човешко ниво, мястото на даден човек в семейството се определя от неговото

раждане в това семейство и не зависи от решение, което този човек ще вземе в бъдеще. Това важи и в духовно отношение. Когато едно дете приеме Христос, в същия този момент то позиционно става Божие дете чрез новорождението.

Подобно на много други въпроси и този се основава на съмнението дали едно дете истински е приело Христос и се е новородило. Писанията ни учат: *„А на онези, които Го приеха, даде право да станат Божи чедра, т.е. на тези, които вярват в Неговото име“* (Йоан 1:12).

Разбира се, трябва да признаем, че **има** деца (и възрастни), чиято изповед на вяра не е искрена. Възможно е това да е поради липса на разбиране, наличие на натиск или силно емоционално въздействие от страна на евангелизатора. Очевидно е, че подобна изповед няма и не може да бъде трайна. Ако детето обаче вземе искрено решение по-късно в живота си, тогава **това** ще е моментът на неговото новорождение.

Много християни, когато погледнат назад в живота си, не са сигурни кога точно са били обновени. Те ще разберат това едва когато отидат при Бога. Дори ако не знаят точния момент на своето новорождение, то се е случило в определен момент и не е нужно да бъде повтаряно.

Шеста част

Други библейски истини за децата

Ценността на детската прослава

В Псалми 8:2 четем: „От устата на бебета и кърмачета си приготвил хвала.“

В Матей 21:16, по отношение на хвалата и възгласите „Осанна“ на децата, Господ Исус каза на критикуващите свещеници и книжници, като цитира Псалми 8:2: „Не сте ли чели никога тези думи: ‘От устата на младенците и сучещите приготвил си хвала?’“

От тези два стиха разбираме за:

✓ Произхода на тази прослава

Прославата чрез устните на тези деца дойде от Бога – „приготвил си хвала“.

✓ Канала на тази прослава

Беше угодно на Бога да употреби деца, които да прославят Господ Исус на фона на критиката и отхвърлянето от страна на бунтовните религиозни водачи.

✓ Целта на тази прослава

Прославата на децата беше източник на утеха и сила за Спасителя (Матей 21:16) и препъни камък за враговете Му (Псалм 8:2).

Г-н А. С. Кепън пише:

„От тези стихове научаваме, че децата са способни на трите неща, необходими за истинско обръщение към Бога:

✓ Вярва в Спасителя

Те Го нарекоха: „Сине Давидов“. Това е богословски термин, който означава обещания Месия, Избавителя на Божия народ, Спасителя. Те вярваха в Него и в Неговите думи.

✓ **Посвещение на Него**

Докато възрастните мълчаха, децата викаха „Осанна!“ Те Го подкрепиха от цялото си сърце. Често възрастните не са склонни да се посветят на Христос, докато децата (след като разберат какво се изисква от тях) обикновено имат силно желание да го направят.

✓ **Живот на свършена прослава**

Думите на Господ Исус сякаш казват, че понякога децата са способни на по-свършени дела на прослава от тези на възрастните. Виждаме причината в Матей 18:4 – те са най-смирените, най-малко завладени от желание за лична слава.

Важността на нагледните пособия при обучението на деца

- Нагледните пособия не са съвременно изобретение! Виждаме ги в Библията! Господ Исус често ги използваше, когато поучаваше всички хора.
Например монета, цветя, небесни птици, сеяч, овчар, овце, лоза, врата и много други. Дори Той използва и дете като нагледно пособие (*Матей 18:2; Марк 10:15*).
- При три случая бяха дадени наставления на израилтяните да използват нагледни пособия за обучение децата си:
 - *Изход 12:26*: във връзка с Пасхата (която онагледява истината за спасението).
 - *Изход 13:14*: във връзка с изкуплението на първородните (която онагледява истината за посвещението).
 - *Исус Навин 4:6*: във връзка с каменния знак на бреговете на реката Йордан (който онагледява истината за отъждествяването).

Важността на влиянието и поучението на родителите

Библията посочва отговорността на родителите да влияят и да

обучават своите деца на Божието слово.

➤ **Заповеди към родители в Библията.**

- В *Притчи 22:6* заповедта е свързана с обещан резултат: „*Възпитавай детето отрано в подходящия за него път и то няма да се отклони от него, дори когато остарее.*“

Андрю Бонар, известен шотландски проповедник и писател от 19-ти век, пише за този стих:

„Вероятно човекът, за когото този стих е любим, го прилага по следния начин: ‘Преподавайте плана за спасение на едно дете, показвайте му радостния път на мъдростта и макар то още да не се е обърнало към Бога, когато порасне, без съмнение ще поеме по пътя, за който сте му говорили.’ Това вярно ли е обаче? Това ли е смисълът на текста? Съвсем не. Святият Дух иска да ни преподаде съвсем друг урок с тези думи, а именно – уверете се, че показвате на детето пътя, докато е още малко и никога няма да се боите за опазването на това дете.

Инициирайте детето (вижте еврейския текст), или го поставете в началото на пътя: представете му истината докато е още малко и бъдете уверени, че то ще продължи в посоката, в която е поело. Това е благословен текст, който ни насърчава да се стремим към настоящо и бъдещо обръщение към Бога на нашите деца.“

Добра илюстрация на този стих и на принципа, който съдържа, можем да открием в обучението на детето Мойсей от неговата майка, и последващото му покорство към Бога (*Изход 2:1-10; Евреи 11:23-26*).

- *Ефесяни 6:4*: „*И вие, бащи не дразнете децата си, а ги възпитавайте в учение и наставление Господне.*“
- *Колосяни 3:21*: „*Бащи, не дразнете децата си, за да не се обезсърчават.*“

➤ **Разлики между добри и лоши родители в Библията**

В Библията откриваме примери за добри родители, които са преподавали Божието слово на своите деца и са ги учили на покорство към самите тях и към Бога, и за лоши родители, които

не са правили нищо от това.

- Авраам беше добър родител:

„Защото съм го избрал, за да заповяда на синовете си и на дома си след себе си да пазят Господния път, като вършат правда и правосъдие, за да направи Господ да стане с Авраам онова, което е говорил за него“ (Битие 18:19).

Ако едно дете е научено на покорство в дома си (като Исаак), ще се покорява на Бога с по-голяма готовност.

- Илий беше лош родител:

„Аз му известих, че ще съдя дома му навеки поради беззаконието, което той знае, как синовете му безчинстват, а той не ги обуздава“ (1 Царе 3:13).

Ако едно дете не е научено да се покорява на родителите си, вероятно няма да се покорява и на Бога. В Библията има примери на богоязливи родители, чиито деца са станали лоши (1 Царе 8:3-5) и на небогоязливи родители, чиито деца са станали богоязливи (2 Летописи 28:1-2; 29:1-2). Интересно е да отбележим, че Манеса, сина на богоязливия Езекия, първоначално не живееше по примера на баща си (2 Летописи 33:2), но го направи впоследствие (33:12-13).

➤ **Последствия от влиянието и обучението на родителите**

Пример за това виждаме в проучването на две семейства от щата Ню Йорк, което обхваща пет поколения:

- ✓ Макс Джукс бил престъпник; проучени са 1 026 от неговите потомци; от тях:
 - 300 умрели преждевременно;
 - 100 били хвърлени в затвора за средно 13 години;
 - 190 били проститутки;
 - 100 били пияници.

Грехът на родителите може да окаже лошо влияние върху децата и идните поколения.

- ✓ Джонатан Едуардс, който повярвал на седем и заедно със

Освоята съпруга изградил християнски дом. Проучени са 729 негови наследници, от които:

- 300 били проповедници на Евангелието;
- 65 били президенти на университети;
- 60 били автори на добри книги;
- 3 били американски конгресмени;
- 1 бил вицепрезидент на САЩ .

Стиховете в *Изход 20:5-6* са подходящи в този контекст:

„Да не им се кланяш, нито да им служиш, защото Аз, Господ твоят Бог, съм Бог ревнив, който въздавам беззаконието на бащите върху децата до третото и четвъртото поколение на онези, които Ме мразят, а показвам милост към хиляда поколения на онези, които Ме обичат и пазят Моите заповеди.“

Библията ясно учи, че никой не погива заради греховете на друг човек и не се спасява поради праведността на друг. Всеки човек лично е отговорен пред Бога.

„Душата, която греши, тя ще умре. Синът няма да понесе наказанието за бащиното беззаконие, нито бащата ще понесе наказанието за синовното беззаконие. Правдата на праведния ще бъде за него и беззаконието на беззаконника ще бъде за него“ (Йезекиил 18:20).

Употребата на думата „дечица“ в посланията на Йоан

Интересно и полезно е да проучим една дума, използвана от Йоан в неговото първо послание.

- Думата *TEKNION* (малко дете) е използвана в *1 Йоан 2:1; 1 Йоан 2:12; 1 Йоан 2:28; 1 Йоан 3:7; 1 Йоан 3:18; 1 Йоан 4:4 и 1 Йоан 5:21.*

Това умалително съществително е използвано често от стария апостол по отношение на вярващите като цяло, които са по-млади от него както на години, така и в християнския си опит.

Тази употреба на думата може да се приложи към всички вярващи от всички векове, защото:

- ✓ Контекстът на тези стихове в 1 Йоан показва, че може да се използва по този начин.
- ✓ Думата не е използвана на никое друго място в Новия завет по отношение на малки деца. Освен в 1 Йоан, думата *TEKNION* е използвана единствено в Йоан 13:33 и Галатяни 4:19, където очевидно се отнася до вярващи хора от различни възрасти. Думата *TEKNON* (на която *TEKNION* е умалителна) е използвана много по-често и също в широк смисъл, без отношение към възраст.
- Думата *PAIDION* е употребена в 1 Йоан 2:13 и в 1 Йоан 2:18. Това е *обичайната* Новозаветна дума за деца в общия смисъл, напр. Матей 18:2, 3, 5; Марк 10:14-15. Използвана е за Йоан Кръстител и Мойсей като бебета (Лука 1:59, 66, 76 и Евреи 11:23). Също така е употребена за Господ Исус, когато е бил малък (Матей 2:8, 9; Лука 1:80 и Лука 2:27). Използвана е и за дванадесет годишното момиче в Марк 5.

Има много малко примери за употребата на тази дума по отношение на големи хора. Единственото значимо място е в Йоан 21:5.

Следователно е възможно Йоан да е мислил за реални деца в 1 Йоан 2:12, 13, 14.

*„Пиша на вас, **дечица** (TEKNION), защото ви се простиха греховете заради неговото име. Пиша на вас, бащи, защото познавате този, който е отначало. Пиша на вас, младежи, защото победихте лукавия. Писах на вас, **дечица**, защото познавате Отца. Писах на вас, бащи, защото познавате този, който е отначало. Писах на вас, младежи, защото сте силни и Божието слово пребъдва във вас, и победихте лукавия.“*

От тези три стиха можем да направим следните заключения:

- ✓ Възможно е Йоан да говори за три групи или възрасти – деца, бащи и млади мъже. Контекстът показва, че тук той

мисли за деца в буквалния смисъл на думата.

- ✓ Неговата употреба на думата PAIDION или дечица потвърждава горното заключение.
- ✓ Той пише, че тези дечица познават Отец и че греховете им са простени „заради неговото име.“

Въпреки това не можем да бъдем **сигурни**, че той се обръща към малките деца. Възможно е да мисли за млади и незрели възрастни. Обаче ако има предвид малки деца, това е още едно доказателство, че децата могат да повярват: „дечица, защото ви се простиха греховете... защото познавате Отца.“

Служението на нашия Господ Исус Христос към нуждаещите се деца

Господ Исус обича децата. Когато беше тук, на земята, им служеше по два начина:

- Той послужи на физическите им нужди:
 - ✓ обладаното от демони момче – *Матей 17:14-21*;
 - ✓ болното момче – *Йоан 4:46-54*;
 - ✓ мъртвото момиче – *Марк 5:21-43*.

- Той послужи на духовните им нужди.

Без съмнение имаше много деца, към които Христос се обърна в множествата (*Матей 14:21, 15:38*) и които Го слушаха, като момчето в *Йоан 6*.

Апостолите също служиха на децата, които ги слушаха, в множествата.

Вероятно това има предвид Павел в *Деяния 26:22*. Думата „малък“ или *MIKROS* включва деца.

Нека Господ Исус даде на всеки от нас желание да служим на нашите деца, които имат толкова голяма духовна нужда.

Заклучение

Имаме пред себе си безбрежно мисионерско поле – **ДЕЦАТА**. Те представляват една трета от цялото население на света. Те са бъдещите водачи – мъжете и жените на утрешния ден.

Божие слово ясно учи каква е нашата отговорност като християни към „дечицата“. Бог иска да се молим и да се грижим за тях. Той иска да ги евангелизираме и да им преподаваме Словото, за да могат да повярват в Господ Исус Христос и да бъдат спасени.

След като децата приемат Господ Исус Христос, наша привилегия и задължение е да обучаваме тези спасени момчета и момичета, за да растат *„в благодатта и познаването на нашия Господ и Спасител Исус Христос“ (2 Петър 3:18)*. Животът ни трябва да е пример, който децата да следват.

Когато мислите за предизвикателството на това поколение деца, нека молитвата ви да бъде...

„Какво да направя, Господи?“ (Деяния 22:10)

Книги, които са на разположение на детските работници и целят да им помогнат в библейското служение сред децата:

Поредица книги за лично тихо време за детски работници:

„Неделният учител“

Поредица помагала за обучение за детски работници:

„Как да преподаваме библейски доктрини на децата“

„Принципи на преподаването“

„100 въпроси и отговори относно служението за деца“

„Нека да ти разкажа“

„Израстване“

„Принципи на преподаването“

„Библейската основа за Евангелизиране на децата“

Поредица онагледени доктринални уроци за деца:

„Въпроси, които децата задават“ (5 урока)

„Кой е Бог?“ (5 урока)

„Какъв е Бог?“ (5 урока)

„Библията“ (5 урока)

„Спасението – дар от Бога 1“ (10 урока)

„Спасението – дар от Бога 2“ (10 урока)

Специализираното служение с литература на СЕД е неразделна част от световното служение на СЕД. СЕД е най-голямата световна мисия посветена на евангелизирането на деца. Има обучени работници на СЕД в над 165 страни. Всяка година над 10 милиона деца се достигат с Благовестието.

Сътрудниците на СЕД предоставят обучение, което варира от едночасов семинар до тримесечен курс (институт). СЕД е подготвил и издал на много езици широка гама онагледени библейски уроци и допълнителни помощни средства за евангелизиране на деца.

За допълнителна информация за СЕД, се свържете с националния офис или пишете на:

Пловдив 4004; бул. „Македония“ №7; ап.22; ет.2
тел. 032 675 255; e-mail: cefbg@abv.bg; sedbg_porachki@abv.bg
www.cefbg.org

СЕД

Специализираното служение с литература на СЕД е неразделна част от световното служение на CEF. CEF е най-голямата световна мисия, посветена на евангелизирането на деца. Има обучени работници на СЕД в над 165 страни. Всяка година над 10 милиона деца се достигат с благовестието.

Сътрудниците на СЕД предоставят обучение, което е в рамките на едночасов семинар до тримесечен курс. СЕД е подготвило и издало на много езици широка гама онагледени библейски уроци и допълнителни помощни средства за евангелизиране на деца.

За допълнителна информация за СЕД, се свържете с вашия национален офис или ни пишете на:

CEF Inc, PO Box 348, Warrenton, MO 63383 USA
www.cefonline.com

В тази книга ще се потопим в пасажите от Светото Писание, за да открием, че за всяко дете Бог има специален план. Той иска момчетата и момичетата да Го познават лично и да Му се доверят изцяло. Бог ни е дал две основни и отговорни задачи по отношение на децата – да се молим и да се грижим за тях. Бог иска истините на благовестието да им бъдат ясно преподавани, за да повярват в Спасителя Господ Исус Христос.

Пълна с много информация, книгата е предизвикателство за всеки родител, учител в училище или в църквата. Това е отличен учебник за семинари, на които да представите на настоящи или потенциални учители какво учи Библията за децата.

Нека Бог ви даде благодат да откликнете на предизвикателствата, които ще откриете в тази книга, като разкривате Божия план за децата.

Издателство СЕД ООД

За допълнителна информация за СЕД, се свържете с националния офис или пишете на:

Пловдив 4004; бул. „Македония“ №7; ап.22; ет.2

тел. 032 675 255;

e-mail: cefbg@abv.bg; sedbg_porachki@abv.bg

www.cefbg.org